

OPŠTINA ŽABLJAK

PROGRAM PRIVREMENIH OBJEKATA NA TERITORIJI OPŠTINE ŽABLJAK

2021 - 2025

Žabljak, jul 2021.

PROGRAM PRIVREMENIH OBJEKATA NA TERITORIJI OPŠTINE ŽABLJAK
(2021 - 2025)

SADRŽAJ / tekstualni dio

I OSNOVNE ODREDBE

- 1.1 Pravni osnov za izradu Programa privremenih objekata
- 1.2 Predmet Programa privremenih objekata
- 1.3 Obuhvat Programa privremenih objekata
- 1.4 Obrazloženje Programa privremenih objekata

II ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

- 2.1. Izvod iz postojećeg PLANA o postavljanju, građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Žabljak za 2017.godinu
- 2.2. Ocjena postojećeg stanja
- 2.3. Pregled zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara
 - 2.3.1. Izvod iz PPPN Durmitorsko područje / 2016.g.
 - 2.3.2. Zaštićena prirodna dobra
 - 2.3.3. Kulturno-istorijsko nasljeđe
- 2.4. Zahtjevi korisnika prostora

III KONCEPT PROGRAMA PRIVREMENIH OBJEKATA

- 3.1. Koncept Programa privremenih objekata
- 3.2. Dinamika korišćenja privremenih objekata
- 3.3. Opšte odredbe
- 3.4. Prostorno zoniranje

IV KATEGORIJE I VRSTE PRIVREMENIH OBJEKATA – URBANISTIČKI USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE PREMA VRSTI PRIVREMENIH OBJEKATA

- 4.1. Vrste privremenih objekata prema načinu pričvršćena za tlo
- 4.2. Vrste privremenih objekata prema namjeni

4.2.1. Privremeni objekti namijenjeni za turizam i ugostiteljstvo

- 4.2.1.1. Privremeni ugostiteljski objekat (postojeće lokacije)
- 4.2.1.2. Ugostiteljska terasa
- 4.2.1.3. Rashladna vitrina odnosno izložbena vitrina za prodaju hrane i pića
- 4.2.1.4. Konzervator za sladoled
- 4.2.1.5. Ugostiteljski aparat
- 4.2.1.6. Posebna vozila za pružanje jednostavnih ugostiteljskih usluga
- 4.2.1.7. Vidikovac

4.2.2. Privremeni objekti namjenjeni za trgovinu i usluge

- 4.2.2.1. Prodajni pano i prodajni pult
- 4.2.2.2. Štand
- 4.2.2.3. Kiosk za prodaju štampe (do 9m²)
- 4.2.2.4. Kiosk namjenjen za trgovinu i usluge (do 30m²)
- 4.2.2.5. Bankomat
- 4.2.2.6. Objekat za trgovinu i usluge

4.2.3. Privremeni objekti namjenjeni za organizaciju događaja

- Šator za manifestacije, događaje ili promocije
- Bina, podijum ili bioskop na otvorenom

4.2.4. Urbanistički uslovi za postavljanje objekata namjenjenih reklamiranju, oglašavanju i pružanju informacija

- 4.2.4.1. Informacioni punkt
- 4.2.4.2. Bilbord
- 4.2.4.3. Oglasni i reklamni pano
- 4.2.4.4. Promotivni natpis, skulptura i paviljon
- 4.2.4.5. Reklamna zastava
- 4.2.4.6. Reklamni suncobran i reklamna tenda

4.2.5. Privremeni objekti namijenjeni za sport i rekreaciju

- 4.2.5.1. Objekat za iznajmljivanje sportsko-rekreativne opreme
- 4.2.5.2. Natkriveni/zatvoreni sportski objekat
- 4.2.5.3. Sportski objekat – otvoreni teren
- 4.2.5.4. Mobilno klizalište
- 4.2.5.5. Mobilijar sportskog karaktera

4.2.6. Privremeni objekti za potrebe upravljanja zaštićenim područjem

- 4.2.6.1. Kula osmatračnica

4.2.7. Privremeni objekti namijenjeni za komunalne usluge i infrastrukturu

- 4.2.7.1. Privremeno parkiralište
- 4.2.7.2. Montažna parking garaža
- 4.2.7.3. Ručna barijera za pojedinačno parking mjesto
- 4.2.7.4. Montažni objekat za servisiranje ili pranje vozila
- 4.2.7.5. Tank za vodu
- 4.2.7.6. Bioprečišćivač
- 4.2.7.7. Fiksna radiokomunikaciona stanica
- 4.2.7.8. Spoljašnji (outdoor) kabinet za potrebe elektronskih usluga
- 4.2.7.9. Vazdušni vod za potrebe elektronskih komunikacionih usluga
- 4.2.7.10. Mjerno mjesto – stanica
- 4.2.7.11. Pokretna toaletna kabina i mobilni sanitarni blok
- 4.2.8.12. Objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa Invaliditetom

4.2.8. Objekti namijenjeni za eksploataciju prirodnih sirovina, skladištenje i proizvodnju

- 4.2.8.1. Betonjerka na gradilištu
- 4.2.8.2. Montažna hala i hangar
- 4.2.8.3. Pčelinjak

V SMJERNICE ZA ZAŠTITU PRIRODE, ŽIVOTNE SREDINE I KULTURNIH DOBARA

- 5.1. Smjernice i mjere zaštite prirodnih dobara
- 5.2. Stanje životne sredine i smjernice za zaštitu životne sredine
- 5.3. Smjernice i mjere zaštite kulturnih dobara

VI TABELARNI PREGLED PRIVREMENIH OBJEKATA

S A D R Ž A J / grafički dio

List A - Teritorijalni obuhvat	1:100000
List B - Podjela na prostorne cjeline (gradsko područje)	1:5000
List C - Podjela na prostorne cjeline (vangradsko područje)	1:50000
List 1 Prostorni razmještaj - prostorna cjelina 1	1:2000
List 1a Centralna gradska zona (urbana cjelina G)	1:500
List 2 Prostorni razmještaj - prostorna cjelina 2	1:2500
List 3 Prostorni razmještaj - prostorna cjelina 3	1:2500
List 4 Prostorni razmještaj - prostorna cjelina 4	1:2500
List 5 Prostorni razmještaj - prostorna cjelina 5	1:2500
List 6 Prostorni razmještaj - prostorna cjelina 6 (vangradsko područje).....	1:50 000

I OPŠTE ODREDBE

1.1. Pravni osnov za izradu Programa privremenih objekata

Pravni osnov za donošenje Programa privremenih objekata, sadržan je u članovima Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17 od 06.10.2017, 044/18 od 06.07.2018, 063/18 od 28.09.2018, 011/19 od 19.02.2019, 082/20 od 06.08.2020), kojima je predviđeno bliže definisanje uslova za postavljanje objekata privremenog karaktera, kao i u odredbama Pravilnika o bližim uslovima za postavljanje, odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme ("Sl. list CG", br. 43/18 i 076/18), kao i Izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za postavljanje, odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme ("Sl. list CG", br. 76/19).

Shodno navedenom Opština Žabljak je pristupila izradi Programa privremenih objekata na teritoriji Opštine Žabljak za period 2021-2025, pri čemu nije obuhvaćeno područje opštine koje se nalazi u granicama NP Durmitor.

Program donosi jedinica lokalne samouprave, za period od pet godina, a po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za turizam i organa uprave nadležnih za zaštitu kulturnih dobara i zaštitu životne sredine u odnosu na zaštićena područja, kao i organa uprave nadležnog za saobraćaj u odnosu na privremene objekte uz državni put i organa uprave nadležnog za saobraćaj u odnosu na privremene objekte uz opštinski put. Takođe, potrebno je pribaviti saglasnost Glavnog državnog arhitekta u dijelu oblikovanja i materijalizacije na Program privremenih objekata.

Program privremenih objekata Opštine Žabljak sadrži tekstualni i grafički dio. O sprovođenju Programa staraće se Sekretarijat za uređenje prostora.

1.2. Predmet Programa privremenih objekata

Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata je u članu 115 definisao privremene objekte, a u njemu se navodi:

"Privremeni objekti su objekti, uređaji i oprema čije se postavljanje odnosno građenje ne definiše planskim dokumentom. Privremeni objekti ne mogu se postavljati, odnosno graditi ako svojim postavljanjem odnosno građenjem:

- narušavaju komunalne funkcije,
- ugrožavaju infrastrukturu i zelene površine,
- narušavaju integritet kulturnih dobara sa zaštićenom okolinom,
- ugrožavaju životnu sredinu,

kao ni na lokacijama u neposrednoj blizini primarnih ugostiteljskih objekata definisanim Programom bez obzira na kategoriju objekta, osim ako su u funkciji primarnog ugostiteljskog objekta."

Predmet Programa privremenih objekata su privremeni objekti i lokacije za njihovo postavljanje, osnovni uslovi oblikovanja, postavljanja i korišćenja na području opštine.

Privremeni objekti postavljaju se odnosno grade u skladu sa Programom privremenih objekata. Program privremenih objekata sadrži: zone i smjernice sa urbanističkim uslovima za postavljanje privremenih objekata, kao i vrste, oblik i dimenzije privremenih objekata, a sve u skladu sa Pravilnikom.

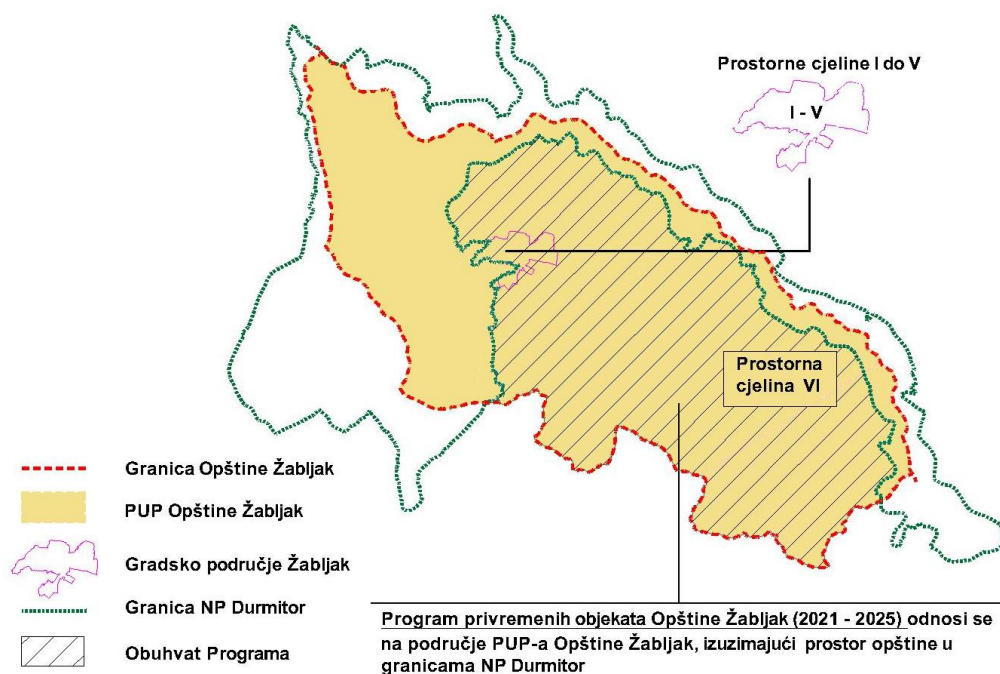
1.3. Obuhvat Programa privremenih objekata

Opština Žabljak nalazi se na sjeverozapadu Crne Gore i ima 3569 stanovnika, prema Popisu iz 2011.godine. Dio opštine je u sastavu zaštićenog područja Nacionalnog parka Durmitor. Žabljak predstavlja planinsko turističko mjesto, najljepše gradsko naselje na Balkanu, a nalazi se na 1456m nadmorske visine.

Žabljak sa okolnim prostorom je najveći kako zimski, tako i ljetni, turistički i sportsko-rekreativni centar Crne Gore.

Cilj izrade Programa je definisanje vrsta i namjene privremenih objekata, kao i uslova pri određivanju zona i smjernica za postavljanje privremenih objekata u opštini radi stvaranja kvalitetnijeg prostora u funkcionalno-estetskom smislu.

Program objekata privremenog karaktera na području Opštine Žabljak obuhvata područje Opštine Žabljak, izuzev dijelova teritorije opštine koji ulazi u sastav Nacionalnog parka Durmitor.

Skica: Prostorni obuhvat Programa privremenih objekata Opštine Žabljak

1.4. Obrazloženje Programa privremenih objekata

Cilj izrade Programa privremenih objekata je sagledavanje prostora za određivanje lokacija za postavljanje privremenih objekata, uređaja i opreme u skladu sa važećom regulativom i raspoloživim prostornim uslovima.

Program privremenih objekata baziran je na:

- odredbama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17 od 06.10.2017, 044/18 od 06.07.2018) i Pravilnika o bližim uslovima o postavljanju odnosno građenju privremenih objekata, uređaja i opreme ("Sl. list CG", br. 43/18 i 076/18), kao i Izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za

postavljanje, odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme ("Sl. list CG", br. 76/19).

- uvažavanju strateških opredjeljenja grada, analizi prostorno-planske dokumentacije kao temeljne osnove buduće urbane strukture grada,
- sagledavanju prethodnog Plana o postavljanju, građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Žabljak (2017.), kao i ranije donesenim Odlukama o privremenim objektima,
- obilasku terena, analizi zahtjeva i ocjeni postojećeg stanja,
- mjerama i smjernicama zaštite kulturnih dobara i zaštićenih područja,
- uvođenju skupa pravila koji sadrži urbanističke uslove, a koje se odnose na postavljanje i izgled svih privremenih objekata, kako na lokalitetima u opštinskom tako i na lokalitetima privatnom zemljištu, kao i definisanju zona i smjernica kako za razmještaj novih, tako i za tretman postojećih objekata privremenog karaktera izgrađenih prema ranije donesenim Odlukama.

Sve navedeno u konačnom čini formiran sintezni dokument koji sadrži tekstualni i grafički dio.

II ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

2.1. Izvod iz postojećeg PLANA o postavljanju, građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Žabljak za 2017.godinu

Na osnovu:

- Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl.list CG br.51/08,34/11,39/13 i 33/14),
- Odluke o postavljanju, građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Žabljak („Sl.list CG - opštinski propisi br. 2/15, 6/15, 18/15 , 9/16 i 32/16) i
- Statuta opštine Žabljak („Sl.list RCG - opštinski propisi“, br.9/05 i 23/07) i („Sl.list CG - opštinski propisi“, br.3/11),

Skupština opštine Žabljak, donijela je PLAN o postavljanju, građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Žabljak za 2017. godinu.

Planom se utvrđuju lokacije za postavljanje i izgradnju montažnih objekata privremenog karaktera na teritoriji opštine Žabljak za 2017.godinu (u daljem tekstu:Plan) sa grafičkim prikazom, namjenom i vrstom privremenog objekta i najnižim iznosom zakupnine po 1m² zemljišta.

I LOKACIJE ZA POSTAVLJANJE,VRSTA,NAMJENA I POVRŠINA

1.TRG DURMITORSKIH RATNIKA - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska Parcela
1.1.	Turistička agencija	brvnara	35	26.68	3592
1.2.	Trgovinska djelatnost	Kiosk	12	6	3592
1.3.	Trgovinska djelatnost	Kiosk	15	6	3592
1.4.	Trgovinska djelatnost	Kiosk	15	15	3592

2.ULICA NJEGOŠEVA - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
2.1.	Turistička agencija	brvnara	24	19.26	3985
2.2.	Trgovinska djelatnost	brvnara	18	12	3985
2.3.	Trgovinska djelatnost	brvnara	18	12	3985
2.4.	Turistička agencija	brvnara	35	26.68	3420
2.5.	Ugostiteljska djelatnost	brvnara	30	20	3258
2.6.	Agencija konsalting	brvnara	25	17.18	3342
2.7.	Pošta Crne Gore	brvnara	20	16,5	3257
2.8.	Trgovinska djelatnost	tezga	5	4	3985
2.9.	Trgovinska djelatnost	tezga	5	4	3985

3.ULICA NARODNIH HEROJA - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
3.1.	Ugostiteljska djelatnost	brvnara	30	30	3593
3.2.	Turistička agencija	brvnara	30	18.69	3606

4.ULICA JAKOVA OSTOJIĆA - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
4.1.	Trgovinska djelatnost	montažni objekat	20	12.50	3592
4.2.	Trgovinska djelatnost	montažni objekat	20	12.50	3592
4.3.	Trgovinska djelatnost	montažni objekat	25	12.50	3592

5.ULICA VUKA KARADŽIĆA - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
5.1.	Ugostiteljska djelatnost	montažni objekat	113	75	3591
5.2.	Ugostiteljska djelatnost	brvnara	40	27.93	Urb.par.369
5.3.	Trgovinska djelatnost	montažni objekat	36	28.64	3643
5.4.	Uslužna djel.frizerski salon	montažni objekat	40	16.31	3643
5.5.	autobuska stanica	montažni objekat	1562	150	3850

6.ULICA VOJVODE MIŠIĆA - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
6.1.	Ugostiteljska djelatnost	brvnara	300	272	3165
6.2.	Trgovinska djelatnost	brvnara	636	20	3176

7. ULICA BOŽIDARA ŽUGIĆA - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
7.1.	Uslužne djelatnosti	brvnara	40	27	3441
7.2.	Ugostiteljska djelatnost	brvnara	38	21.49	3582
7.3.	Uslužna djelatnost	montažni objekat	25	22.50	3589
7.4.	Ugostiteljska djelatnost	montažni objekat	40	35.90	3582
7.5.	Uslužna djelatnost	montažni objekat	30	20	3873

8. ULICA SVETOG SAVE – I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
8.1.	Trgovinska djelatnost	brvnara	12	9	3985 i 3986
8.2.	Štampa i cigarete	kiosk	15	6	3985 i 3986
8.3.	Trgovinska djelatnost	montažni objekat	21	17.50	3773
8.4.	Trgovinska djelatnost	montažni objekat	27	17.94	3985
8.5.	Turistička agencija	brvnara	33	15.31	3164
8.6.	Trgovinska djelatnost	brvnara	15	3,5x4	3985

9. ULICA ZRTAVA FASIZMA – I ZONA

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
9.1	Uslužne djelatnosti	Brvnara	150	80	3446

10. ULICA MOJKOVAČKE BITKE - II ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska-urb. Parcela
10.1	Trgovinska djelatnost	Brvnara	20	9	DLXXIII
10.2	Uslužne djelatnosti.	Brvnara	50	36	3658/7

11. JAVOROVAČA - II ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
11.1.	Ugostiteljska djelatnost	izgrađeni objekat	5 740	132 +92	2901

12. PRISOJE – II ZONA

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
12.1.	Stovarište građev.materijala	izgrađeni objekat	400	29.25	2763/1

13. TMAJEVCI - III ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
13.1.	Trgovinska djelatnost	kiosk	18	9	2954
13.2.	stovarište(sa prodajnim pros.)	izgrađeni objekat	376	35.75	1813/12
13.3.	Stovarište građevinskog mater.	montažni objekat	500	40	1569/3
13.4	Prerada drveta	gater	300	10	1569/23
13.5	Uslužne djelatnosti	montažni objekat	300	30	1805/1

14. TEPAČKO POLJE - III ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
14.1.	Auto servis Tepačko Polje	montažni objekat	1000	250	108/22/1/15

15. SERVISNA ZONA - IV ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
15.1.	Magacin SKI centra	montažni objekat	1540	640	3092
15.2.	Stacionar Crnagoraput	montažni objekat	500	160+144	1815
15.3.	Stovarište	izgrađeni objekat	2720	199	3101
15.4.	Servisna radionica	izgrađeni objekat	443	443	3102

16. PODGORA

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
16.1.	Prerada drveta	brenta	500	10	122/52

17. NJEGOVUĐA - V ZONA

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
17.1.	drvoprerada	montažni objekat	1000	200m2	130/1/7
17.2.	drvoprerada	brenta	1000	80	129
17.3.	drvoprerada	brenta	500	20	121/7/1
17.4.	drvoprerada	brenta	500		48/1
17.5.	prerada drveta	montažno-demontažni	Min 10000	554,40m2	54/2/6
17.6.	trgovinski objekat	montažni objekat	20	9	75/1
17.7.	kamp	kamp	15034		1653 i 1655

18. KRŠ - V ZONA

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
18.1.	drvoprerada	brenta	500	10	9/1

19. JAVORJE

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
19.1.	drvoprerada	brenta	500	50	288
19.2.	Skladištenje poljoprivrednih proizvoda	magacin	232	200	96/1

20. MOTIČKI GAJ

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
20.1.	turističko ugostiteljska	montažno-demontažni	500	10,00x9,00	1685/4 i 1686/4

21. BORJE II

Postojeća lokacija

Broj Lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska-urb. Parcela
21.1.	trgovinska djelatnost	brvnara	255	33	blok 108/20/1

22. ZATVORENE BAŠTE - I ZONA

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena površina	Vrsta objekta	Površina objekta u m2	Površina lokacije u m2	Katastarska parcela
22.1	ugostiteljska djelatnost	zatvorena bašta	85,03	85,03	3384/urb par.262
22.2	trgovinska djelatnost	zatvorena bašta	3,50mx15,48m	54,18	3159/1
22.3.	ugostiteljska djelatnost	zatvorena bašta	59,93	60	3911
22.4	ugostiteljska djelatnost	zatvorena bašta	21	21	3589
22.5	ugostiteljska djelatnost	zatvorena bašta	4,05x9,25	38	3439
22.6.	ugostiteljska djelatnost	zatvorena bašta	35	113	3591

23. OTVORENE BAŠTE – I ZONA

Postojeća lokacija

Broj lokacije	Namjena površina	Vrsta objekta	Površina ljetnje bašte	ulica	Katastarska parcela
23.1.	ugostiteljska djelatnost	ljetnja bašta	21,00	Ul.BožidaraŽugića	br.3589
23.2.	ugostiteljska djelatnost	otvorena bašta	49,0	Trg Durm. Rat.	3441
23.3.	Ugostiteljska djelatnost	montažni objekat	35	Ul Božidara Žugića	3910/1

24. REKLAMNI OGLASNI PANOI - I ZONA

Postojeće lokacije

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije	Ulica	Katastarska parcela
24.1.	djelatnost	Bilbord	12	Vuka Karadžića	2949
24.2.		Bilbord	12,0	Vuka Karadžića	2949
24.3.		Bilbord	12,o	Vuka Karadžića	2949
24.4.		Bilbord	12,o	Vuka Karadžića	2949

25. PAŠINA VODA – V ZONA

Postojeća lokacija

Broj Lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarske parcele
1.0.	kamp	kamp	3728	220	1225/1,1161/4,1163/3

II. NOVOPLANIRANE LOKACIJE

1. TMAJEVCI - III ZONA

Broj lokacije	Namjena objekta	Vrsta objekta	Površina lokacije u m2	Površina objekta u m2	Katastarska parcela
1.1.	Trgovinska djelatnost	kiosk	10	6	Dio kat. Parcele 2954

III TEHNIČKO-ESTETSKI USLOVI ZA POSTAVLJANJE PRIVREMENIH OBJEKATA MONTAŽNOG KARAKTERA

1) MONTAŽNI OBJEKTI –TIPA KIOSK

Postavljaju se na katastarskim ili urbanističkim parcelama utvrđenim Planom.

Namjena-objekat za prodaju različitih vrsta roba i pružanja usluga

Tip objekta: BRVNARA

Materijali za izgradnju: spoljni zidovi objekta grade se od drvenih stubova presjeka 16/16cm i poluobljice 7 cm ,postavljenih na drvenom roštilju za postavljanje izolacije i pokivanja lamperije,°

Fasada: boja fasade „sandolin“ braon boje,

Krov: je nagiba 30 stepeni. Završna obrada krova je pastificirani sendvič lim ili „tegola kanadesse“ tip „standard“ 4mm u zelenoj boji,

Horizontalni gabarit objekta: bruto površine 3,0 x 3,0m.

Spratnost objekta: prizemlje(PR) sa visinom sljemena +4,0 m.

Regulacija privremenog objekta data u grafičkom prilogu tehničko estetskih uslova.

2) MAGACINI,SKLADIŠTA I STOVARIŠTA

Namjena objekta: objekti za preuzimanje,sortiranje,pakovanje i čuvanje proizvoda za prodaju i opremu

Površina lokacije: minimum 500 m² ,

Površina objekta: (zauzetost parcele 40%)

Materijali: objekat graditi od AB ili čelične skeletne konstrukcije .

Fasada:Fasadne zidove raditi od blokova i obloženi demit fasadom ili od valovitog lima boja slonova kost

Krov: Krovna konstrukcija čelična rešetka,pokrivač je plastificirani sendvič lim zelene boje sa visinom šljemena +7,0 m;

Spratnost objekta: prizemlje (PR).

Regulacija objekta data u grafičkom prilogu.

3) MONTAŽNO-DEMONTAŽNI OBJEKTI OBJEKTI ZA PRERADU DRVETA

Namjena objekta: prerada drveta, proizvodnja poluproizvoda i gotovih proizvoda od drveta;

Površina lokacije: minimum 10.000 m² ;

Površina objekta: maksimalna zauzetost parcele do 70%;

Stubovi: provougaonog, cjevastog presjeka od HOP (hladnooblikovanih) profila;

Krovni nosači: rešetkastog oblika, od HOP profila u pojasevima i dijagonalama;

Rožnjače: kontinualni Z HOP nosači sa preklopom sastavljeni vijcima;

Fasadne grede: od U HOP profila, kao proste grede oslonjene na stubove;

Krovni spregovi: postavljeni centrično u gornji pojas krovnog nosača, sa mogućnošću dotezanja, stabilizuju krovnu ravan, a obično se postavljaju u krajnjim i srednjim poljima;

Zidni spregovi: održavaju nepomjerljivim vrhove stubova i na taj način se odupiru dejstvima vjetra;

Zidovi: oblaganje zidova (fasada) izvodi se pomoću sendvič panela i trapeznih limova, ali je takođe moguće i zidanje između čeličnih stubova. Sendvič paneli mogu biti ispunjeni poliuretanom (PUR), polistirenom (PS) ili kamenom vunom;

Krov: pokrivanje krova izvodi se pomoću sendvič panela ili trapeznih limova sa ispunom od kamene vune poliuretne i polistirena, sa visinom šljemena do 10m;

Spratnost objekta: prizemlje (PR)

4) POSTAVLJANJE I IZGRADNJA OBJEKATA ZA OBAVLJANJE TURISTIČKO-UGOSTITELJSKE DJELATNOSTI

Privremeni objekti za obavljanje turističko-ugostiteljske djelatnosti postavljaju se na katastarskim i urbanističkim parcelama do privođenja prostora namjeni predviđenoj planskim dokumentima.

Namjena objekta :privremeni objekat za obavljanje turističko-ugostiteljskih usluga korisne površine do 100m².

Tip objekata:montažni

Materijal:spoljni zidovi grade se od betonskih blokova dimenzije 0,40 x 0,20 x 0,20m

Fasada:fasadu obložiti poluoblicom d=7cm,boja fasade“sandolin“braon boje.

Spratnost objekta:P sa nazitkom max 0,80m,

Krov:krov je nagiba 45°,završna obrada krova je plastificirani sendvič lim ili „tegola kanadess“,tip „standard“ 4mm u zelenoj boji.

Regulacija privremenog objekta daće se u grafičkom prilogu tehničko-estetskih uslova.

IV ZAKUP GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

Postupak davanja u zakup građevinskog zemljišta za postavljanje montažnih objekata privremenog karaktera sprovesti će se u skladu sa Odlukom o postavljanju,građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Žabljak .

Najniži iznos zakupnine po 1m² zemljišta utvrđen je na mjesečnom nivou po zonama i iznosi:

Zona I	1,60 €/m ²
Zona II	1,30 €/m ²
Zona III	1,10 €/m ²
Zona IV	0,40 €/m ²
Zona V	0,20 €/m ²

Za korišćenje javnih površina u cilju obavljanja djelatnosti u periodu od 01.juna do 31.avgusta utvrđuje se zakupnina po 1m² po zonama kako slijedi :

Zona	Ulica,područje ili naseljeno mjesto	Zakupnina u €
I	Trg Durmitorskih ratnika,Ul.Njegoševa,Narodnih heroja,Jakova Ostojića,Vuka Karadžića,Božidara Žugića i Svetog Save	20,00
II	Ulica Novice Cerovića,Baja Pivljanina,Tripka Džakovića i naseljeno mjesto Javorovača	15,00
III	Tmajevci,Ivan do,Razvršje	10,00

Površina zakupljene javne površine ne može biti manja od 5m²

Za korišćenje javnih površina 28.juna i 13.jula na Njegovuđi utvrđuje se zakupnina u iznosu od 3,00€ po 1m².

Zakupnina se plaća unaprijed ,odnosno prije dobijanja odobrenja za postavljanje odnosno građenje objekta.

Vlanici privremenih objekata dužni su da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog plana upodobe oblik i izgled privremenih objekata sa tehničko estetskim uslovima propisanim ovim planom.

Ukoliko vlasnici privremenih objekata na ispune obavezu iz predhodnog stava ugovor o zakupu građevinskog zemljišta ce se raskinuti i nadležni organ ce naložiti uklanjanje privremenog objekta.

Vlasnici ranije postavljenih privremenih objekata,na lokacijama koje nijesu predvidene ovim Planom,dužni su da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog plana iste uklone i zemljište dovedu u prvobitno stanje, u protivnom navedeni objekti biće uklonjeni po nalogu Komunalne policije.

V ZAVRŠNE ODREDBE

Sastavni dio plana je odgovarajući grafički prikaz lokacija sa ucrtanom površinom za svaku lokaciju i za svaki objekat.

Ovaj plan stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl.listu CG-Opštinski propisi“.

2.2. OCJENA POSTOJEĆEG STANJA

Sadašnja slika objekata privremenog karaktera stvarala se u dužem vremenskom intervalu, shodno prepoznatim potrebama stanovništva u opštini, a u skladu sa različitim aktima.

Postojeći privremeni objekti su uglavnom prizemni, različiti po namjeni, obliku, primijenjenim materijalima (betonski, drveni, metalni elementi), načinu korišćenja, vremenu izgradnje i dr. Pojedini privremeni objekti (aktivni i neaktivni) i njihovi upotrebni okolni prostori u funkciji namjene objekta, nisu prikladno održavani od strane investitora na način primjeren urbanoj sredini.

Ovi objekti namjenjeni su različitim poslovnim aktivnostima, kao što su:

- trgovinska djelatnost (prodavnice mješovite robe, kiosci za štampu i dr.),
- geodetske usluge,
- računovodstvene usluge,
- usluge info centra turističke organizacije Žabljak,
- usluge turističke agencije,
- usluge recepcije,
- usluge ptt,
- usluge održavanje puteva,
- frizerske usluge,
- usluge autoservisa,
- usluge oglašavanja - bilbordi (4 lokacije),
- ugostiteljska djelatnost,
- ugostiteljske terase - zatvorene (6 lokacija),
- ugostiteljske terase - otvorene (3 lokacije),
- kamp (2 lokacije),
- skladištenje poljoprivrenih proizvoda, magacin (1 lokacija)
- skladište građevinskog materijala (1 lokacija)
- drvoprerađiva - brenta (10 lokacija)

Radi stvaranja opšte slike o stanju privremenih objekata u gradskom području u ovom poglavlju napravljen je osvrt na postojeće stanje i u nastavku je dat fotokolaž od dijela brojnih fotografija različitih kategorija privremenih objekata, snimljenih prilikom obilaska terana.

Montažno-demontažni privremeni objekti - kiosci za prodaju štampe i dr. proizvoda su tipski metalni objekti (osmougaoanog i pravougaonog oblika). Pored ovakvog objekta najčešće se nalazi kondezator za sladoled i rashladna vitrina za osvježavajuće napitke. Nije postignut princip tipizacije na nivou gradskog područja.

Slike: kiosci za štampu

Takođe, prisutni su veći kiosci za druge namjene (prodaja mješovite robe, ...), kao i neaktivni kiosci.

Slike: aktivni kiosci za ostalu trgovinu I sluge

Slike: neaktivni kiosci

Privremeni objekti namijenjeni reklamiranju, oglašavanju i pružanju informacija su dio urbane slike grada, a zastupljeni su u vidu bilborda, oglasnih i reklamnih panoa, promotivnih natpisa, reklamnih tendi i dr.

Slike: bilbordi u centru Žabljaka

Slike: tabla za umrlice, oglasne table

Sezonski privremeni objekti u funkciji ugostiteljskih objekata kao terase, tende, nadstrešnice, aparati za prodaju kokica, sladoleda, kukuruza, i sl., su najčešće postavljeni u na Trgu Durmitorskih ratnika, Ulici Narodnih heroja i Ulici Vuka Karadžića, gdje su inače koncentrisani glavni ugostiteljski, komercijalni i administrativni objekti.

Slike: trgovinski objekti

Slike: ugostiteljski objekat, ugostiteljska terasa

Slike: lokacije za postavljanje kondezatora za sladoled

U okviru gradskog područja Žabljaka, na šest lokacija, ugostiteljske terase su zatvorene.

Slike: postojeće zatvorene terase

Lokacija za "stovarište građevinskog materijala" se nalazi na području Prisoje. Lokacija za skladištenje poljoprivrednih proizvoda (magacin) nalazi u Javorju. Lokacije za montažno-demontažne objekte za preradu drveta (prerada drveta, proizvodnja poluproizvoda i gotovih proizvoda od drveta) nalaze na više lokaliteta u okviru poslovne zone lokalnog centra Njegovuđa, dok su lokacije za kamp u području KO Njegovuđa i KO Pašina voda I. Sve navedeno je bilo definisano prema Planu privremenih objekata iz 2017.g.

2.3. Pregled zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara u okviru opštine Žabljak

2.3.1. Izvod iz PPPN Durmitorsko područje / 2016.g.

Godine 2008. je usvojen najvažniji planski dokument Crne Gore - PPCG do 2020.godine i kao takav predstavlja planski dokument najvišeg reda. PPCG je identifikovao sve prostore i svojim različitim smjernicama odredio njihove smjerove razvoja. Jedna od prostorno-planskih odrednica se odnosi na područje Durmitora, a koje je prepoznato kao turističko područje za razvoj planinskog turizma, a glavni turistički centar ovog područja treba da bude Žabljak.

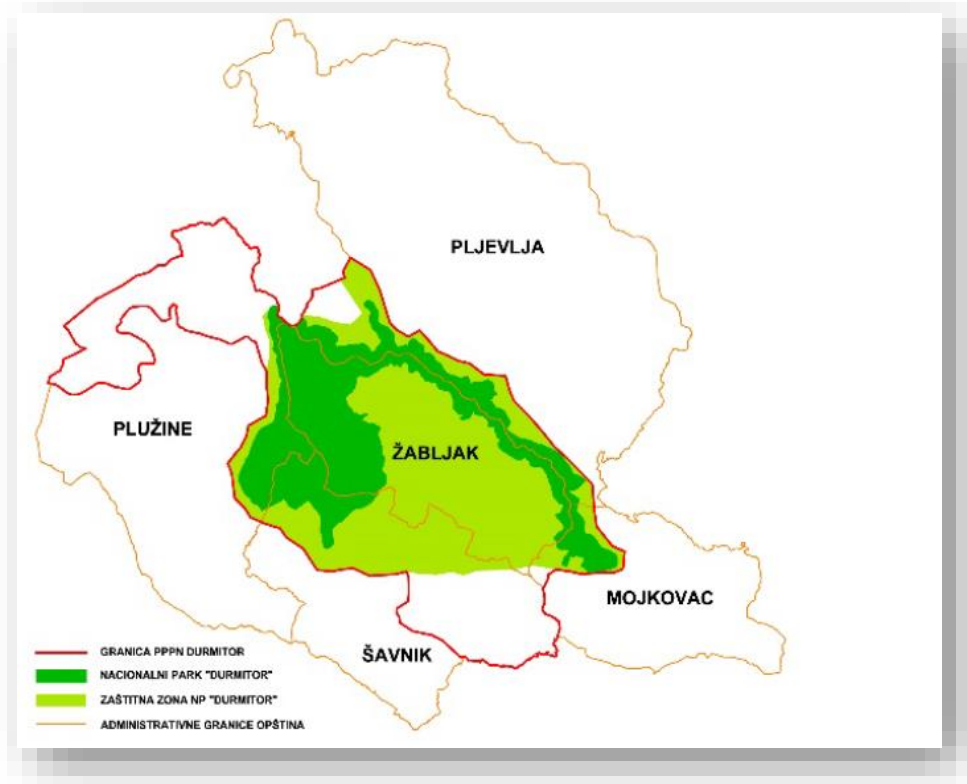
Godine 2016. je usvojen PPPN za Durmitorsko područje do 2020.godine koji je usklađen sa PPCG i urađen shodno Odluci i Programskom zadatku. Zahvat plana (1314,55km²) zauzima dijelove pet opština: Žabljak (447,24km²), Pljevlja (161,87km²), Plužine (272,55km²), Šavnik (385,10km²) i Mojkovac (47,79km²). Ovaj planski dokument je urađen sa ciljem da prepozna ključne razvojne šanse Durmitorskog područja.

Slika: PPPN Durmitorsko Područje (2016.g.) i administrativne granice opština

Saglasno Odluci i Programskom zadatku poseban dio planskog dokumenta PPPN za Durmitorsko područje čini revizija Prostornog plana posebne namjene Nacionalni park Durmitor.

Tako je urađen PPPN Nacionalni park Durmitor za period do 2020.godine. Prema Odluci i Programskom zadatku Nacionalni park Durmitor obuhvata površinu od 341.58km² i zahvata djelove pet opština: Žabljak, Pljevlja, Plužine, Šavnik i Mojkovac.

Slika: Položaj NP "Durmitor" i zaštitne zone u zahvatu PPPN Durmitorsko područje

U skladu sa odrednicama Zakona o nacionalnim parkovima, površina NP Durmitor iznosi 325,19km². **Površina zaštitne zone Nacionalnog parka iznosi 563.34km².**

PPPN NP Durmitor dati su režimi korišćenja i uređenja prostora i izvršeno je zoniranje NP, na osnovu koga se ostvaruje zaštita prirodnih vrijednosti uz optimalno korišćenje i funkcionisanje prostora NP:

- Zona I stepena zaštite – režim zaštite I stepena - stroga zaštita
- Zona II stepena zaštite - režim zaštite II stepena - aktivna zaštita
- Zona III stepena zaštite - režim zaštite III stepena - održivo korišćenje obuhvata sve preostale djelove parka van I i II zone zaštite prirode.
- **Zaštitna zona- iako izvan Nacionalnog parka** čini sa njim prirodnu i organsku cjelinu, ima veliki značaj i zahtijeva određeni režim zaštite. Preporuke za izgradnju, uređene i korišćenje prostora zaštitne zone date su u okviru PPPN Durmitorsko područje.

2.3.2. Zaštićena prirodna dobra

Priroda Durmitorskog područja je veoma složena i raznovrstna.

Predmetni zahvat Programa privremenih objekata opštine Žabljak je izvan granica zona zaštite (I, II i III) NP Durmitor i pripada "zaštitnoj zoni" izvan Parka. Ova zona zajedno sa nacionalnim parkom čini prirodnu i organsku cjelinu, takođe zahtjeva određeni režim zaštite. Radi sveobuhvatne analize u nastavku je dat pregled zaštićenih područja na cijelokupnom području opštine:

- Durmitor je uvršćen u IBA i IPA područja (Područja koja su značajna za boravak ptica – Important Bird Areas – IBA i Područja koja su značajna za biljke – Important Plant Areas – IPA).

- Nacionalni park Durmitor sa kanjonom Tare (površine 33.895 ha) zaštićen je od 1980. god. kao Svjetsko prirodno nasljeđe (UNESCO Lista Svjetskog prirodnog i kulturnog nasljeđa), po osnovu ispunjenja kriterijuma N (II), (III) i (IV) Konvencije o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine (UNESCO).

- Slivno područje rijeke Tare (površine 182.899 ha) je zaštićeno kao Svjetski rezervat biosphere (Program "Čovjek i biosfera" - M&B, UNESCO, od 17. januara 1977. godine), po osnovu Konvencije o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine (UNESCO).

Zakonom o nacionalnim parkovima definisane su granice, upravljanje parkom, zone posebne zaštite i mjere uređenja i unaprjeđenja prirodnih dobara kao i druga pitanja od značaja za korišćenje ovog prirodnog dobra.

- U okviru Parka je izdvojeno sedam zona sa posebnim režimima zaštite, u kojima su isključene aktivnosti koje mogu prouzrokovati promjene na ekosistemima i ostalim prirodnim uslovima (rezervati):

- *Crno jezero sa šumom u neposrednoj okolini*
- *sliv Škrčkih jezera i uža kanjonska dolina Sušice*
- *Barno jezero sa najužom okolinom*
- *prašuma jele i smrče u slivu Mlinskog potoka*
- *šuma crnog bora Crna Poda*
- *uža kanjonska dolina rijeke Tare*
- *najuža okolina Zabojskog jezera*

- Spomenik prirode Durmitorskog područja u Nacionalnom parku je kanjon rijeke Tare (rješenjem iz 1967. godine).

- Na osnovu jedinstvene klasifikacije objekata geo nasljeđa koji je dat od strane ProGeo asocijacije (Evropska asocijacija za zaštitu geo-nasljeđa), predlažu se, po kategorijama, sljedeći objekti za određeni režim zaštite:

- Objekti geomorfološkog nasljeđa: fluvijalni reljef (kanjon Drage, kanjon Sušice, kanjon Pridvorice, kanjon Bukovice); kraški reljef (prostor razvića mikro-kraških oblika u području Bolja, kraški stolovi u Bolju, krunivacione vrtače u području Šljemena, prerast-ostatak pećinske tavanice na Štuocu); paleoglacijalni i periglacijski reljef (cirk Valoviti do, serija morena u Velikoj Kalici, nunatak Stožina);
- Speleološki objekti (jama na Vjetrenim Brdima, jama u Malom Lomnom dolu, Ledena pećina);
- Objekti hidrološko-hidrografskog nasljeđa (Crno jezero, Škrčko jezero, Zminje jezero, Pošćensko jezero, Svrablje jezero, Riblje jezero, Jablan jezero, jezera u selu Pošćenja);
- Pedološki objekti geonasljeđa (močvarna zemljišta Jezera).

Rješenjem Republičkog zavoda za zaštitu prirode posebno je zaštićena i zona bora krivulja. Na području Parka je prisutan značajan broj zaštićenih rijetkih, proriđenih i endemičnih biljnih i životinjskih vrsta.

Na Durmitorskom području se srijeće 30 zaštićenih biljnih vrsta. Od zaštićenih životinjskih vrsta ovdje je prisutno: 6 vrsta insekata, 3 vrste vodozemaca, 6 vrsta gmizavaca, 136 vrsta ptica i 3 vrste sisara.

Bogatstvo i složenost biljnog i životinjskog svijeta u predloženim zaštićenim zonama, njihova je posebna vrijednost i ljepota.

- ✓ Dio teritorije opštine Žabljak pripada NP Durmitor, u okviru koga su definisane zone sa posebnim režimom zaštite:

- I zona - stroga zaštita,
- II zona - aktivna zaštita,

- III zona - održivo korišćenje preostalih dijelova van I i II zone parka, dok je preostali dio teritorije opštine Žabljak izvan granica NP Durmitor i pripada **zaštitnoj zoni izvan NP Durmitor**.

- ✓ Područje za koje se radi Program privremenih objekata pripada **zaštitnoj zoni izvan Nacionalnog parka**, pri čemu treba da se poštuju preporuke za za izgradnju, uređene i korišćenje prostora zaštitne zone date su u okviru PPPN Durmitorsko područje i sastavni su dio ovog Programa.

2.3.3. Kulturno-istorijsko nasljeđe

Kulturna dobra

Pregled nepokretnih kulturnih dobara u okviru područja Programa privremenih objekata Opštine Žabljak, izuzimajući područje NP, su sledeća:

- ✓ Kulturna dobra na Tentativnoj listi UNESCO-a za upis na listu svjetske kulturne baštine:
 - Nekropola stećaka, Bare Žugića, Žabljak
 - Nekropola stećaka Grčko groblje, Novakovići, Žabljak
- ✓ Kulturno istorijski objekti i cjeline
 - Crkva sv. Preobraženja, Žabljak
- ✓ Memorijalni i drugi spomen objekti
 - Spomen-bista Narodnog Heroja Vuka Kneževića, Žabljak
 - Spomen ploča na osnovnoj školi, Njegovuđa, Žabljak
 - Spomen ploča i kuća Toma Žugića, Bare Žugića, Žabljak
 - Spomen ploča – pokrajinska konferencija, Bare Žugića, Žabljak

Predmetni Program ne tretira spomen obilježja: Spomen česmu borcima Pitomine i Bosače, Titova pećina sa spomen pločom, Osnovna škola u selu Mala Crna Gora, Spomenik Vojvodi Tripku Džakoviću, Spomen ploča Jakovu Ostojiću, Bosača, Spomen ploča Lazaru Jaukoviću-most na Tari, jer su zoni NP Durmitor i ne pripadaju zahvatu ovog Programa.

Potencijalna kulturna dobra za koje je pokrenut postupak zaštite

Po osnovama aktuelnog Zakona o zaštiti kulturnih dobara podnijeta je i prihvaćena Inicijativa za uspostavljanje zaštite na kulturnog dobra u opštini Žabljak - Hotel Durmitor.

Potencijalna kulturna dobra

Pored nepokretnih kulturnih dobara u zahvatu plana nalazi se i znatan broj potencijalnih kulturnih dobara za koje se osnovano pretpostavlja da posjeduju određene kulturne vrijednosti:

- sakralni objekti,
- ambijentalno i kulturno vrijedni primjeri ruralnih cjelina ili njihovih djelova,
- potencijalni arheološki lokaliteti,
- objekti tehničkog i industrijskog karaktera i kulturni pejzaži.

Na ove objekte je takođe potrebno obratiti posebnu pažnju.

- Crkva sv. Nikole, Tepca, Žabljak
- Crkva sv. Đorđa, Novakovići, Žabljak
- Crkva sv. Đorđa, Međužvalje, Žabljak

Potencijalni arheološki lokaliteti

- Donja Vrela, Žabljak
- Tepačko polje, Žabljak
- Tepačko polje, Žabljak
- Bare Žugića, Žabljak
- Debeli Brijeg, Novakovići, Žabljak
- Bare Žugića, Žabljak
- Debeli brijeg, Žabljak
- Debeli brijeg, Žabljak
- Debeli brijeg, Žabljak
- Bare, Ninkovići, Žabljak
- Gomile, Ninkovići, Žabljak
- Ninkovići, Žabljak
- Laletin Do, Žabljak
- Do, Žabljak
- Čardačina, Žabljak
- Crkva sv Đorđa, kameni tumuli
 - Ninkovići, Žabljak
 - Paripovo Polje, Žabljak
 - Njegovuško Polje
 - Njegovuđa, Žabljak
 - Njegovuđa, Žabljak
 - Smoljan, Žabljak
 - Grčko groblje, Žabljak
 - Smoljan, Žabljak
 - Grčko groblje, Smoljan, Žabljak
 - Smoljan, Žabljak
 - Studenci – Nekropola, Žabljak
 - Gomile, Žabljak
 - Gomile, Žabljak
 - Gomile, Žabljak
 - Kovačevac, Žabljak

Potencijalna kulturna dobra - Objekti industrijskog karaktera

Na području zahvata nema objekata industrijske arhitekture. U pojedinim mjestima (selo Krš, Bosača) postoji jedan broj drvoprerađivačkih pogona - strugara koji su locirani u centralnom dijelu sela. Ove pogone, koje, po prirodi posla, prati velika količina otpadnog materijala treba izmjestiti na obodne, zaklonjene djelove naseljenih mjesta sa strogim uslovima za rješavanje prirode otpadnog materijala.

Memorijalni i drugi spomen objekti

Zakon o zaštiti kulturnih dobara prepoznaje *memorijalne i druge spomen objekte* u vrsti kulturno istorijskih objekata (član 13).

Odredbe Zakona o spomen obilježjima (Službeni list CG br.40/08) primarno se odnose na ove objekte. Navedenim zakonom je regulisano da nadležni organ lokalne uprave vodi Registar spomen obilježja na teritoriji opštine (članovi 28,29 i 31). Istim Zakonom predviđeno je da opština, preko organa lokalne uprave obezbjeđuje zaštitu spomen obilježja na svojoj teritoriji.

1. Spomen ploča Ivanu Novoselju, Bosača, Žabljak
2. Spomenik žrtvama fašizma, Žabljak
3. Kuća sa spomen pločom kapetanu Vilijamu Stjaturu, Njegovuđa, Žabljak
4. Spomen-obilježje iz 1909, Bare Žugića, Žabljak

Potencijalna kulturna dobra- ruralna naselja ili njihov dio

Djela narodnog graditeljstva predstavljaju veoma značajna kulturna dobra ovog područja. Osnovni vid narodnog graditeljstva su stambeni objekti- kuće i kolibe.

Sačuvani tragovi prošlosti su prvenstveno suvote, kuće, pojate, bistijerne, međe, crkve, škole, nadgrobnici i drugi objekti tradicionalnog graditeljstva.

Osmišljenom valorizacijom mnogobrojnih srušenih starih, srušenih stambenih objekata i njihovom rekonstrukcijom, uz odgovarajući podsticaj, dobio bi se značajni fond objekata koji bi obogatio turističku ponudu područja i doprinio kako očuvanju ambijenta, tako i shvatanju njihove vrijednosti.

Potencijalna kulturna dobra - Kulturni pejzaž

Kao potencijalno kulturno dobro prepoznat je kulturni pejzaž. Zakon o zaštiti kulturnih dobara definiše da kulturni pejzaž predstavlja prostor čiji je karakteristični izgled rezultat akcije i interakcije prirodnih i antropogenih faktora kroz duži vremenski period. Kulturni pejzaž je ono područje na kojem je prisutna djelatnost čovjeka u manjoj ili većoj mjeri. Uticaj čovjeka treba da je usklađen sa sistemom prirodnih uslova, ali na takav način da se ne narušava vrijednosti prostora. Kulturni pejzaž istovremeno može predstavljati kulturno istorijsko ili ambijentalno vrijedno područje.

- ✓ Područje za koje se radi Program privremenih objekata sadrži značajan broj objekata kulturno-istorijskog nasleđa i ovim dokumentom treba da se čuva integritet:
 - kulturnih dobara sa zaštićenom okolinom,
 - memorijalnih i drugi spomen objekata,
 - potencijalnih kulturnih dobara (potencijalni arheološki lokaliteti, sakralni objekti, objekti tehničkog i industrijskog karaktera, kulturni pejzaž, ruralna naselja ili njihov dio)
- ✓ Sa aspekta kulturnih dobara treba obezbijediti da planirani privremeni objekti, koji se nalaze u granicama kulturnih dobara i njihove zaštićene okoline, svojim gabaritima, formom i materijalizacijom ne smiju narušiti autentičnost, integritet i vizuelni identitet istih. Sve intervencije u granicama kulturnog dobra i njegove zaštićene okoline podliježu odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara. S tim u vezi, za postavljanje privremenih objekata u granicama kulturnih dobara i njihove zaštićene okoline, Uprava na zahtjev vlasnika, odnosno držaoca kulturnog dobra, izdaje konzervatorske uslove.

2.4. Zahtjevi korisnika prostora

Sekretarijatu za uređenje prostora, zaštitu životne sredine i komunalno stambene poslove Opštine Žabljak je u postupku pripreme i izrade Programa pristiglo preko 50 zahtjeva građana, privrednika i drugih zainteresovanih subjekata. Zahtjevi se odnose na postavljanje odnosno građenje objekata različite namjene kao što su:

- prostor za rad za zanatsku radionicu,
- kamp sa bungalovima,
- privremni objekat turističke namjene - agencija,
- privremeni objekat - "Rehabilitacioni kamp za onkološki liječenu djecu i mlade",
- etno selo sa 5 objekata,
- privremeni objekat za poljoprivredno gazdinstvo namjenjen pčelarskoj proizvodnji,
- privremena lokacija za postavljanje mobilne betonjerke,
- privremenog objekta koji bi služio za smještaj poljoprivrednih alatki,
- ljetnja terasa,
- objekat za sportsku opremu,
- usluge izdavanja quad (otvoreni četvorotočkaši),
- vikend kućice (10 i više objekata)
- objekat za izmještanje sa mjesta na mjesto (štant koji bi se uklapao u ambijent)
- privremeni objekat je objekat ugostiteljskog tipa (prizemlje) sa 6 apartmana na spratu,
- nekoliko privremenih objekata koji će biti u funkciji obavljanja seoskog turizma,
- izgradnja Eko turističkog kompleksa sa oko 25 vikend kućica na stablu (jedan nivo, površine 35m² i odgovarajuća terasa za smještaj maksimum 4 sobe), koji bi obezbijedio boravak od oko 100 turista, koji bi funkcionisao kao holiday kompleks uz sadržaje kao što su:
 - prijemna recepcija,
 - restoran zatvorenog tipa,
 - vještačko mini jezero (ljeti bi služilo za kupanje gostiju, animacije, a zimi kao klizalište),
 - mirujući saobraćaj (konfiguracija terena dozvoljava da on bude smješten pod zemljom);
- montažna hala
- fiksna radiotelekomunikaciona stanica,
- spoljašnji (outdoor) kabinet za potrebe elektronskih komunikacionih usluga i dr.

Iz priloženog se vidi da postoje zahtjevi za postavljanje privremenih objekata, ali da u većoj mjeri iskazani zahtjevi koji prevazilaze kategoriju privremenih objekata (etno sela, bungalovi, eko turistički kompleks i sl.).

III KONCEPT PROGRAMA PRIVREMENIH OBJEKATA

3.1. Koncept Programa privremenih objekata

Osnovna polazišta u pripremi koncepta Programa privremenih objekata su sledeća:

- analiza lokacija i namjena privremenih objekata iz prethodnog dokumenta Plana privremenih objekata iz 2017.godine;
- primjena Zakona o planiranju i uređenju prostora kojim stvaraju osnovni preduslovi za buduće korišćenje prostora u dijelu koji se odnosi na privremene objekte;
- primjena Pravilnika o bližim uslovima za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme, kojim će se doprinijeti značajnom unapređenju prostora uvođenjem reda u domenu vrsta, namjene, dimenzija, tipizacije i unifikacije privremenih objekata i drugih kriterijuma;
- smjernice (PPPNN Durmitorsko područje /2016/ poglavlje - 4.3.4. Režim i mjere zaštite očuvanja i unapređenja kulturnih dobara) koje sadrže više stavki, a jedna od njih se odnosi na privremene objekte a koja glasi: *“Onemogućiti gradnju trajnih i privremenih objekata koji funkcionalno, vizuelno ili na bilo koji drugi način mogu da naruše ambijentalnu ili druge vrijednosti kulturnog pejzaža; sagledati probleme u širem području tretiranog prostora čije posljedice se osjećaju na određenoj prostornoj i kulturno-istorijskoj i pejzažnoj cjelini. U tom smislu predvidjeti izdavanje konzervatorskih uslova i dobijanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju za sve objekte u prostoru koji mogu narušiti kulturni pejzaž (antene, releje mobilne telefonije, energetska infrastrukturu i sl.)”*

Ukoliko na određenim lokacijama nije moguće potrebu za komercijalnim prostorom rješavati u postojećim stalnim objektima, ovim Programom se predlaže:

- da se postojeći privremeni objekti tvrde gradnje, kao i montažno-demontažni, gdje je su ispunjeni uslovi, usklade sa odredbama Pravilnika i smjericama Programa;
- da novi objekti privremenog karaktera (komercijalni, zabavni, sportsko-rekreativni, turistički, uslužni i dr.) treba na kvalitetan način da budu “dopuna” urbanističkim sadržajima sa definisanim smjericama u pogledu lokacije, gabarita, namjene i vizuelnog uklapanja u okruženje, pri čemu će kriterijumi za postavljanje objekata biti usklađeni kako sa ekonomskog, tako i sa funkcionalno-urbanističkog aspekta.

3.2. Dinamika korišćenja privremenih objekata

Program privremenih objekata opštine Žabljak predstavlja svojevrsan osnov za nadogradnju postojeće poslovne ponude u gradu i opštini za:

- privremenim objektima cjelogodišnjeg karaktera u skladu iskazanim zahtjevima građana usklađenim sa potrebama grada, a prema odredbama smjericama Programa, do privođenja lokacija namjeni u skladu sa planskim dokumentima;
- privremenim objektima sezonskog karaktera (ljetnja, zimska sezona) koji su uglavnom orjentisani prema potrebama turista i posjetilaca;
- privremenim objektima kratkoročnog karaktera (1 do 10 dana) koji se odnose na prezentacije, manifestacije, organizacije događaja i sl. (period i lokaciju na koju se postavljaju ovi objekti određuje Sekretarijat nadležan za uređenje prostora);

Neophodno je voditi računa o značaju navedenih objekata kako u funkcionalnom smislu, tako i u vizuelnom uticaju na gradsko područje i pejzažno-predione cjeline šireg opštinskog područja.

3.3. Opšte odredbe

- ✓ Programom privremenih objekata propisuje se način korišćenja, uslovi i postupak postavljanja, građenja i uklanjanja privremenih objekata na području Opštine Žabljak.
- ✓ Privremeni objekti mogu se postavljati odnosno graditi do privođenja lokacije namjeni prema odgovarajućem planskom dokumentu. Na lokacijama na kojima se očekuje realizacija usvojenog plana, predvidjeti sukcesivno ukidanje lokacija privremenog karaktera i uklanjanje objekata.
- ✓ Privremeni objekti moraju funkcionalno, tehnički i estetski ispuniti sve uslove potrebne za obavljanje djelatnosti koje se u smislu važećih propisa mogu vršiti u ovakvim objektima.
- ✓ Privremeni objekti mogu se postaviti odnosno graditi na lokacijama definisanim u grafičkom dijelu Programa. Izuzetno za sljedeće privremene objekte mogu se izdati urbanistički uslovi bez potrebe ucrtavanja u Program, a u skladu sa smjernicama definisanim Programom i to za:
 - Privremene objekte namijenjeni za turizam i ugostiteljstvo (rashladna vitrina odnosno izložbena vitrina za prodaju hrane i pića; kondezator za sladoled; ugostiteljski aparat, posebna vozila za pružanje ugostiteljskih usluga, vidikovac);
 - Privremene objekte namijenjene za trgovinu i usluge (bankomat);
 - Privremene objekte za organizaciju događaja;
 - Privremene objekte namijenjene reklamiranju i oglašavanju (informacioni punkt; billboard; oglasni i reklamni panoi; promotivni natpis, skulptura, paviljon; reklamna zastava; reklamni suncobran i reklamna tenda);
 - Privremene objekte za potrebe upravljanja zaštićenim područjem (kula osmatračnica);
 - Privremene objekte namijenjene za komunalne usluge i infrastrukturu (ručna barijera za pojedinačno parking mjesto; tank za vodu; bioprečišćivač, fiksna radiokomunikaciona stanica; spoljašnji (outdoor) kabinet za potrebe elektronskih komunikacionih usluga; vazdušni vod za potrebe elektronskih komunikacionih usluga; mjerno mjesto – stanica; pokretna toaletna kabina i mobilni sanitarni blok, objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom)
 - Privremene objekti namijenjeni za eksploataciju prirodnih sirovina, skladištenje i proizvodnju (pčelinjak);
- ✓ Oznake na grafičkom prilogu predstavljaju orijentacioni položaj privremenog objekta, a tačan položaj određiće se prilikom izdavanja urbanističkih uslova. Prilikom definisanja lokacije i objekta, neophodno je definisati i neposredno okruženje (zelene površine, prostor na kome se predviđaju posude za smeće, upotrebnim uređeni prostor u funkciji namjene objekta i sl.), kao i obavezu održavanja objekta i okruženja u komunalnom redu od strane korisnika (prefarbati grafite i urediti fasade, ukloniti sa javne površine predmete koji degradiraju prostor- napuštena vozila, gajbe, palete i sl.)
- ✓ Programa sadrži i prikaz kulturnih dobara i zaštićenih područja. Prilikom izrade urbanističkih uslova za privremene objekte koji se nalaze u okviru navedene zaštićene okoline kulturnog dobra i predložene zaštićene okoline dobra sa potencijalnim kulturnim vrijednostima potrebno je pribaviti i uslove nadležnog organa i postupati u skladu sa njima.
- ✓ Programom nije dozvoljeno predvidjeti objekte namijenjene stanovanju.
- ✓ Programom nisu predviđene "vikend kućice".

- ✓ Programom nije dozvoljeno postavljanje novih lokacija privremenih ugostiteljskih objekata, već se zadržavaju postojeće lokacije (označene u grafičkom prilogu), prema uslovima datim u tekstulanom dijelu Programa.
- ✓ Vlasnici postojećih privremenih objekata postavljenih na državnom zemljištu, dužni su da u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu Programa privremenih objekata podnesu zahtjev za produženje zakupa zemljišta i dostave dokaz o prethodno izmirenim obavezama po osnovu zakupa. Ukoliko u navedenom roku vlasnici ne podnesu zahtjev za produženje zakupa privremeni objekat će biti uklonjen.
- ✓ Imajući u vidu značaj drvoprerade za stanovnike i opštinu, u okviru "radne zone" na Njegovuđi i lokaciji Krš, ovim Programom se omogućava dalje funkcionisanje postojećih lokacija ove privredne grane, u skladu sa smjernicama Programa.
- ✓ Potrebno je ukloniti sve postojeće neaktivne kioske na javnim površinama, kao i sve druge privremene objekte koji ne ispunjavaju uslove ovog Programa.
- ✓ U neposrednoj blizini stalnih objekata određene namjene (školskih ustanova, vjerskih objekata, hotela, ugostiteljskih objekata, zdravstvenih ustanova i dr. značajnih objekata) ne predviđati postavljanje privremenih objekata koji svojim izgledom ili funkcionisanjem mogu predstavljati konkurenciju stalnim objektima ili ugroziti reprezentativnost objekta.
- ✓ Privremeni objekti se mogu postavljati odnosno graditi pod uslovom da:
 - ne ometaju ulaz u drugi poslovni ili stambeni prostor;
 - ne zaklanjaju izlog drugog poslovnog prostora;
 - ne zaklanjaju pogled na poznate gradske vizure;
 - ne ometaju rad školskih ustanova, vjerskih objekata i slično;
 - ne ometaju pristup vozila hitnih i komunalnih službi;
 - ne ometaju prolaz pješaka;
 - ne zaklanjaju vidni ugao raskršća predviđen tehničkim propisima prema značaju saobraćajnice,
- ✓ U što većoj mjeri izvršiti tipizaciju i grupisanje privremenih sadržaja i objekata, pri čemu se kao početak tipizacije predlaže uobličavanje kioska za prodaju štampe u jedinstven, prepoznatljiv i moderan dizajn.
- ✓ Privremeni objekti svojim oblikom i materijalizacijom treba da su u što većoj mjeri usklađeni sa ambijentalnim vrijednostima prostora, da su jednostavni i nenametljivi, da su izvedeni profesionalno i od kvalitetnih materijala.
- ✓ Privremene objekte koji su sezonskog karaktera treba izrađivati od takvog materijala i na takav način da ih je moguće nakon isteka sezone jednostavno ukloniti, a za objekte koji kao takvi ostaju i nakon završetka sezone "konzervirati" na način koji ne narušava ambijent i ne ugrožava funkciju prostora.
- ✓ Nije dozvoljeno postavljanje privremenog objekta ukoliko objektu nije obezbijeđen pristup sa jedne saobraćajnice, a zavisno od namjene moraju mu u neposrednom okruženju biti obezbijeđeni i drugi sadržaji (parking prostor, površine za dostavna vozila, i dr.) neophodni za neometano funkcionisanje.
- ✓ Priključci na gradsku infrastrukturnu mrežu, moraju se izdavati uz obaveznu saglasnost nadležnih komunalnih gradskih službi.

- ✓ Kod objekata većih dimenzija, krovove projektovati na dvije vode, eventualno tri ili četiri. Krovnu konstrukciju predvidjeti da bude lagana rešetkasta ili drvena konstrukcija od LKV ili LLD nosača. Nagibe krovova projektovati u skladu sa klimatskim uslovima, a pokrivač, shodno krovnom nagibu izvesti od impregniranog ili plastificiranog platna, plastificiranog aluminijskog lima i slično.
- ✓ U konstruktivnom smislu, privremeni objekti trebaju biti jednostavne izrade, montažni ili polumontažni, uz upotrebu lakih materijala;
- ✓ Za sve privremene objekte, uz grafičku dokumentaciju, izdaju su i elementi urbanističko-tehničkih uslova.
- ✓ Privremeni objekti treba da ispunjavaju minimum tehničkih propisa vezanih za seizmičke uticaje i klimatsku zonu.
.....
- ✓ Programom privremenih objekata su definisani uslovi za postavljanje i montažu različitih tipova privremenih objekata koji se primenjuju kako na lokalitetima na javnim površinama, tako i na lokalitetima na privatnom zemljištu, pod uslovom da ispunjavaju uslove definisane Programom.
- ✓ Shodno izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“ br.64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), u skladu sa članom 116, na Program privremenih objekata neophodno je pribaviti saglasnosti:
 - Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za turizam,
 - organa uprave nadležnog za zaštitu kulturnih dobara,
 - organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine u odnosu na zaštićena područja,
 - organa uprave nadležnog za saobraćaj u odnosu na privremene objekte uz državni put;
 - organa uprave nadležnog za saobraćaj u odnosu na privremene objekte uz opštinski put.
- ✓ U skladu sa članom 87 Zakona, neophodno je pribaviti saglasnost Glavnog državnog arhitekta u dijelu oblikovanja i materijalizacije na Program privremenih objekata.
- ✓ U skladu sa članom 87 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“ br.64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), neophodno je pribaviti saglasnost glavnog državnog arhitekta na idejno rješenje arhitektonskog projekta privremenog objekta za koji se izrađuje glavni projekat u odnosu na Program.
- ✓ Ako se prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih radova i aktivnosti na kopnu ili u vodi naiđe na nalaze od arheološkog značaja, izvođač radova/zainteresovani korisnik lokacije dužan je da postupi u skladu sa članom 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG“ br.49/10, 40/11 i 44/17).
- ✓ Prilikom utvrđivanja urbanističko-tehničkih uslova za projektovanje da se obezbjedi pristup licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti, u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom („Sl. list CG“, br 48/13 i 44/15).
.....
- ✓ U slučaju da na određenoj lokaciji za postavljanje privremenog objekta postoje neslaganja u katastarskim podacima, mjerodavno je ažurno katastarsko stanje prema podacima Uprave za nekretnine.

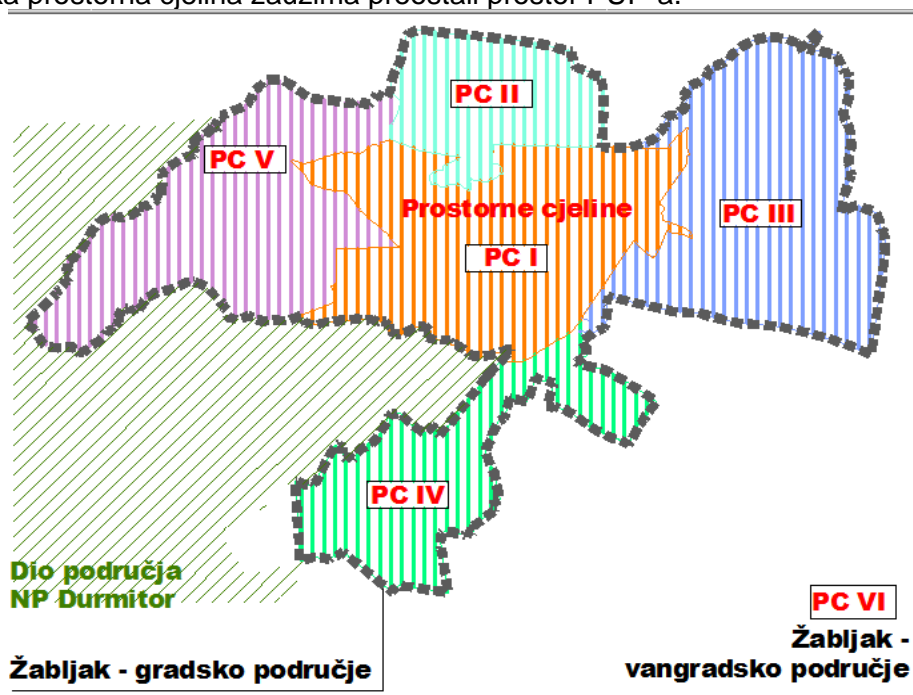
3.4. Prostorni zoning

Konceptualna grafička obrada Programa privremenih objekata Opštine Žabljak (2021-2025) okvirno je bazirana na podjeli prema granicama detaljnih planskih dokumenata. Vodeći se tom urbanističkom podjelom u okviru zahvata grafičkog dijela Programa izdvojene su prostorne cjeline (PC):

- gradsko područje (PC I do PC V) i
- vangradsko područje (PC VI)

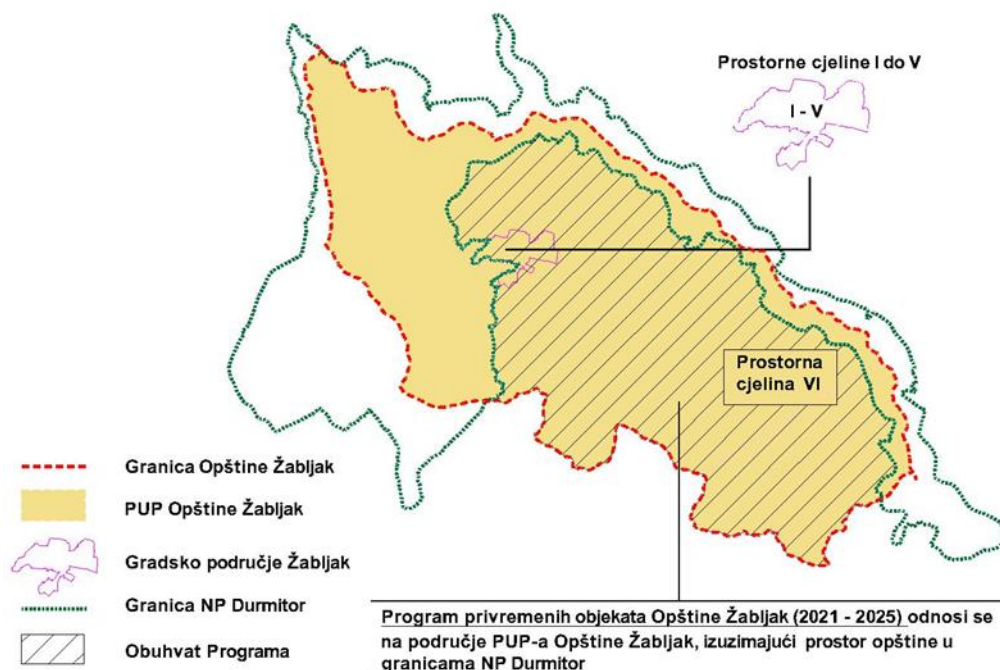
Gradske prostorne cjeline su podjeljene na urbane cjeline.
Urbane cjeline uglavnom prate strukturu detaljnih planskih dokumenata.

Vangradska prostorna cjelina zauzima preostali prostor PUP-a.

Žabljak - gradsko područje			
Prostorne cjeline	PC I	PC II	PC III
Urbane cjeline	Žabljak A, B, C, D, E, F, G, H, I, J	Kovačka dolina 1, 2 i 3	Meždo Tmajevci Tmajevci šira zona
Prostorne cjeline	PC IV	PC V	
Urbane cjeline	Razvršje Junčev do Javorovača	Pitomine Ivan do Žabljak K	
Žabljak - vangradsko područje PC VI			

PROGRAM PRIVREMENIH OBJEKATA OPŠTINE ŽABLJAK		
GRADSKO PODRUČJE		
Prostorne cjeline	Urbane cjeline	Okvirna područja planskih dokumenata
I	Žabljak A	Žabljak F
	Žabljak B	Žabljak G
	Žabljak C	Žabljak H
	Žabljak D	Žabljak I
	Žabljak E	Žabljak J
II	Kovačka dolina 1	LSL "Kovačka dolina"
	Kovačka dolina 2	DUP "Kovačka dolina 2"
	Kovačka dolina 3	GUR Žabljak -PUP Žabljak
III	Meždo	DUP "Tmajevci i Meždo"
	Tmajevci	DUP "Tmajevci i Meždo"
	Tmajevci-šira zona	GUR Žabljak - PUP Žabljak
IV	Razvršje	DUP "Razvršje"
	Junčev do	GUR Žabljak - PUP Žabljak
	Javorovača	DUP "Javorovača"
V	Pitomine	DUP Pitomine (u izradi) UP "Petrova strana"
	Ivan do	DSL "Ivan Do"
	Žabljak K	DUP "Žabljak-zona K"
VANGRADSKO PODRUČJE		
VI	Preostali dio opštine Žabljak, izuzev prostora u okviru NP Durmitor	PUP Opštine Žabljak UP Borje II, UP Grudice, UP Motički gaj I, UP Motički gaj II, UP Uskoci, UP Vrela, UP Benzinska pumpa sa turističkim sadržajima, LSL Motički gaj, LSL Poslaništa

IV KATEGORIJE PRIVREMENIH OBJEKATA I URBANISTIČKI USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE PREMA VRSTI PRIVREMENIH OBJEKATA

4.1. Vrste privremenih objekata prema načinu pričvršćenja za tlo

Vrste privremenih objekata prema načinu pričvršćenja za tlo su:

- ✚ pokretni privremeni objekat;
- ✚ montažno-demontažni privremeni objekat;
- ✚ nepokretni privremeni objekat;
- ✚ plutajući privremeni objekat; i
- ✚ otvorena površina u funkciji privremenog objekta;

- **Pokretni privremeni objekat** je objekat koji se nakon obavljanja djelatnosti tokom dana, odnosno vremena za koji je dobijeno odobrenje za postavljanje uklanja sa javne površine sopstvenim pogonom ili vučom.

U pokretnom privremenom objektu ne postoji prostor za lice koje prodaje robu i/ili vrši uslugu, odnosno lice koje koristi uslugu u datom objektu. Izuzetno, u posebnom vozilu za pružanje ugostiteljskih usluga površine preko 4m² u zavisnosti od vrste usluge, može postojati prostor za lice koje prodaje robu i/ili vrši uslugu.

Pokretni privremeni objekat se postavlja kao:

- samostalan objekat ili
- u funkciji drugog trajnog trgovinskog ili ugostiteljskog objekta,

a površina pokretnog privremenog objekta može iznositi do 4m².

Izuzetno, površina posebnog vozila za pružanje ugostiteljskih usluga, u zavisnosti od vrste usluge, može biti veća od 4 m². Pokretni privremeni objekat može da ima u okviru svoje pripadajuće površine suncobran ili tendu od prenosivog i sklopivog materijala, sa kojom čini estetsku cjelinu.

Tehničku dokumentaciju za postavljanje pokretnog privremenog objekta:

- *koji je uređaj odnosno oprema (vozilo za prodaju sladoleda, kolica sa aparatom za kokice i sl.) čini atest proizvođača i fotografije uređaja odnosno opreme;*
- *koji nije uređaj odnosno oprema čini idejno rješenje.*

- **Montažno-demontažni privremeni objekat** se postavlja kao gotov proizvod ili montira na licu mjesta od elemenata konstrukcije, fasadne ispune i pokrivača.

Montažno-demontažni privremeni objekat se nakon obavljanja djelatnosti tokom dana ne uklanja sa površine na koju je postavljen.

Montažno-demontažni privremeni objekat se postavlja na odgovarajuću postojeću površinu ili izravnatu površinu i na namjenski urađenu betonsku ploču u gabaritima objekta, koja je iznad terena maksimalno 10cm.

Za potrebe postavljanja montažno-demontažnog privremenog objekta ne mogu se betonirati:

- zelene odnosno plažne pješčane površine,
- površine na području prirodnog i kulturno – istorijskog područja i zaštićene okoline, starih gradova, kulturno – istorijskih i ambijentalnih cjelina,
- kao i površine u neposrednoj blizini ili zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara.

Bruto površina montažno-demontažnog privremenog objekta određuje se u odnosu na namjenu za koju se postavlja, kao i u skladu sa ambijentalnim vrijednostima i prostornim mogućnostima pojedinih lokacija.

Minimalni uslovi opremljenosti propisani su posebnim propisom koji se odnosi na vrste, minimalno tehničke uslove i kategorizaciju ugostiteljskih objekata.

Tehničku dokumentaciju za postavljanje montažno-demontažnog privremenog objekta:

- koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača;
- koji nije fabričke proizvodnje, odnosno koji se montira na licu mjesta od elemenata konstrukcije, ispune i pokrivača, a čija bruto površina ne prelazi 30m², čini idejno rješenje,
- koji nije fabričke proizvodnje, odnosno koji se montira na licu mjesta od elemenata konstrukcije, ispune i pokrivača, a čija je bruto površina veća od 30m², kao i za sve objekte za koje je potrebna izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu, čini revidovan glavni projekat.

➤ **Nepokretni privremeni objekat** je objekat koji se zida ili izrađuje od trajnih materijala i koji je temeljima pričvršćen za tlo.

Bruto površina nepokretnog privremenog objekta određuje se u odnosu na namjenu za koju se postavlja, kao i u skladu sa ambijentalnim vrijednostima i prostornim mogućnostima pojedinih lokacija.

Za potrebe postavljanja nepokretnog privremenog objekta ne mogu se betonirati:

- zelene odnosno plažne pješčane površine,
- površine na području prirodnog i kulturno – istorijskog područja i zaštićene okoline, starih gradova, kulturno – istorijskih i ambijentalnih cjelina,
- kao i površine u neposrednoj blizini ili zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara.

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje nepokretnog privremenog objekta čini revidovan glavni projekat.

➤ **Otvorena površina u funkciji privremenog objekta** je površina koje se koristi za trgovačke, sportske i/ili komunalne sadržaje (pijace, tereni, bašte, parkinzi).

Otvorena površina, može imati podni zastor (brodski pod na terasi, podloga sportskog terena) koji ne može biti trajno pričvršćen za tlo.

Tehničku dokumentaciju za otvorenu površinu čini idejno rješenje odnosno revidovani glavni projekat za sadržaje za koje je neophodna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

U skladu sa članom 87 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17 od 06.10.2017, 044/18 od 06.07.2018, 063/18 od 28.09.2018, 011/19 od 19.02.2019, 082/20 od 06.08.2020) propisano je da glavni državni arhitekta daje saglasnost: na idejno rješenje arhitektonskog projekta privremenog objekta.

4.2. Vrste privremenih objekata prema namjeni

Vrste privremenih objekata prema namjeni za koju se postavljaju, odnosno grade tlo su:

- I. privremeni objekti namijenjeni za turizam i ugostiteljstvo;
- II. privremeni objekti namijenjeni za trgovinu i usluge;
- III. privremeni objekti namijenjeni za organizaciju događaja;
- IV. privremeni objekti namijenjeni reklamiranju, oglašavanju i pružanju informacija;
- V. privremeni objekti namijenjeni za sport i rekreaciju;
- VI. privremeni objekti za potrebe uređenih kupališta;
- VII. privremeni objekti za potrebe upravljanja zaštićenim područjem;
- VIII. privremeni objekti namijenjeni za komunalne usluge i infrastrukturu;
- IX. privremeni objekti namijenjeni za eksploataciju prirodnih sirovina, skladištenje i proizvodnju;

4.2.1. Privremeni objekti namijenjeni za turizam i ugostiteljstvo

4.2.1.1. Privremeni ugostiteljski objekat (postojeće lokacije)

Osnovne odredbe iz Pravilnika

Privremeni ugostiteljski objekat je objekat namijenjen za pružanje ugostiteljskih usluga (kafé bar, restoran, slastičara, jednostavne ugostiteljske usluge).

Privremeni ugostiteljski objekat površine do 30m² može biti isključivo montažno-demontažni privremeni objekat, a preko 30m² površine može biti i nepokretni privremeni objekat.

Privremeni ugostiteljski objekat površine do 30m² može biti od lakih kvalitetnih materijala, proizveden od ovlašćenog proizvođača, montira se na gotovu podlogu (asfalt, beton, kamene ploče, drvo), sa mogućnošću da se sa lokacije ukloni u cjelini ili u djelovima.

Privremeni ugostiteljski objekat površine preko 30m² može biti od trajnog materijala - čelika pocinčanog i plastificiranog u boji, od inoksa, eloksiranog ili plastificiranog aluminijuma, drveta, a svojim izgledom, oblikovanjem i bojom usklađen sa prostorom u kojem se postavlja.

Struktura fasada i zidova privremenog ugostiteljskog objekta može biti od pocinčanih bojenih limova, poliuretanskih panela, termopan stakla, fasadnih laminata ili fasadnih ispuna sa kamenim ili drvenim oblogama.

Na prednjoj strani privremenog ugostiteljskog objekta, iznad prodajnog pulta može se postaviti sklopiva ili fiksna konzolna tenda, maksimalne širine 1,5 m od ivice ugostiteljskog objekta i minimalne visine 2,3 m računajući od kote trotoara.

Sastavni dio ugostiteljskog objekta može biti ugostiteljska terasa.

Posebni uslovi uređenja – postojeći objekti

Programom nije dozvoljeno:

- *postavljanje novih lokacija privremenih ugostiteljskih objekata, već se zadržavaju postojeće koje su označene u grafičkom prilogu;*
- *zastakljivanje ugostiteljskih terasa, već se zadržavaju postojeće lokacije koje su označene u grafičkom prilogu.*

Ove objekte je potrebno uskladiti prema smjernicama Programa.

Razlog za ovakvu vrstu stave nalazi se u težnji lokalne uprave da buduću potrebu za ugostiteljskim objektima usmjerava prema postojećim stalnim objektima i novim lokacijama definisanim u važećim planskim dokumentima.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa

Tehnička dokumentacija: Za ugostiteljski objekat do 30m² - Idejno rješenje i fotografije opreme koja se postavlja na ugostiteljskoj terasi.

Za ugostiteljski objekat preko 30m² - revidovan glavni projekat i fotografije opreme koja se postavlja na ugostiteljskoj terasi.

4.2.1.2. Ugostiteljska terasa (u sklopu privremenih ugostiteljskih objekata, ispred stalnih ugostiteljskih objekata)

Ugostiteljska terasa koristi se za pružanje ugostiteljskih usluga, postavljanjem stolova, stolica, kao i suncobrana i/ili tendi. Ne treba zatvarati bočne vertikalne strane ugostiteljske terase. Ugostiteljska terasa se postavlja se ispred ugostiteljskih objekata ili uz otvoreni šank odnosno plažni bar.

Ugostiteljska terasa na kojoj se bočne vertikalne strane, sezonski ili periodično mogu zastakliti odnosno zatvarati smatra se privremenim ugostiteljskim objektom, a uslovi su dati u prethodnom poglavlju.

Tenda u sklopu ugostiteljske terase, može se postaviti iznad ulaza u pripadajući ugostiteljski objekat ili može biti samostojeća, postavlja se na metalnu konstrukciju, a izrađuje se od impregniranog, plastificiranog ili drugog platna. Na obodima suncobrana, tendi ili drugih vrsta natkrivanja, može biti ispisan samo naziv ugostiteljskog objekta, u skladu sa osnovnim tonom suncobrana odnosno tende.

Pergola u sklopu ugostiteljske terase, može se postaviti iznad ulaza u pripadajući ugostiteljski objekat ili može biti samostojeća, a izrađuje se od drvene konstrukcije i prekrivena je puzavicama ili vinovom lozom, izuzetno platnom, ukoliko uslovi na terenu ne omogućavaju sađenje vegetacije.

Ugostiteljske terase mogu se ograđivati vazama, žardinjerama ili lako prenosivim stubićima, ukrasnim lancima, ukrasnim konopima i staklenim paravanima, do 100 cm visine, bez fiksiranja za podlogu. Ugostiteljske terase koje se nalaze u okviru kupališta ne treba ograđivati.

Posebni uslovi uređenja

Ugostiteljska terasa je dio javne ili privatne površine koja se nalazi ispred, bočno ili u zaleđu ugostiteljskog objekta, u nivou ugostiteljskog objekta i po pravilu u dužini ugostiteljskog objekta, namijenjena pružanju ugostiteljskih usluga na otvorenom.

Ugostiteljska terasa se, po pravilu, postavlja tako da bude odvojena od zgrade u kojoj se ugostiteljski objekat nalazi, a kada se postavlja uz zgradu ne smije ometati glavne pješačke tokove i narušavati arhitektonske i urbanističke vrijednosti zgrade.

Ugostiteljska terasa se postavlja:

- *ispred objekta za pružanje ugostiteljskih usluga ili uz otvoreni šank odnosno plažni bar, ukoliko lokacija to dozvoljava;*
- *na javnim površinama uz saglasnost subjekta koji upravlja, koristi i održava javnu površinu,*
- *na drugim površinama (može biti proširena na okolnu površinu) uz saglasnost vlasnika, odnosno korisnika površine na koju se postavlja;*
- *na postojeću popločanu ili asfaltiranu površinu, pri čemu nije predviđeno prekrivanje postojeće površine drugim materijalom (PVC obloge, tepisi, prostirke ili sl.)*
- *kao montažno-demontažna podna platforma (max visine do 10 cm) ukoliko je postojeća podloga neravna i neodgovarajuća, koja je izrađena od obrađenih dasaka prirodnih boja ili sličnih tamnijih neupadljivih boja, pri čemu je zabranjeno trajno fiksiranje za podlogu;*
- *na trotoaru ispred ugostiteljskog objekta, ukoliko je trotoar dovoljno širok da je na njemu moguće obezbijediti potrebnu širinu prolaza za pješake, ali tako da između terase i objekta mora ostati slobodna pješačka komunikacija minimalne širine od 1,60m;*
- *na trotoaru uz ugostiteljski objekat, ali tako da između ugostiteljske terase i kolovoza mora ostati slobodna pješačka komunikacija minimalne širine od 1.60m;*
- *na način da ivica ugostiteljske terase mora da bude udaljena*
 - *od ivice kolovoza najmanje 0,3 m,*

- od pješačkog prelaza najmanje 2 m,
- od autobusnog stajališta najmanje 3 m i
- od javne površine određene za parkiranje vozila 0.5 m
- na rastojanju ne manjem od 2.5 m, u blizini spomenika, skulptura, fontana ili česmi, tako da se ne nalazi na njima pripadajućim površinama, i da omogućava njihovo nesmetano održavanje i korišćenje;
- na način da ulazi u terasu mogu biti sa strana u liniji sa trotoarom zgrade, a mogu biti i na centru frontalnog dijela terase, kao i obje ove mogućnosti.

Ugostiteljska terasa ne smije:

- biti zastakljena ili na bilo koji način pretvorena u zatvoreni prostor,
- ometati ulazak u drugi poslovni, stambeni ili javni prostor;
- ometati glavne pješačke tokove;
- ometati rad javnih ustanova (škola, vjerskih objekata i drugih objekata);
- zaklanjati pogled na poznate gradske vizure niti izlog susjednog (drugoga) poslovnog prostora;
- biti postavljena ispred kioska i objekata koji se izmještaju sa jednog mjesta na drugo;
- da ima širinu manju od 1.5 m;

Ukoliko se ugostiteljske terase postavljaju u nizu:

- granična linija koja ih odvaja od kolskog, odnosno pješačkog saobraćaja, mora biti pravilna, bez naizmjeničnih pješačkih putanja,
- a razlika između ugostiteljskih objekata ostvaruje se različitom opremom otvorene terase, koja se međusobno usklađuje po vrsti, dimenziji i boji;

Elemente ugostiteljske terase čini sledeća oprema:

- stolovi i stolice (izrađeni od prirodnih materijala-drvo, gvožđe, ratan i sl., a nikako od plastike);
- tende, suncobrani, pergola;
 - tenda u sklopu ugostiteljske terase, može se postaviti iznad ulaza u pripadajući ugostiteljski objekat ili može biti samostojeća, postavlja se na metalnu konstrukciju, a izrađuje se od impregniranog, plastificiranog ili drugog platna;
 - pergola u sklopu ugostiteljske terase, može se postaviti iznad ulaza u pripadajući ugostiteljski objekat ili može biti samostojeća, a izrađuje se od drvene konstrukcije i prekrivena je puzavicama ili vinovom lozom, izuzetno platnom, ukoliko uslovi na terenu ne omogućavaju sađenje vegetacije;
 - suncobrani treba da budu plitki i moraju biti uniformni u okviru date ugostiteljske terase, ali ne smiju biti oblikovno i volumenski agresivni; postavljen i otvoren suncobran može natkrivati samo tlocrtnu površinu ukupne površine odobrene terase, bez zatvaranja bočnih vertikalnih strana najlonom ili nekim drugim materijalom, odnosno konstrukcijom; mora imati pokretni oslonac na tlu, izrađen tako da se lako skapa i prenosi, a na donjem dijelu mora imati zaštitu protiv oštećenja podne podloge pomicanjem ili povlačenjem;
 - na obodima suncobrana, tendi ili drugih vrsta natkrivanja, može biti ispisan samo naziv ugostiteljskog objekta, u skladu sa osnovnim tonom suncobrana odnosno tende; boja platna (zastora) treba da bude diskretna, a poželjna je bijela i bež boja dok se u izuzetnim slučajevima kada se to potvrđuje analizom okolnog ambijenta mogu koristiti i neke druge boje (teget, bordo, tamnija zelena), ali nikako jarke i agresivne boje;
- odgovarajući lako pokretljivi montažno-demontažni elementi koji se uračunavaju u ukupnu površinu koju zauzima ugostiteljska terasa (žardinjere, posude za cvijeće, jelovnici, cjenovnici i uređaji za osvjetljenje).

Elementi ugostiteljske terase treba da budu pogodni za:

- laku montažu, demontažu i transport,
- nesmetano kretanje djece, starijih osoba i lica sa invaliditetom.

Elementi ugostiteljske terase ne smiju da:

- izlaze van dozvoljenog gabarita terase,
- oštećuju okolno zelenilo,
- mijenjaju ili oštete postojeću podlogu;
- budu trajno fiksirani za javnu površinu ankerima, zavrtnjima ili na neki drugi način.

Postavljanje uređaja za hlađenje i zagrijavanje terase električnom energijom vrši se u skladu sa posebnim propisima koji se odnose na električne i termotehničke instalacije.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

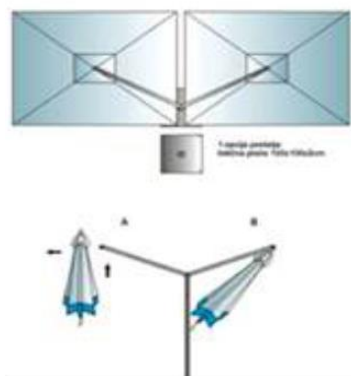
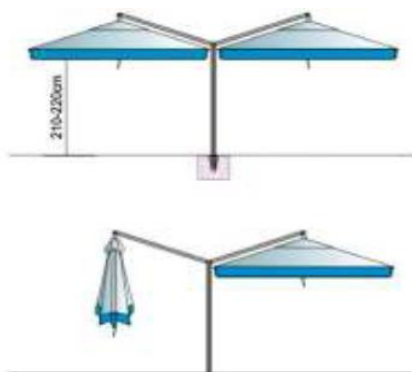
Takođe, daje se mogućnost postavljanja ugostiteljskih terasa na novim lokacijama ukoliko se za isto ukaže potreba, a prema smjernicama datim ovim Programom.

Tehnička dokumentacija: Idejno rešenje za ugostiteljske terase do 30m² ili revidovani glavni projekat, ukoliko je površina terase preko 30m², kao i fotografije opreme koja se postavlja.

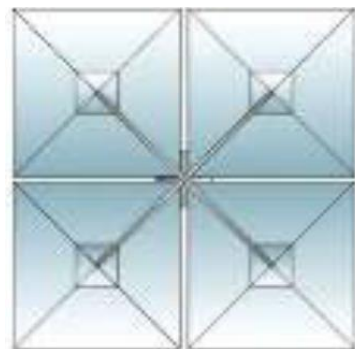
Slike: primjeri ugostiteljske terase sa elementima

Pokrivanje terasa suncobranima - tip A

Dostupne dimenzije pojedinačnih suncobrana (cm)

Kvadratni	Pravougaoni
300 x 300	300 x 220
350 x 350	350 x 260
400 x 400	400 x 300

4.2.1.3. Rashladna vitrina odnosno izložbena vitrina za prodaju hrane i pića

Rashladna vitrina odnosno izložbena vitrina za prodaju hrane i pića je pokretni privremeni objekat, koji se postavlja na gotovu podlogu ispred ugostiteljskog ili trgovinskog objekta, na pripadajućoj parceli.

Vitrina se može postavljati samo radi dopunske djelatnosti pripadajućeg ugostiteljskog ili trgovinskog objekta.

Površina rashladne i izložbene vitrine može biti do 4m².

Na obodima suncobrana, tendi, i u sklopu rashladnih i izložbenih vitrina može biti ispisan samo naziv ugostiteljskog objekta, u skladu sa osnovnim tonom suncobrana odnosno tende.

Posebni uslovi uređenja

Rashladne i izložbene vitrine se ne mogu postavljati radi samostalnog obavljanja djelatnosti. Na terasama ugostiteljskih objekata, a u okviru odobrene površine za postavljanje terase, mogu se postaviti najviše dvije rashladne i izložbene vitrine.

Ukoliko se rashladne vitrine za prodaju pića postavljaju ispred trgovinskog objekta, moguće je postaviti najviše 3, ukoliko lokacija to dozvoljava.

Voditi računa da postavljanje ovog objekta ne remeti funkcionisanje osnovnog objekta, kao ni pješачke i saobraćajne komunikacije.

Jedna rashladna vitrina za piće može biti postavljena uz kiosk za prodaju štampe.

Rashladne i izložbene vitrine ne mogu se postavljati uz druge privremene objekte: štandove, aparate i sl.

Pored rashladnih i izložbenih vitrina se postavljaju korpe za otpatke.

Rashladna vitrina odnosno izložbena vitrina za prodaju hrane i pića može se postavljati samo na postojećoj podlozi. Rashladna vitrina se svojom izgledom mora uklopiti u ambijentalnu cjelinu okolnog prostora

Lokacija: Ovu vrstu privremenih objekata nije potrebno ucrtavati u grafički prilog Programa. Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa.

Tehnička dokumentacija: Atest proizvođača i fotografije uređaja.

Slike: Primjeri rashladne i izložbene vitrine za prodaju hrane i pića

4.2.1.4. Konzervator za sladoled

Konzervator za sladoled je pokretni privremeni objekat koji služi za prodaju sladoleda u originalnom - fabričkom pakovanju. Konzervator za sladoled se postavlja na gotovu podlogu ispred ugostiteljskog objekta ili za samostalno obavljanje djelatnosti. Površina konzervatora za sladoled može biti do 2m². Uz konzervator za sladoled može se postaviti suncobran, stolica na rasklapanje i kanta za otpatke. Na obodu suncobrana koji se postavlja uz konzervator za sladoled ispred ugostiteljskog objekta može biti ispisan samo naziv ugostiteljskog objekta, u skladu sa osnovnim tonom suncobrana.

Posebni uslovi uređenja

Ukoliko se aparati za prodaju sladoleda i dezerata postavljaju ispred poslovnog objekta u kome se obavlja pružanje ugostiteljskih usluga, moguće je postavljanje istog samo u okviru ugostiteljske terase koja pripada datom poslovnom prostoru, i to najviše jedan.

Dozvoljeno je postavljanje konzervatora za sladoled ispred trgovinskog objekta i to najviše dva konzervatora.

Ukoliko se konzervator za sladoled postavlja na zemljanoj podlozi, prostor ispred uređaja mora biti popločan tvrdim materijalom (kamene ploče, cigla, deking i sl.) najmanje u dužini koja odgovara dužini konzervatora.

Konzervator za sladoled nije dozvoljeno postavljati na trotoar, ako je njegova širina manja od 2m. Ako se postavlja uz trotoar, nije dozvoljeno postavljanje konzervatora na samu ivicu trotoara, već je potrebno ostaviti prostor od minimum 1m za mušterije.

Boja platna suncobrana treba da bude diskretna. Poželjna je bijela i bež boja dok se u izuzetnim slučajevima kada se to potvrđuje analizom okolnog ambijenta mogu koristiti i neke druge boje (teget, bordo, tamnija zelena) ali nikako jarke i agresivne boje.

Voditi računa da postavljanje ovog objekta ne remeti funkcionisanje osnovnog objekta, kao ni pješačke i saobraćajne komunikacije.

Konzervator za sladoled mora se ukloniti sa javne površine nakon završenog perioda zakupa.

Lokacija: Konzervator za sladoled se postavlja ispred ugostiteljskog ili trgovinskog objekta (promet prehrambenih proizvoda) ili za samostalno obavljanje djelatnosti. Ovu vrstu privremenih objekata nije potrebno ucrtavati u grafički prilog Programa. Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa.

Tehnička dokumentacija: Atest proizvođača i fotografije uređaja.

Slike: Primjeri konzervatora za sladoled i tipskog kioska za štampu

4.2.1.5. Ugostiteljski aparat

Ugostiteljski aparat za prodaju kokica, čipsa, kestena, kukuruza, krofni, palačinki, šećerne pjene, sladoleda na točenje, sladoleda na kuglu je pokretni privremeni objekat koji se postavlja na gotovu podlogu.

Ugostiteljski aparat se postavlja na gotovu podlogu:

- ispred ugostiteljskog objekta, u sklopu ugostiteljske terase ili
- za samostalno obavljanje djelatnosti.

Površina ugostiteljskog aparata može biti do 2m². Ugostiteljski aparat koji se postavlja na javnim površinama treba da bude pokretan - kolica na točkovima i da se uklanja sa javne površine nakon obavljanja djelatnosti tokom dana. Uz ugostiteljski aparat može se postaviti suncobran odnosno tenda, stolica na rasklapanje i kanta za otpatke. Na obodu suncobrana odnosno tende, koji se postavljaju uz ugostiteljski objekat može biti ispisan samo naziv ugostiteljskog objekta, u skladu sa osnovnim tonom suncobrana odnosno tende.

Posebni uslovi uređenja

U slučaju postavljanja ugostiteljskog aparata ispred ugostiteljskog objekta moguće je postavljanje samo jednog u okviru ugostiteljske terase koja pripada datom poslovnom prostoru.

U slučaju postavljanja ugostiteljskog aparata za samostalno obavljanje djelatnosti, moguće je postavljanje više aparata različitih funkcija, ukoliko to lokacija dozvoljava.

Ugostiteljski aparat koji je postavljen na javnim površinama može se ukloniti sa javne površine nakon završetka dnevnog radnog vremena ili nakon završenog sezonskog radnog vremena. Zbog klimatskih karakteristika planinskog područja moguće je ugostiteljski aparat koji se postavlja za samostalno obavljanje djelatnosti smjestiti u drvenu kućicu (površine do 4m²) koja nakon isteka radnog vremena ostaje na javnoj površini, a nakon sezonskog radnog vremena se uklanja sa javne površine.

Boja platna suncobrana treba da bude diskretna. Poželjna je bijela i bež boja dok se u izuzetnim slučajevima kada se to potvrđuje analizom okolnog ambijenta mogu koristiti i neke druge boje (teget, bordo, tamnija zelena) ali nikako jarke i agresivne boje.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Takođe, daje se mogućnost postavljanja ugostiteljskih aparata na novim lokacijama ukoliko se za isto ukaže potreba, a prema smjernicama datim ovim Programom.

Tehnička dokumentacija: Atest proizvođača i fotografije uređaja. Idejno rješenje za drvenu kućicu.

Slike: primjeri ugostiteljskih aparata, drvena kućica

4.2.1.6. Posebna vozila za pružanje jednostavnih ugostiteljskih usluga

Posebna vozila za pružanje jednostavnih ugostiteljskih usluga su pokretni privremeni objekti sa proizvođačkim atestom za obavljanje pojedinih vrsta ugostiteljskih usluga, koji se mogu premještati sa jednog mjesta na drugo, sopstvenim pogonom ili vučom.

Površina posebnog vozila može biti do 12m².

Spoljašnji izgled vozila mora biti neutralan, prilagođen ambijentima u kojima će se nalaziti.

Usluživanje u pokretnom objektu vrši se preko natkrivenog šaltera ili pulta u ambalaži za jednokratnu upotrebu.

Posebni uslovi uređenja

U posebnom vozilu mogu da se uslužuju hrana pripremljena na drugom mjestu u originalnom pakovanju i pića i napici u originalnoj ambalaži ili na točenje uz upotrebu ambalaže i pribora za jednokratnu upotrebu. Prilaz do mjesta na kojem se nalazi posebno vozilo mora da bude obezbjeđen i uređen.

Posebna vozila za pružanje jednostavnih ugostiteljskih usluga mogu biti sastavni dio privremenih objekata i opreme (štanđ, prodajni pano i prodajni pult, ugostiteljski aparat, bina, podijum) za potrebe održavanja prazničnih i ostalih javnih događaja (sportske, kulturne, tehničke, aktivističke, humanitarne, ekološke, obrazovne i slične prirode).

Lokacija: Ovu vrstu privremenih objekata nije potrebno ucrtavati u grafički prilog Programa. Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa.

Tehnička dokumentacija: Atest proizvođača i fotografije uređaja.

Slika: primjer - posebna vozila za pružanje jednostavnih ugostiteljskih usluga

4.2.1.7. Vidikovac

Vidikovac je površina posebno uređena za posmatranje okoline u svrhu upotpunjavanja turističke ponude. Vidikovac koji se organizuje kao manje proširenje do 100 m², uz saobraćajnicu može biti bez opreme, ili može imati klupu i kantu za otpatke, prostor za sjedenje sa ili bez nadstrešnice ili prostor za loženje sa nadstrešnicom. Vidikovac se postavlja na spoljnoj krivini saobraćajnica, okrenut prema okolnom pejzažu. Vidikovac površine preko 100 m² može biti uz samu saobraćajnicu ili u njoj neposrednoj blizini i ima površinu za parkiranje, dvoglede, informativnu tablu sa detaljima o okruženju koji se mogu vidjeti sa te tačke, klupe za sjedenje sa ili bez nadstrešnice, korpe za otpatke. Uz vidikovac preko 500 m² mogu se predvidjeti i dodatni sadržaji - ugostiteljski objekat, štanđ za prodaju suvenira, sanitarni blok ili dječje igralište.

Posebni uslovi uređenja

Prilikom preciznog određivanja lokacije za vidikovac, neophodno je obezbijediti nesmetan prilaz. Ukoliko se vidikovac postavlja uz saobraćajnicu ili u njoj neposrednoj okolini potrebno je:

- *predvidjeti uređenje pristupnih puteva, parking prostor i priključenje na glavnu saobraćajnicu, pri čemu treba poštovati uslove nadležnog organa za puteve;*
- *postaviti adekvatnu infrastrukturnu i turističku signalizaciju;*

- voditi računa o bezbjednosti lokacije, ukoliko je potrebno postaviti zaštitnu ogradu maksimalne visine 160 cm;

Lokacija: Ovu vrstu privremenih objekata nije potrebno ucrtavati u grafički prilog Programa. Precizan položaj vidikovca sa kojeg je moguće panoramski sagledavati atraktivno okruženje zavisi od prostornih uslova konkretne lokacije. Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa.

Tehnička dokumentacija: Revidovani glavni projekat; Po potrebi izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu;

Slike: primjeri - vidikovca (u krajoliku "meandri Čehotine")

4.2.2. Privremeni objekti namjenjeni za trgovinu i usluge

4.2.2.1. Prodajni pano i prodajni pult

Prodajni pano i prodajni pult su objekti za izlaganje i prodaju ukrasnih predmeta, knjiga, časopisa, slika, cvijeća, informacioni pultovi i slično.

Prodajni pano i prodajni pult su isključivo pokretni privremeni objekti, a maksimalna površina prodajnog panoa i prodajnog pulta je do 2m².

Prodajni pano i prodajni pult izrađuju se od lakog i transparentnog materijala kao što su inoks mreže, pleksiglas, metalik limena konstrukcija.

Uz prodajni pano i prodajni pult postavlja se i stolica na sklapanje.

Posebni uslovi uređenja

Montažno-demontažni objekti privremenog karaktera ovog tipa su objekti od lakog i transparentnog materijala, metalik limena konstrukcija ili drvena konstrukcija, uz moguće korišćenje materijala kao što su staklo ili platno bijele ili bež boje.

Nakon isteka dnevnog radnog vremena prodajni pano i prodajni pult ostaju na javnoj površini, a nakon sezonskog radnog vremena se uklanjaju sa javne površine.

U cilju organizovanja različitih manifestacija (novogodišnji bazari, izložbe cvijeća, sajmovi domaćih proizvoda i sl.), koje traju manje od 15 dana moguće je vršiti grupaciju ovih objekata tamo gdje lokacija to dozvoljava. Nakon završetka manifestacije, pano i prodajni pult se uklanja sa javne površine.

Objekti panoa/pulta koji se postavljaju radi organizovanja događaja ne moraju biti tipski objekti dati ovim Programom kroz idejna rješenja, ali je neophodno da budu estetski usaglašeni i da vizuelno čine jedinstvenu cjelinu.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Takođe, daje se mogućnost postavljanja prodajnih pultova na novim lokacijama ukoliko se za isto ukaže potreba, a prema smjernicama datim ovim Programom. Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje.

Slika: primjer- prodajni pano i pult

4.2.2.2. Štand

Štand je pokretni odnosno montažno-demontažni privremeni objekat, koji se postavlja na gotovu podlogu i kod kojeg jedan konstruktivni sklop objedinjuje površinu za izlaganje, čuvanje robe i zaštitu od atmosferskih prilika.

Maksimalna površina štanda može biti do 4m².

Na štandu se može vršiti prodaja umjetničkih predmeta, knjiga, štampe, suvenira, čestitki, cvijeća, proizvoda domaće radinosti.

Posebni uslovi uređenja

Ovi objekti se izrađuju od lakog i transparentnog materijala, metalne podkonstrukcije sa spregovima za zaštitu od vjetrova obložene drvetom adekvatno obrađenim u cilju zaštite od vremenskih prilika sa limenim krovnim pokrivačem sakrivenim iza atike konstrukcije.

Ove objekte je potrebno adekvatno pričvrstiti na podlogu ili na prethodno pripremljene betonske stope ili na neki drugi adekvatan način u cilju obezbjeđivanja sigurnosti. Reklama na štandu se može postaviti iznad najviše kote objekta, a potrebno je pričvrstiti sa unutrašnje strane. Nakon isteka sezonskog radnog vremena prodajni štandovi mogu ostati na lokaciji, uz obavezu da se adekvatno konzerviraju.

U cilju organizovanja različitih manifestacija (novogodišnji pazari, izložbe cvijeća, sajmovi domaćih proizvoda i sl.), moguće je vršiti grupaciju ovih objekata tamo gdje lokacija to dozvoljava uz obavezno poštovanje opštih odredbi ovog Programa.

Objekti štanda koji se postavljaju radi organizovanja događaja ne moraju biti tipski objekti dati ovim Programom kroz idejna rješenja, ali je neophodno da budu estetski usaglašeni i da vizuelno čine jedinstvenu cjelinu. Prilikom postavljanja potrebno je voditi računa o prikladnoj međusobnoj udaljenosti štandova.

Po mogućnosti štandovi mogu činiti veću funkcionalnu cjelinu u cilju formiranja zone za prodaju knjiga, cvijeća, pazara, tj. pijace.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Takođe, daje se mogućnost postavljanja štandova na novim lokacijama ukoliko se za isto ukaže potreba, a prema smjernicama datim ovim Programom.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje. Predlog rasporeda štandova za manifestaciju.

Slike: Primjeri - štanda

4.2.2.3. Kiosk za prodaju štampe

Kiosk je montažno-demontažni privremeni objekat namijenjen za prodaju štampe koji je izgrađen od lakih kvalitetnih materijala, proizveden od ovlaštenog proizvođača, koji se montira na gotovu podlogu (asfalt, beton, kamene ploče, drvo) i koji se može postaviti i ukloniti sa lokacije u cjelini ili u djelovima. Bruto površina kioska za prodaju štampe može biti do 9 m².

Kiosk se izrađuje od trajnog materijala - čelika pocinčanog i plastificiranog u boji, inoksa ili od eloksiranog ili plastificiranog aluminijuma.

Kiosk svojim izgledom, oblikovanjem i bojom mora biti usklađen sa prostorom u kojem se postavlja. Struktura fasada i zidova kioska može biti od pocinčanih bojenih limova,

poliuretanskih panela, termopan stakla, fasadnih laminata ili ispuna sa kamenim odnosno drvenim oblogama. Na prednjoj strani kioska, iznad prodajnog pulta može se postaviti sklopiva ili fiksna konzolna tenda, maksimalne širine 1,5m od ivice kioska i minimalne visine 2,3m računajući od kote trotoara, a usluga u kiosku se, po pravilu, pruža preko pulta. Opremu kioska obavezno čini korpa za otpatke postavljena neposredno uz kiosk ili iza kioska.

Posebni uslovi uređenja

Potrebno je težiti principu tipizacije i unifikacije. Kiosci za prodaju štampe:

- *moraju biti tipski prefabrikovani objekti sa sličnom konstrukcijom, dimenzijama i oblikovnim elementima (pravougaonog ili nepravilnog oblika);*
- *mogu se postavljati na način da su u građevinskoj liniji izgrađenih objekata kontaktnog područja i nikako na mjestima gdje bi predstavljali smetnju susjednim objektima ili ugrožavali normalno odvijanje saobraćaja;*
- *treba da su postavljeni u nivou zemljišta, a u slučaju kada se nalaze ispod ili iznad tog nivoa, moraju imati bezbjedan pristup za kupce i obezbijeđene uslove za manipulaciju robom;*
- *moraju biti osvijetljeni dnevnom svjetlošću dovoljne vidljivosti, a električno osvjetljenje mora biti takve jačine da odgovara standardima radnih prostorija;*
- *se postavljaju isključivo kao samostalni objekti i ne mogu se koristiti kao proširenje poslovnog prostora stalnog karaktera;*
- *uz kiosk moguće je postavljanje jedne rashladne vitrine za prodaju pića, kao i jednog konzervatora za sladoled;*
- *u okviru novijih modela kioska za štampu moguće je postavljanje jedne rashladne vitrine za prodaju pića i jedan konzervator za sladoled u posebnim dijelovima kioska predviđenim za smještaj navedene dodatne opreme;*

Nije dozvoljeno:

- *postavljanje suncobrana, prodajnih panoa i sl. kao opreme kioska;*
- *postavljanje kioska na samu ivicu trotoara, već je potrebno ostaviti prostor od minimum 1,5m za mušterije;*
- *postavljati instalacije ili djelove uređaja za ventilaciju i/ili klimatizaciju na vanjske djelove kioska na vidljiv način;*

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Tehnička dokumentacija: Tipski projekat ili idejno rješenje, fotografija.

Slike: Primjeri - kiosk za prodaju štampe sa prostorom za rashladnu vitrinu i kondezator za sladoled, kiosk za štampu u sklopu autobusnog stajališta

4.2.2.4. Kiosk namjenjen trgovini i uslugama

Kiosk je montažno-demontažni privremeni objekat namijenjen trgovini i uslugama koji je izgrađen od lakih kvalitetnih materijala, proizveden od ovlašćenog proizvođača, koji se montira na gotovu podlogu (asfalt, beton, kamene ploče, drvo) i koji se može postaviti i ukloniti sa lokacije u cjelini ili u djelovima.

Bruto površina kioska za trgovinu i usluge može biti do 30m². Kiosk se izrađuje od trajnog materijala - čelika pocinčanog i plastificiranog u boji, inoksa ili od eloksiranog ili plastificiranog aluminijuma (izuzetno od drveta ako se postavlja u nacionalnom parku). Kiosk svojim izgledom, oblikovanjem i bojom mora biti usklađen sa prostorom u kojem se postavlja.

Struktura fasada i zidova kioska može biti od pocinčanih bojениh limova, poliuretanskih panela, termopan stakla, fasadnih laminata ili ispuna sa kamenim odnosno drvenim oblogama. Na prednjoj strani kioska, iznad prodajnog pulta može se postaviti sklopiva ili fiksna konzolna tenda, maksimalne širine 1,5m od ivice kioska i minimalne visine 2,3m računajući od kote trotoara, a usluga u kiosku se, po pravilu, pruža preko pulta. Opremu kioska obavezno čini korpa za otpatke postavljena neposredno uz kiosk ili iza kioska.

Posebni uslovi uređenja

Na kiosk za ostale vrste trgovine i usluga je dozvoljeno postaviti reklamni naziv i reklamni logo. Kiosci za ostale vrste trgovine i usluga mogu biti namjenjeni za:

- trgovinu (prodaja mješovite robe, suvenira, proizvoda domaće radinosti, cvijeća, knjiga, i dr.),
- pružanje ugostiteljskih usluga (brza hrana, pekara, juice bar i sl.),
- pružanje zanatskih i drugih usluga.

Kiosk za ostale vrste trgovine i usluga:

- je pravouganog ili nepravilnog oblika, svojim izgledom, oblikovanjem i bojom mora biti vizuelno usklađen sa lokalitetom u kojem se postavlja;
- može se postaviti na način da je u građevinskoj liniji izgrađenih objekata kontaktnog područja i nikako na mjestima gdje bi predstavljali smetnju susjednim objektima ili ugrožavali normalno odvijanje saobraćaja;
- treba da je postavljen u nivou zemljišta, a u slučaju kada se nalazi ispod ili iznad tog nivoa, mora imati bezbjedan pristup za kupce i obezbijeđene uslove za manipulaciju robom;
- mora biti osvijetljen dnevnom svjetlošću dovoljne vidljivosti, a električno osvjjetljenje mora biti takve jačine da odgovara standardima radnih prostorija;
- se postavlja isključivo kao samostalan objekat i ne može se koristiti kao proširenje poslovnog prostora stalnog karaktera;
- mora da ispunjava sve druge minimalno-tehničke uslove koje se odnose na obavljanje određene djelatnosti i usluga;
- uz kiosk moguće je postavljanje jedne rashladne vitrine za prodaju pića, kao i jednog konzervatora za sladoled;

Nije dozvoljeno:

- postavljanje suncobrana, prodajnih panoa i sl. kao opreme kioska;
- postavljanje kioska na samu ivicu trotoara, već je potrebno ostaviti prostor od minimum 2m za mušterije i prolaz pješaka;
- postavljati instalacije ili djelove uređaja za ventilaciju i/ili klimatizaciju na vanjske djelove kioska na vidljiv način;
- da kiosk narušava posebnost i primarne vrijednosti okruženja;
- postavljanje ugostiteljske terase;
- usluživanje na ugostiteljskoj terasi iz kioska.

Postojeći kiosci ostalih vrsta trgovine i usluga moraju se uskladiti prema smjernicama ovog Programa i pribaviti saglasnost Glavnog gradskog arhitekta.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Tehnička dokumentacija: Tipski projekat ili idejno rješenje, fotografija.

Slike: primjeri - kiosci namjenjeni za prodaju ostalih vrsta trgovine i usluga

4.2.2.5. Bankomat

Bankomat je prefabrikovani uređaj namijenjen pružanju bankarskih usluga preuzimanja gotovog novca na otvorenom prostoru, a može postaviti kao samostojeći ili zidni, odnosno konzolno na fasadu objekta i sastoji se od zaštitnog kućišta i bankomatskog aparata.

Posebni uslovi uređenja

Zidne bankomate potrebno je postaviti na način da ne narušavaju ambijent kontakt zone i omogućе nesmetan pristup kako korisnika bankomata, tako i pješaka. Bankomat se može postaviti kao samostojeći ili na fasadi objekta i mora imati direktan pristup sa javne parcele. Bankomate nije dozvoljeno postavljati na objektima koji predstavljaju pojedinačno kulturno dobro, kao ni u njihovoj zaštićenoj okolini. Dozvoljeno je na bankomatu postaviti logotip banke i logotipe izdavalaca kreditnih kartica, prikazati osvijetljeni znak na ili iznad bankomata i prikazivati reklamne poruke na displeju bankomata. Bankomati treba da su minimalnih dimenzija i da su unificirani, u sivoj, metalik ili sličnoj boji uklopljeni u prostor. Postavljaju se tako da visina od kote uređenog terena do donje ivice bankomata iznosi 70 cm. Sve radove na postavljanju bankomata potrebno je izvršiti na način da se ne narušava postojeće popločanje, a prateće sadržaje tipa rasvjete i uređaja za video nadzor, po mogućnosti montirati ispod nadstrešnice, odnosno krova objekta, uz saglasnost vlasnika objekta, kako bi minimalno uticali na izgled lokacije.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Atest proizvođača i prikaz objekta na kom se postavlja bankomat.

Slika: primjer samostojećeg bankomata

4.2.2.6. Objekat za trgovinu i usluge

Objekti za trgovinu i usluge površine do 80m²

Objekat za trgovinu i usluge je privremeni objekat namjenjen za pružanje trgovinskih i drugih usluga, i može biti montažno-demontažni. Objekat za trgovinu i usluge površine do 80m² je:

- od lakih kvalitetnih materijala, proizveden od ovlašćenog proizvođača,
- montira se na gotovu podlogu (asfalt, beton, kamene ploče, drvo) sa mogućnošću da se sa lokacije ukloni u cjelini ili u djelovima.

Struktura fasada i zidova objekta za trgovinu i usluge može biti od pocinčanih bojenih limova, poliuretanskih panela, termopan stakla, fasadnih laminata ili fasadnih ispuna sa kamenim ili drvenim oblogama.

Posebni uslovi uređenja

Objekat za trgovinu i usluge je privremeni objekat: koji je neophodno uklopiti u neposredno okruženje, kako u funkcionalnom, tako i u vizuelnom smislu (izgled, boja, materijalizacija). Postavlja se na način da je u građevinskoj liniji izgrađenih objekata kontaktnog područja i nikako na mjestima gdje bi predstavljali smetnju susjednim objektima ili ugrožavali normalno odvijanje saobraćaja. Objekat za trgovinu i usluge se postavlja kao samostalan objekat za obavljanje samostalne privredne djelatnosti i mora da ispunjava sve druge minimalno-tehničke uslove koje se odnose na obavljanje određene djelatnosti i usluga;

Programom je dozvoljeno zadržavanje postojećih lokacija objekata za trgovinu i usluge u postojećem gabaritu (označeno u grafičkom prilogu). Ove objekte je potrebno uskladiti prema smjernicama Programa. Razlog za ovakvu vrstu stava nalazi se u težnji lokalne uprave da buduću potrebu za objektima trgovine i usluga usmjerava prema: postojećim stalnim objektima i novim objektima definisanim u važećim planskim dokumentima. Na lokaciji privremenog objekta za trgovinu i usluge nije moguće postavljanje drugih privremenih objekata, osim onih u funkciji osnovnog objekta.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje za objekte površine do 30m², odnosno revidovani glavni projekat za objekte površine veće od 30m².

4.2.3. Privremeni objekti namjenjeni za organizaciju događaja

Šator za manifestacije, događaje ili promocije:

- je fabrički proizveden i atestiran privremeni objekat koji se sastoji od lake, montažno-demontažne konstrukcije na adekvatan način pričvršćen za tlo i razapetog platna ili nekog drugog nepromočivog materijala;
- u svom sastavu može imati uređaje za kontrolu temperature (grijanje, klima uređaj, ventilatori), ozvučenje, osvjetljenje i manju kuhinju, binu, podijum, prostor i opremu za posjetiocce (tribine, stolice, prenosive toalete);
- može biti različitih dimenzija i oblika, u zavisnosti od konkretne namjene (cirkuske predstave, koncerti, izložbe)

Bina, podijum ili bioskop na otvorenom:

- je fabrički proizvedeni i atestirani objekat koji se sastoji od lakih, montažno-demontažnih konstrukcija i na njih postavljenih gaznih površina od čvrstih materijala, sa pripadajućom tehničkom opremom (ozvučenje, osvjetljenje, ekrani) i prostorom i pratećom opremom za gledaoce (ograda, ograđeni prostor, tribine, stolice);
- mogu biti različitih dimenzija i oblika, u zavisnosti od konkretne namjene i predviđenog broja posjetilaca.

Posebni uslovi uređenja

Za vrijeme trajanja manifestacija i drugih događaja koji upotpunjuju turističku ponudu moguće je zauzeti površinu na kojoj bi se montirali privremeni objekti, neophodni za organizaciju navedenih događaja.

Vrijeme postavljanja, korišćenja i uklanjanja privremenih objekata u ovu svrhu podrazumijeva period montaže i demontaže privremenih objekata, koji ne može biti duži od 15 dana, kao i period zauzeća površine i korišćenja privremenih objekata za vrijeme trajanja pomenutih događaja.

Prilikom odabira lokacije voditi računa o pristupačnosti saobraćajnica, privremenom parkiralištu za potrebe organizacije odogađaja kao, i površini dovoljnoj za postavljanje objekta sa pratećim sadržajima.

Neophodno je planirati privremeno parkiralište u slučaju postavljanja šatora na neuređenom zemljištu.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje montažno-demontažnih objekata, atesti proizvođača i fotografije opreme odnosno uređaja.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjericama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Slike: primjeri - privremeni objekti namjenjeni za organizaciju događaja

4.2.4. Privremeni objekti namjenjeni reklamiranju, oglašavanju i pružanju informacija

4.2.4.1 Informacioni punkt

Informacioni punkt:

- je montažno-demontažni privremeni objekat za prezentovanje materijala u promotivne svrhe, odnosno pružanje informacija o određenoj lokaciji;
- je maksimalne bruto površina u osnovi do 2m²;
- se izrađuje od lakog materijala kao što su lake metalne konstrukcije i obloge, inox mreže, prexiglas;
- se u zaštićenim područjima izrađuje od drveta;
- kao sastavni dio može imati i stolicu na sklapanje.

Posebni uslovi uređenja

Nakon isteka dnevnog radnog vremena informacioni pult ostaje na javnoj površini, a nakon sezonskog radnog vremena se uklanja sa javne površine. Na informacionom pultu je dozvoljeno postaviti reklamni naziv i reklamni logo. Na informacionom pultu se ne može vršiti bilo kakva prodaja.

Lokacija: Informativni punkt se postavlja na ključnim mjestima u gradu gdje je velika koncentracija ljudi, a služi za pružanje različitih informacija turistima i ostalim zainteresovanim licima. Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Tipski projekat, kataloški podaci, fotografije.

Slika: primjer - informacioni punkt

4.2.4.2. Bilbord

Bilbord je nepokretni privremeni objekat, izgrađen od lakih materijala, u ramu, na nosećem stubu. Bilbord je vrsta reklamno-oglasnog panoa koji prema obliku i raspoloživim površinama za oglašavanje može biti jednostran, dvostran ili trostran. Bilbord se može postaviti i na nosač koji se nalazi na fasadi zgrade, a više bilborda se ne mogu postavljati u visinu. Bilbord se prekriva plakatom bijele boje ukoliko na bilbordu nije postavljena reklamna poruka.

Površine svake strane bilborda može biti od 6m² do 60 m², u sljedećim dimenzijama (visina x širina):

- 2,0 m x 3,0 m; 3,0 m x 4,0 m; 3,0 m x 6,0 m;
- 3,0 m x 8,0 m; 5,0 m x 10,0 m; i 5,0 m x 12,0 m.

Posebni uslovi uređenja

Bilbordi se postavljaju na prometnim mjestima, uz komunikacije, a materijalom, veličinom i bojom se moraju uklopiti u postojeće okruženje. Postavljaju po pravilu uz saobraćajnicu, upravno na njenu osovinu, bližom stranom panoa na udaljenosti od ivičnjaka najmanje 50cm. Mogu biti osvijetljeni. Bilbordi su samostojeći (tipski, industrijski izrađeni) svjetleći reklamni

objekti na kojima privredna društva reklamiraju djelatnosti za sopstvene potrebe, pružaju se servisne informacije i sl.

Bilbordi imaju noseći stub visine najmanje 2.5m, najviše 10m ukoliko je površina strane bilborda veća od 12m², a maksimalna dopuštena ukupna visina panoa, mjereno od kote saobraćajnice, može iznositi 15m.

Bilbordi ne smiju:

- oponašati saobraćajne znake i ometati pješačke putanje,
- onemogućavati preglednost na raskrsnicama,
- zaklanjati saobraćajnu signalizaciju, spomenike kulture, trgove, objekte od spomeničkog značaja;

Bilbordi koji se postavljaju u nizu uz saobraćajnice moraju biti u istoj liniji, međusobno usklađeni veličinom i oblikom. Razmak između bilborda većih od 18m² mora iznositi najmanje 200m.

Konstruktivni elementi, noseći stubovi i rasvjetna tijela se ne mogu isticati oblikovanjem, bojom i materijalom.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Za preostali dio Programa - urbanistički uslovi za postavljanje bilborda se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela, kao i uz saglasnosti nadležnih organa nadležnih za saobraćaj.

Precizan položaj bilborda zavisi od prostornih uslova konkretne lokacije.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje

4.2.4.3. Oglasni i reklamni pano

Oglasni odnosno reklamni pano (stub, totem, city light - svijetleća reklama, reklamna vitrina, reklamna ograda, LED display):

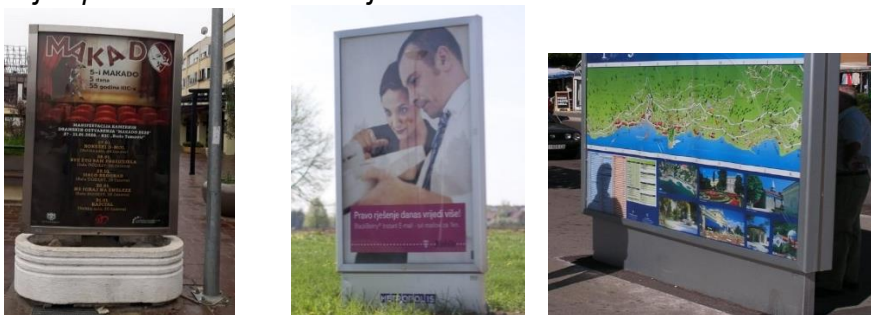
- je objekat namijenjen isticanju reklamnih poruka, radi komercijalnog reklamiranja i oglašavanja, kao i za isticanje plakata kulturnog sadržaja, plana grada;
- može biti jednostrani ili dvostrani, svjetleći ili nesvjetleći;
- se postavlja na postojeću uređenu površinu;

Maksimalna dozvoljena površina jedne strane oglasnog odnosno reklamnog panoa iznosi 4m² u slučaju stuba, totema, city light-a ili reklamne vitrine, odnosno 20m² u slučaju LED display-a i reklamne ograde.

Posebni uslovi uređenja

Lokacije: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Za preostali dio Programa - urbanistički uslovi za postavljanje ovog tipa privremenih objekata se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa. Postavlja se na prometnim mjestima, uz komunikacije uz saglasnosti nadležnih organa nadležnih za saobraćaj.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje montažno-demontažnih objekata, atesti proizvođača i fotografije opreme odnosno uređaja.

Slike: primjeri - svjetleće reklame city-light

4.2.4.4. Promotivni natpis, skulptura i paviljon

Promotivni natpis, skulptura odnosno paviljon:

- su slobodnostojeći montažno-demontažni privremeni objekti namijenjeni promociji turističke destinacije (naziv destinacije, promotivna poruka, maskota grada);
- postavljaju se na postojeću uređenu javnu površinu ili izuzetno, u sklopu uređenih zelenih površina;
- izrađuju se od trajnog materijala otpornog na atmosferske uticaje.

Posebni uslovi uređenja

Promotivni natpis, skulptura odnosno paviljon su privremeni objekti namijenjeni oplemenjivanju prostora sadržajem i podizanju estetskih kvaliteta lokacije. Paviljon je objekat s krovom u obliku šatora. To je obično manja građevina određene namjene, načinjena od lakog materijala (izložbeni paviljon). Muzički paviljon je natkrivena građevina u parku, služi za odmor i zabavu.

Lokacije: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjericama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje montažno-demontažnih objekata, atesti proizvođača i fotografije

Slika: primjer muzičkog paviljona

4.2.4.5. Reklamna zastava

Reklamna zastava se postavlja na jarbol, u držače na fasadi objekta ili na stub javne rasvjete na određeno vrijeme, a koji sadrži reklamni natpis. Reklamna zastava može se postaviti i površinski na dio fasade objekta, sa tim da se u visini prizemlja objekta osigura slobodan prostor za prolaz vozila i pješaka.

Posebni uslovi uređenja

Reklamna zastava je privremeni objekat koji sadrži reklamni natpis i postavlja se u cilju reklamiranja privrednog društava, drugog pravnog lica ili preduzetnika. Mikrolokaciju reklamnog panoa na zahtjev korisnika utvrđuje nadležni organ po izlasku na lice mjesta.

Lokacije: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjericama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Fotodokumentacija.

Slika: Primjer - reklamna zastava

4.2.4.6. Reklamni suncobran i reklamna tenda

Reklamni suncobran odnosno reklamna tenda su objekti koji su postavljeni na javnoj površini i na kojima je istaknut reklamni sadržaj. Reklamna tenda u sklopu ugostiteljske terase, može se postaviti i iznad ulaza u poslovne prostore ili može biti samostojeća.

Reklamna tenda postavlja se na metalnu konstrukciju i izrađuje se od impregniranog, plastificiranog ili drugog platna.

U istoj zoni postavljaju se jednoobrazne tende u pogledu veličine, oblika, boje i materijalizacije.

Posebni uslovi uređenja

Ukoliko je dozvoljeno postavljanje tende u sklopu ugostiteljske terase, moraju biti lako sklopive, a mogu se postaviti iznad ulaza u poslovne prostore ili kao samostojeći objekti.

Tenda je slobodnostojeća konstrukcija sa odgovarajućim zastorom sa namjenom za zaštitu od sunca. Tenda se može postaviti samo u okviru terase, pod uslovom da se ne formira objekat u vidu zatvorene terase.

Moguće je postavljanje konzolnih tendi iznad ulaza u stambene i poslovne prostore, čija dužina može prelaziti do 20cm sa obje strane otvora, a širina ne smije prelaziti 1.5m.

Postavljaju se u zoni prizemlja, ispod prvog razdjelnog vijenca, na način da ne narušavaju kvalitet oblikovnog izraza objekta, i da ne ometaju pješački i kolski saobraćaj. Zabranjuje se bušenje podne podloge i zidova objekata u cilju postavljanja i pričvršćivanja tendi.

Postavljen i otvoren suncobran može natkrivati samo odobrenu površinu, bez zatvaranja bočnih vertikalnih strana najlonom ili nekim drugim materijalom, odnosno konstrukcijom. Mora imati pokretni oslonac na tlu, izrađen tako da se lako skapa i prenosi, a na donjem dijelu mora imati zaštitu protiv oštećenja podne podloge pomicanjem ili povlačenjem.

Na obodima suncobrana i tendi može biti ispisan samo diskretan naziv poslovnog objekta. Na lokacijama koje su povezane ili su na malom prostornom rastojanju postavljaju se jednoobrazne tende u pogledu veličine, oblika, boje i materijalizacije.

Lokacije: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Fotodokumentacija. Idejno rješenje, revidovan glavni projekat za tendu površine preko 30m².

4.2.5. Privremeni objekti namijenjeni za sport i rekreaciju

4.2.5.1. Objekat za iznajmljivanje sportsko-rekreativne opreme

Objekat namijenjen za iznajmljivanje sportsko-rekreativne opreme je:

- zatvoreni objekat (kiosk, montažna kućica), a koji se može koristiti i kao spremište za sportsku opremu (kajaci, bicikla, čamci) ili
- otvoreni stalak (za bicikla) montažno-demontažnog karaktera;
- izgrađen od lakih kvalitetnih materijala, proizveden od ovlašćenog proizvođača, koji se montira na gotovu podlogu (asfalt, beton, kamene ploče, drvo) i koji se može postaviti i ukloniti sa lokacije u cjelini ili u djelovima;
- objekat maksimalne bruto površine do 30 m²;
- objekat koji svojim izgledom, oblikovanjem i bojom mora biti usklađen sa prostorom u kom se postavlja i na njemu se mogu postavljati reklamni naziv i logo.

Na prednjoj strani objekta, iznad prodajnog pulta može se postaviti sklopiva ili fiksna konzolna tenda, maksimalne širine 1,5 m od ivice objekta i minimalne visine 2,3 m računajući od kote trotoara.

Objekat može sadržati sanitarnu prostoriju za potrebe zaposlenih.

Posebni uslovi uređenja

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Za preostali dio Programa - urbanistički uslovi za postavljanje ovog tipa privremenih objekata se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Za postavljanje stalka za bicikla - atest proizvođača i fotografija opreme, a za postavljanje objekta za iznajmljivanje sportske opreme-idejno rješenje.

4.2.5.2. Natkriveni/zatvoreni sportski objekat

Natkriveni/zatvoreni sportski objekat je montažno-demontažni ili nepokretni privremeni objekat u funkciji sportsko-rekreativnih aktivnosti (fudbal, košarka, odbojka, tenis, klizanje) sa odgovarajućim sadržajima i ugrađenom opremom. Konstrukcija objekta je napravljena od montažnih elemenata sa zidovima i krovnim prekrivačem od impregniranog ili plastificiranog platna ili drugog sličnog materijala. Zidanje objekta vrši se samo ako je to potrebno za izradu temelja nosača konstrukcije, koji ne može biti izvan zemlje više od 20cm. U okviru pripadajuće površine objekta može se postaviti i montažni objekat površine do 16m², za potrebe prodaje karata i smještanja i izdavanja dijela opreme. Ako na lokaciji ili u okviru samog objekta ne postoji toalet sa priključkom na kanalizacioni sistem ili sa bioprečišćivačem, u okviru pripadajuće površine objekta mogu se postaviti pokretni toalet i mobilni sanitarni blok. Natkriveni/zatvoreni sportski objekat snadbijevan je odgovarajućom infrastrukturom, površinama za parkiranje vozila, a prostor oko natkrivenog sportskog objekta oplemenjen zelenilom.

Posebni uslovi uređenja

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Tehnička dokumentacija: Revidovan glavni projekat. Za ovaj tip privremenog objekta obavezno je izdavanje urbanističkih uslova i saglasnost Glavnog gradskog arhitekta u pogledu spoljnog izgleda privremenog objekta.

Slike: primjer -natkriveni sportski objekat

4.2.5.3. Sportski objekat – otvoreni teren

Sportski objekat – otvoreni teren:

- je privremeni objekat u funkciji sportsko-rekreativnih aktivnosti (fudbal, košarka, odbojka, tenis, klizanje, skejt-bord poligon ...) sa odgovarajućim sadržajima i ugrađenom opremom;
- može sadržati prostor za gledaoce – montažne tribine;

Oko objekta može se postaviti zaštitna ograda kako bi se zaštitilo okruženje od mogućih negativnih posledica (sportskih rekvizita). Zaštitna ograda na koju se postavlja reklamni sadržaj smatra se reklamnom ogradom.

Podloga sportskog objekta – otvorenog terena može biti gumena podloga, vještačka trava, atletska staza, multifunkcionalna podloga.

U okviru pripadajuće lokacije sportskog objekta može se postaviti:

- montažni objekat površine do 16m², za potrebe prodaje karata, smještanja i izdavanja dijela opreme, kao i
- montažni objekat površine do 16m² za potrebe svlačionica.

Ako na lokaciji ne postoji toalet sa priključkom na kanalizacioni sistem ili sa bioprečišćivačem, u okviru pripadajuće površine objekta mogu se postaviti pokretni toalet i mobilni sanitarni blok. Objekat je snadbijevan odgovarajućom infrastrukturom, površinama za parkiranje vozila i oplemenjen zelenilom.

Posebni uslovi uređenja

Za prateći objekat u okviru cjeline (prodaja karata, smještaj i izdavanje dijela opreme), smjernice su kao za slične pojedinačne objekte iz ovog Programa. Svlačionica po pitanju materijalizacije i oblikovanja treba da bude primjerena svojoj namjeni i usklađena sa prvim objektom u ovom stavu. Prirodna ventilacija svlačionice je obavezna. Podovi u oba objekta su protiv klizni. Prilaganje fotografija predviđenih toaleta je obavezno, radi provjere uklapanja sa ostalim objektima.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje montažno-demontažnih objekata površine do 30m² ili revidovani glavni projekat za objekte površine preko 30m², kao i atesti proizvođača i fotografije opreme odnosno uređaja

Slike: primjer - otkriveni sportski montažna objekti, tribina

Sportski objekat, otvoreni teren - lokacija za potrebe streljaštva

Posebni uslovi za specifične sportske aktivnosti – praktično streljaštvo

Sportski objekat - otvoreni teren je otvorena površina u funkciji privremenog objekta koja može da se koristi, pod posebnim režimom, kao područje za sportske aktivnosti za potrebe praktičnog streljaštva.

Lokacija koja je opredjeljena za ovu sportsku aktivnost nalazi se u okviru KO Borje I (katastarske parcele: 334, 335, 336, 337), pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi za ovu vrstu sportske aktivnosti koja se odnose na pravila bezbjednosti, kao i druge relevantne propise (dozvole od nadležnih institucija).

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa u PC-6 (vangradsko područje opštine) na način i uslovima definisanim ovim Programom, uz saglasnost nadležnog organa za bezbjednosne uslove i poštovanja mjera zaštite.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje lokacije.

4.2.5.4. Dječije igralište

Dječije igralište je montažno-demontažna grupacija objekata, otvorenih površina za igru ili urbanog mobilijara montiranog na određenoj lokaciji u svrhu igre djece. Svi objekti i oprema koji se montiraju u sklopu dječjih igrališta su od materijala otpornih na mehaničke uticaje i ekološki prihvatljivih, bezbjednih po zdravlje djece, sa svim neophodnim atestima.

Posebni uslovi uređenja

Dječije igralište je prostorno definisana cjelina čije zauzeće zavisi od vrste i broja naprava za zabavu. Locira na građevinskom zemljištu koje zadovoljava prostorne mogućnosti za ovu vrstu objekata, na način koji obezbjeđuje nesmetano odvijanje kolskog i pješačkog saobraćaja, kao i zaštitu zelenih površina. Dječije igralište čini skup konstruktivnih elemenata, uređaja i druge opreme, koji se postavljaju na gotovu ili montažno-demontažnu podlogu.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Za preostali dio Programa - urbanistički uslovi za postavljanje ovog tipa privremenih objekata se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela. Površina lokacije biće utvrđena za svaki konkretni slučaj posebno, u zavisnosti od veličine elemenata koji sačinjavaju dječje igralište, pri čemu treba voditi računa o blizini saobraćajnica. Ukoliko je neophodno, planirati postavljanje zaštitne ograde, maksimalne visine 1m.

Tehnička dokumentacija: Spisak rekvizita, fotodokumentacija sa atestima proizvođača. Dokaz o ispravnosti uređaja i opreme.

Slike: primjer - dječijeg igrališta (elementi)

4.2.5.5. Mobilno klizalište

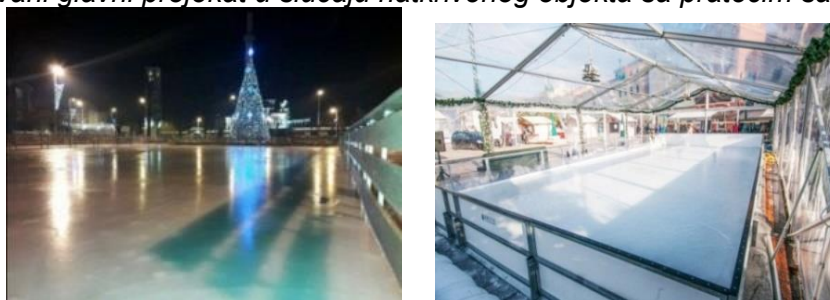
Mobilno klizalište je otkriveni ili natkriveni montažno-demontažni privremeni objekat sa pratećom opremom namjenjen za profesionalne i rekreativne sportove na ledu.

Površina mobilnog klizališta iznosi do 1.200 m². Prateću opremu mobilnog klizališta čine rashladni uređaj, zaštitna ograda, prostor za skladištenje opreme za zaravnavanje leda, ostava za klizaljke, garderoba, prostor za iznajmljivanje klizaljki, smještanje blagajne i ostalih potreština za rad klizališta.

Zaštitna ograda sastoji se od elemenata koji se spajaju i učvršćuju u cjelinu po cijelom obodu mobilnog klizališta, visine 1m, sa ugrađenim vratima za ulazak i izlazak klizača širine minimalno 1m. Zaštitna ograda je zadovoljavajuće čvrstoće - čelična konstrukcija sa drvenim elementima i rukohvatom.

Posebni uslovi uređenja

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa. Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje, odnosno revidovani glavni projekat u slučaju natkrivenog objekta sa pratećim sadržajima.

Slike: primjer - klizališta

4.2.5.6. Mobilijar sportskog karaktera

Mobilijar sportskog karaktera su:

- trenažeri,
- stijene za sportsko penjanje,
- fitnes mobilijar,
- skejt parkovi,
- šahovske table i sl.

koji se, po pravilu, postavljaju u šumskim, parkovskim ili na uređenim javnim površinama radi rekreativnog bavljenja sportom.

Posebni uslovi uređenja

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Za preostali dio Programa - urbanistički uslovi za postavljanje ovog tipa privremenih objekata se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Foto dokumentacija sa atestima proizvođača.

Slika: primjer- mobilijara sportskog karaktera (teretana na otvorenom)

4.2.6. Privremeni objekti za potrebe upravljanja zaštićenim područjem

4.2.6.1. Kula osmatračnica

Kula osmatračnica je prostor namijenjen za posmatranje ptica u okviru zaštićenog područja. Zauzima površinu u osnovi do 4m². Izrađuje se od trajnog materijala - drvene konstrukcije odnosno čelične konstrukcije obložene drvetom. Svojom visinom, izgledom, oblikovanjem i bojom mora biti usklađena sa prostorom u kojem se postavlja. U kuli osmatračnici prostor za posmatranje je visoko pozicioniran u odnosu na podlogu.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje.

4.2.7. Privremeni objekti namjenjeni za komunalne usluge i infrastrukturu

4.2.7.1. Privremeno parkiralište

Privremeno parkiralište:

- je otvorena površina u funkciji privremenog objekta koja se formira na neuređenom zemljištu koje se u datim uslovima može prilagoditi parkiranju vozila;
- može se formirati i prilagoditi na postojećoj asfaltnoj ili betonskoj površini;
- može imati maksimalnu površinu koja iznosi 5.000m² s tim da se na svakih 1.000m² privremenog parkinga obezbijedi najmanje 100m² ozelenjenih površina;
- je uređeno, ozelenjeno, dobro osvijetljeno i čuvano;
- u okviru svoje površine može imati montažno-demontažnu prijemnu kućicu (za naplatu karata) maksimalne kvadrature do 4m², kao i ulazna i izlazna rampa;

U sklopu privremenog parkirališta teren se ne može betonirati niti vršiti njegova fizička promjena, ali se može formirati podloga od šljunka srednje granulacije debljine maksimalno 15cm. Na privremenom parkiralištu obezbijedeni su uslovi za nesmetano parkiranje vozila.

Posebni uslovi uređenja

Prilikom povezivanja priključne saobraćajnice na glavnu, poštovati uslove nadležnog organa za puteve. Ulaz u parkiralište obilježiti odgovarajućom saobraćajnom signalizacijom. Ukoliko je parkiranje na predmetnom parking prostoru ograničeno ili se naplaćuje, neophodno je istaći saobraćajni znak koji posjetioce obavještava o režimu korišćenja parkinga i visini naknade za parkiranje vozila. Na osnovu procjene potreba za parkiranjem i analize urbanističkih uslova na području zahvata Programa, organ nadležan za poslove saobraćaja može utvrditi lokaciju i tehničke uslove za uređenje privremenih parkirališta na kojima se vrši naplata parkiranja.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje, odnosno revidovani glavni projekat za parkirališta sa više od 200 mjesta; Prilikom izrade dokumentacije poštovati naročito Uredbu o projektima za koje se vrši procjena uticaja zahvata na životnu sredinu („Sl. list RCG”, br. 20/07, „Sl. list CG”, br. 47/13, 53/14 i 37/18).

4.2.7.2. Montažna parking garaža

Montažna parking garaža:

- je montažno-demontažni privremeni objekat metalne konstrukcije odnosno krovna konstrukcija za parking koji služi parkiranju jednog ili više vozila;
- ima maksimalno dvije etaže i može se postavljati i na postojećem otvorenom parking prostoru;

- je privremeni objekat koji je uređen, dobro osvijetljen i čuvan;
- u okviru prostora gdje je formirana, može se postaviti montažno-demontažna prijemna kućica (naplata karata) maksimalne kvadrature do 4m², kao i ulazna i izlazna rampa.

Posebni uslovi uređenja

U montažnoj parking garaži moraju se obezbijediti uslovi za nesmetano parkiranje vozila. Teren se ne može betonirati niti vršiti njegova fizička promjena, ali se može formirati podloga od šljunka srednje granulacije debljine maksimalno 15cm.

Za potrebe montažne parking garaže može se prilagoditi i postojeća asfaltna ili betonska površina.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Tehnička dokumentacija: Revidovani glavni projekat.

4.2.7.3. Ručna barijera za pojedinačno parking mjesto

Ručna barijera za pojedinačno parking mjesto:

- je montažno-demontažna oprema koja se postavlja za zaštitu pojedinačnog rezervisanog parking mjesta;
- je visine do 0,7 m i širine do 0,6 m;
- se izrađuju od metalnih cijevi otpornih na udarce i na atmosferske uticaje (rđanje), a postavljaju se na predviđenim parking mjestima i na 1m ispred ulaznih vrata u garaže, ali ne na saobraćajnicama.

Posebni uslovi uređenja

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Fotodokumentacija, odnosno atest proizvođača.

4.2.7.4. Montažni objekat za servisiranje ili pranje vozila

Montažni objekat za servisiranje ili pranje vozila:

- je montažno-demontažni privremeni objekat za pranje i čišćenje, obavljanje tehničkog pregleda odnosno servis vozila svih tipova;
- zauzima bruto površino zavisno od potrebe za efikasnim odvijanjem predviđene djelatnosti, što podrazumeva dovoljan prostor za smještanje vozila, kao i nesmetanu komunikaciju osoblja koje pruža usluge pranja i čišćenja.
- je privremeni objekat čija je noseća konstrukcija od čeličnih profila, krovna konstrukcija je čelična, krovni pokrivač od lima, a zidna ispuna su montažni sendvič paneli;
- može biti formiran u vidu nadstrešnice, konstrukciju krova nosi čelični, konstruktivni skelet montiran na armirano-betonske temelje, dok se ostatak konstrukcije poda izvodi prema tehničkoj dokumentaciji.

Posebni uslovi uređenja

Radi poboljšanja vizuelnog efekta i uklapanja u ambijentalnu cjelinu, za krovni pokrivač i zidne ispune, mogu se koristiti i drugi materijali: plaksiglas, alubond, plastika.

Smjernice za oblikovanje i materijalizaciju – rješenje mora biti funkcionalno i moraju biti predviđeni primjereni materijali laki za održavanje, shodno namjeni objekta, a oblikovnost objekta maštovito riješena. Objekat se mora vizuelno uklopiti u neposredno okruženje.

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Tehnička dokumentacija: Revidovan glavni projekat. Prilikom izrade dokumentacije poštovati naročito Uredbu o projektima za koje se vrši procjena uticaja zahvata na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 20/07, „Sl. list CG“, br. 47/13, 53/14 i 37/18).

4.2.7.5. Tank za vodu

Tank za vodu je tipski montažno-demontažni privremeni objekat, proizveden od ovlašćenog proizvođača, koji služi za snabdijevanje vodom. Tank za vodu je izveden od plastičnih materijala i postavlja se na postojeću podlogu ili ukopavanjem u tlo.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Tipski projekat, atest proizvođača.

4.2.7.6. Bioprečišćivač

Bioprečišćivač je privremeni objekat koji služi za tretman otpadnih voda i koji može biti izveden kao tipski uređaj ili kao biljni sistem. Bioprečišćivač se sastoji od tipskog uređaja postavlja se ukopavanjem u tlo. Bioprečišćivač se izvodi kao biljni sistem sastoji se od vodonepropusnih folija postavljenih u ravni terena ili ukopanih u tlo, ispunjenih suspstratom u kojima se sade močvarne biljke.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Tipski projekat, atest proizvođača.

4.2.7.7. Fiksna radiokomunikaciona stanica

Fiksna radiokomunikaciona stanica:

- je nepokretni privremeni objekat koji je dio elektronske komunikacione mreže;
- se sastoji od predajne i/ili prijemne radiostanice i druge radio opreme (napajanje, baterije, mrežna oprema) smještene u odgovarajući kabinet ili drugi objekat, kablova za povezivanje radio stanice i pripadajućeg antenskog sistema;

Antenski sistem se montira na antenski stub metalne ili betonske konstrukcije, pričvršćen za tlo ili drugi objekat čvrste gradnje odgovarajućim temeljima ili ankerima ili na metalne antenske nosače pričvršćene za drugi objekat čvrste gradnje.

Dimenzije kabineta, antenskog sistema i antenskog stuba, odnosno antenskih nosača određuju se u zavisnosti od uslova za optimalno funkcionisanje fiksne radiokomunikacione stanice i uslova konkretne lokacije.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa, zavisno od veličine elemenata i prostornih mogućnosti pojedinačnih lokaliteta.

Tehnička dokumentacija: Revidovani glavni projekat; tipski projekat, atest proizvođača;

Procjena uticaja na životnu sredinu u skladu sa Uredbom o projektima za koje se vrši („Sl. list RCG”, br. 20/07, „Sl. list CG”, br. 47/13, 53/14 i 37/18).

4.2.7.8. Spoljašnji (outdoor) kabinet za potrebe elektronskih komunikacionih usluga

Spoljašnji (outdoor) kabinet:

- je nepokretni privremeni objekat koji je dio elektronske komunikacione mreže, a služi za poboljšanje pružanja elektronskih komunikacionih usluga (fiksne telefonije, pristupa internetu i televizije);
- se postavlja na betonsko postolje površine 3m² - 4m² sa pratećim uzemljenjem i razvodnim ormarom, a kabinet se sastoji od metalne šasije, u kojem se nalazi prostor za

mrežni dio opreme (pasiva i aktiva), ispravljači, baterije, opciono klima jedinica, kao i sva druga potrebna oprema (uvodnice, osigurači);

- se povezuje na telekomunikacionu mrežu putem optike ili preko radio-relejnog linka, a ako je povezivanje preko radio-relejnog linka potrebno moguće je postaviti armirani betonski stub na kojem se montira radio-relejni link.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa, zavisno od veličine elemenata i prostornih mogućnosti pojedinačnih lokaliteta.

Tehnička dokumentacija: Revidovani glavni projekat; tipski projekat, atest proizvođača;

Procjena uticaja na životnu sredinu u skladu sa Uredbom o projektima za koje se vrši („Sl. list RCG”, br. 20/07, „Sl. list CG”, br. 47/13, 53/14 i 37/18).

4.2.7.9. Vazdušni vod za potrebe elektronskih komunikacionih usluga

Vazdušni vod je montažno-demontažni privremeni objekat koji je dio elektronske komunikacione mreže, a služi za poboljšanje pružanja elektronskih komunikacionih usluga (fiksne telefonije, pristupa internetu i televizije). Na stubovima ulične rasvjete i niskonaponske mreže se postavljaju vazdušni vodovi (optički i koaksijalni kablovi), sa pratećom opremom (distributivni ormar).

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Atest proizvođača.

4.2.7.10. Mjerno mjesto – stanica

Mjerno mjesto – stanica je tipski privremeni objekat koji služi za mjerenje kvaliteta vazduha i vode i po pravilu se postavlja na javnoj površini u skladu sa uslovima iz posebnih propisa.

Posebni uslovi uređenja

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Atest proizvođača i idejno rješenje.

4.2.7.11. Pokretna toaletna kabina i mobilni sanitarni blok

A. Pokretna toaletna kabina je tipski privremeni objekat napravljen od PVC materijala koji predstavlja samostalnu sanitarno-higijensku jedinicu bez potrebe priključivanja na vodovodnu i kanalizacionu mrežu i koji se postavlja na javnu površinu ili u okviru zaštićenog područja, za potrebe posjetilaca.

Bruto površina jednog pokretnog toaleta je do 3m². Postavlja za potrebe gradilišta, privremenih kampova, kulturno-umjetničkih manifestacija, skupova, koncerata;

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.

Tehnička dokumentacija: Tipski projekat, odnosno atest proizvođača.

B. Mobilni sanitarni blok je toalet napravljen sa priključkom na kanalizacioni sistem ili na vodonepropusnu septičku jamu odnosno septičku jamu sa bioprečišćivačem.

Priključuje na vodovodne instalacije, a ukoliko ne postoji mogućnost vodovodnog priključka sanitarni blok se snabdijeva tehničkom vodom iz za to pripremljenog rezervoara. Izgrađen od lakih kvalitetnih materijala, proizveden od ovlašćenog proizvođača, koji se montira na gotovu podlogu (asfalt, beton, kamene ploče, drvo) koji se može postaviti i ukloniti sa lokacije u cjelini

ili u djelovima. Izrađuje se od trajnog materijala – plastike, plastificiranih aluminijumskih profila, drveta. Bruto površine do 24m², a svojim izgledom, oblikovanjem i bojom mora biti usklađen sa prostorom u kojem se postavlja.

Lokacija: *Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.*

Tehnička dokumentacija: Tipski projekat, odnosno atest proizvođača.

4.2.7.12. Objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom

Objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom su objekti namijenjeni za savladavanje visinskih razlika prostora kojim se kreću lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom i može se sastojati od rampe, stepeništa, lifta, vertikalnopolodne platforme i koso podizne sklopne platforme.

Na navedene objekte primjenjuje se propis kojim se uređuje prilagođavanje objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.

Na ove objekte primjenjuje se Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti („Sl.list CG”-br. 48/13 i 44/15), kojim se uređuje prilagođavanje objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.

Lokacija: *Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio Programa.*

Tehnička dokumentacija: atest proizvođača sa fotografijama opreme i idejno rešenje;

4.2.8. Objekti namijenjeni za eksploataciju prirodnih sirovina, skladištenje i proizvodnju

4.2.8.1. Betonjerka na gradilištu

Betonjerka na gradilištu je privremeni montažno-demontažni tipski objekat (mobilno postrojenje) koji se postavlja u okviru gradilišta za potrebe proizvodnje betona prilikom izgradnje objekta.

Posebni uslovi uređenja

Betonjerka na gradilištu može biti postavljena kao polustacionarni i pokretni pogon koji uz pomoć adekvatne opreme proizvodi svježi beton.

Polustacionarna betonjerka na gradilištu opslužuje jedno gradilište (do zadatog roka završetka radova) i može se premještati. Pokretna betonjerka na gradilištu je namijenjena za potrebe samo jednog objekta (jedna građevinska sezona).

Dopremanje ovih objekata se vrši odgovarajućim transportnim vozilima, a nakon završetka radova se rastavljaju i uklanjaju.

Lokacija: *U skladu sa grafičkim dijelom Programa.*

Prilikom izrade dokumentacije poštovati naročito Uredbu o projektima za koje se vrši procjena uticaja zahvata na životnu sredinu („Sl. list RCG”, br. 20/07, „Sl. list CG“, br. 47/13, 53/14 i 37/18).

Tehnička dokumentacija: Atestna dokumentacija.

4.2.8.2. Montažna hala i hangar

Montažna hala odnosno hangar:

- je montažno-demontažni ili nepokretni privremeni objekat namjenjen za razne vrste skladištenja, privrednih i proizvodnih aktivnosti, servisa i usluga;
- je od čelične konstrukcije sa odgovarajućom ispunom od sendvič panela, a kod nepokretnog privremenog objekta, montažna hala odnosno hangar može imati armirano betonske elemente;
- koji se postavlja na prostoru zaštićenog područja izrađuje se od drveta.

Maksimalne dimenzije montažne hale odnosno hangara određuju se na osnovu karakteristika konkretne lokacije i namjene za koju se predviđa njeno postavljanje.

Montažna hala odnosno hangar

Posebni uslovi uređenja

Hangari, stovarišta i sl. su montažni objekti privremenog karaktera i kao takvi moraju biti jednostavne konstrukcije u cilju brze montaže i demontaže. Veličina parcele na koju se postavlja objekat mora omogućavati njegovo funkcionisanje, što znači da zauzetost parcele mora biti tolika da omogućava nesmetanu komunikaciju, korišćenje i ozelenjavanje okoline objekta. Lokacija mora biti optimalno udaljena od susjednih objekata uz eventualnu saglasnost susjeda.

Postojeći objekti su različite materijalizacije i kvaliteta (betonski, drveni, montažno-demontažni). Ove objekte je potrebno uskladiti prema smjernicama ovog Programa.

U ovim objektima se odvijaju i mogu da se odvijati različiti proizvodni procesi (različite procesi prerade drveta, skladištenja, privrednih i proizvodnih aktivnosti, servisa i usluga)

Lokacija: U skladu sa grafičkim dijelom Programa.

Tehnička dokumentacija: Za objekte površine do 30m² montažno-demontažnog karaktera idejno rješenje, odnosno revidovani glavni projekat za objekte veće od 30m², kao i nepokretnne privremene objekte.

4.2.8.3. Pčelinjak

Pčelinjak je prostor na kojem se smještaju košnice sa pčelama, a površina pčelinjaka određuje se na osnovu broja košnica.

Posebni uslovi uređenja

Pri izboru mjesta za postavljanje pčelinjaka treba se pridržavati odredbi iz Pravilnika o bližoj sadržini, načinu utvrđivanja i vođenja katastra pčelinje paše i pčelarskog pašnog reda (broj: 320-1882/15-4 Podgorica, 04. februara 2016.g.) i drugim propisima iz oblasti pčelarstva.

Lokacija: Urbanistički uslovi za postavljanje ove vrste privremenog objekta se izdaju u skladu sa smjernicama iz tekstualnog dijela Programa bez ucrtavanja u grafički dio.

Tehnička dokumentacija: Idejno rješenje.

V SMJERNICE ZA ZAŠTITU PRIRODE, ŽIVOTNE SREDINE I KULTURNIH DOBARA

5.1. Smjernice i mjere zaštite prirodnih dobara

Članom 18 Zakona o zaštiti prirode („Sl. list CG”, br. 54/16) propisano je da je prije početka izrade Programa privremenih objekata, nosilac pripremnih poslova na izradi i/ili donošenju dokumenta, dužan da od organa uprave pribavi akt o uslovima i smjernicama zaštite prirode, koji se izdaje na osnovu studije zaštite, planova upravljanja zaštićenih područja i baze podataka o ekološkoj mreži i baze podataka o biodiverzitetu.

Akt o uslovima i smjernicama zaštite prirode sadrži: podatke o prirodnim vrijednostima lokacije, ciljnim vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonasljeđa i predjela u granicama prostornog obuhvata sa prostornim rasporedom, podatke o zaštićenim područjima sa prostornim rasporedom, uključujući područja planirana za zaštitu, odnosno koja su u postupku stavljanja pod zaštitu i podatke o područjima ekološke mreže i tipovima staništa, podatke o ustanovljenim režimima, zonama i mjerama zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara, uslove pod kojima se djelatnosti, radnje i aktivnosti mogu realizovati i mjere zaštite prirode koje treba primijeniti.

Privremeni objekti koji se postavljaju u graničnoj zoni zaštićenog prirodnog dobra moraju zauzimati minimalne površine neophodne za obavljanje djelatnosti. *Uslov za dobijanje urbanističkih uslova za postavljanje privremnog objekta u graničnom području zone NP Durmitor jeste saglasnost Agencije za zaštitu prirode i životne sredine za radnje i aktivnosti u kontaktnoj zoni zaštićenog područja.*

Privremeni objekti ili njihovi prateći elementi u neposrednoj okolini zaštićenog prirodnog dobra moraju obezbijediti otvaranje vizura ka zaštićenom prirodnom dobru.

Opština Žabljak nalazi se na sjeverozapadu Crne Gore, zahvata površinu od 445km², odnosno 3,22% površine Crne Gore. Opština Žabljak se nalazi na 1.450metara nadmorske visine. Priroda Opštine Žabljak je veoma složena i raznovrstna.

Predmetni zahvat Programa privremenih objekata opštine Žabljak je izvan granica zona zaštite (I, II i III) NP Durmitor i pripada “zaštitnoj zoni” izvan Parka. Ova zona zajedno sa nacionalnim parkom čini prirodnu i organsku cjelinu, takođe zahtjeva određeni režim zaštite. Radi sveobuhvatne analize u nastavku je dat pregled zaštićenih područja na cjelokupnom području opštine:

- Durmitor je uvršćen u IBA i IPA područja (Područja koja su značajna za boravak ptica – Important Bird Areas – IBA i Područja koja su značajna za biljke – Important Plant Areas – IPA).
- Nacionalni park Durmitor sa kanjonom Tare (površine 33.895 ha) zaštićen je od 1980. god. kao Svjetsko prirodno nasljeđe (UNESCO Lista Svjetskog prirodnog i kulturnog nasljeđa), po osnovu ispunjenja kriterijuma N (II), (III) i (IV) Konvencije o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine (UNESCO).
- Slivno područje rijeke Tare (površine 182.899 ha) je zaštićeno kao Svjetski rezervat biosphere (Program “Čovjek i biosfera” - M&B, UNESCO, od 17 januara 1977. godine), po osnovu Konvencije o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine (UNESCO). Zakonom o nacionalnim parkovima definisane su granice, upravljanje parkom, zone posebne zaštite i mjere uređenja i unaprjeđenja prirodnih dobara kao i druga pitanja od značaja za korišćenje ovog prirodnog dobra.

• U okviru Parka je izdvojeno sedam zona sa posebnim režimima zaštite, u kojima su isključene aktivnosti koje mogu prouzrokovati promjene na ekosistemima i ostalim prirodnim uslovima (rezervati):

- *Crno jezero sa šumom u neposrednoj okolini*
- *sliv Škrčkih jezera i uža kanjonska dolina Sušice*
- *Barno jezero sa najužom okolinom*
- *prašuma jele i smrče u slivu Mlinskog potoka*
- *šuma crnog bora Crna Poda*
- *uža kanjonska dolina rijeke Tare*
- *najuža okolina Zabojskog jezera*

• Spomenik prirode Durmitorskog područja u Nacionalnom parku je kanjon rijeke Tare (rješenjem iz 1967. godine).

• Na osnovu jedinstvene klasifikacije objekata geo nasljeđa koji je dat od strane ProGeo asocijacije (Evropska asocijacija za zaštitu geo-nasljeđa), predlažu se, po kategorijama, sljedeći objekti za određeni režim zaštite:

- Objekti geomorfološkog nasljeđa: fluvijalni reljef (kanjon Drage, kanjon Sušice, kanjon Pridvorice, kanjon Bukovice); kraški reljef (prostor razvića mikro-kraških oblika u području Bolja, kraški stolovi u Bolju, krionivacione vrtače u području Šljemena, prerast-ostatak pećinske tavanice na Štuocu); paleoglacijalni i periglacijski reljef (cirk Valoviti do, serija morena u Velikoj Kalici, nunatak Stožina);
- Speleološki objekti (jama na Vjetrenim Brdima, jama u Malom Lomnom dolu, Ledena pećina);
- Objekti hidrološko-hidrografskog nasljeđa (Crno jezero, Škrčko jezero, Zminje jezero, Pošćensko jezero, Svrablje jezero, Riblje jezero, Jablan jezero, jezera u selu Pošćenja);
- Pedološki objekti geonasljeđa (močvarna zemljišta Jezera).

Rješenjem Republičkog zavoda za zaštitu prirode posebno je zaštićena i zona bora krivulja. Na području Parka je prisutan značajan broj zaštićenih rijetkih, prorijeđenih i endemičnih biljnih i životinjskih vrsta.

Na Durmitorskom području se srijeće 30 zaštićenih biljnih vrsta. Od zaštićenih životinjskih vrsta ovdje je prisutno: 6 vrsta insekata, 3 vrste vodozemaca, 6 vrsta gmizavaca, 136 vrsta ptica i 3 vrste sisara.

Bogatstvo i složenost biljnog i životinjskog svijeta u predloženim zaštićenim zonama, njihova je posebna vrijednost i ljepota.

✓ Dio teritorije opštine Žabljak pripada NP Durmitor, u okviru koga su definisane zone sa posebnim režimom zaštite:

- I zona - stroga zaštita,
- II zona - aktivna zaštita,
- III zona - održivo korišćenje preostalih dijelova van I i II zone parka, dok je preostali dio teritorije opštine Žabljak izvan granica NP Durmitor i pripada **zaštitnoj zoni izvan NP Durmitor**.

✓ Područje za koje se radi Program privremenih objekata pripada **zaštitnoj zoni izvan Nacionalnog parka**, pri čemu treba da se poštuju preporuke za za izgradnju, uređene i korišćenje prostora zaštitne zone date su u okviru PPPN Durmitorsko područje.

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, na osnovu člana 18 Zakona o zaštiti prirode („Sl. list Crne Gore”, br 54/16), člana 21a Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Službeni List Crne Gore”, br. 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16, 41/16, 73/16, 3/17 i 19/17), člana 18 i člana 46 Zakona o upravnom postupku (“Službeni List Crne Gore”, br 56/14, 20/15, 40/16, 37/17), a odlučujući po zahtjevu Sekretarijata za uređenje prostora, zaštitu životne sredine i komunalno stambene poslove, Opština Žabljak (broj: 101/2-

02-2030/8 od 20.11.2018. godine), donijela je Rješenje kojim se utvrđuju smjernice i uslovi zaštite prirode za izradu Programa privremenih objekata na teritoriji Opštine Žabljak za period od 5 godina godina:

1. Podaci o prirodnim vrijednostima lokacije, vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonasljeđa i predjela u granicama obuhvata programa privremenih objekata na teritoriji opštine Žabljak

Za opis prirodnih vrijednosti, zastupljenosti vrsta biljaka, životinja i gljiva, objekata genasledja i predjela u obuhvatu predmetnog Programa, preporučeni su dostupno javni podaci iz zvaničnih dokumenata i stručne literature koja se odnosi na ekološke vrijednosti područja na teritoriji opštine Žabljak, isključujući zonu NP Durmitor. Takvi:

- 1) Nacionalni Program monitoringa stanja životne sredine - Izveštaji o stanju životne sredine, Agencija za zaštitu životne sredine, Izveštaj u periodu od 2010 - 2016.
- 2) Široka dokumentaciona osnova i stručna literature NP Durmitor, u dijelu koji se odnosi na teritoriju tog nacionalnog parka, kao i potencijalnog Parka prirode Sinjajevina koji pripada opštini Žabljak uključujući PPPPN za Durmitorsko područje, odnosno NP Durmitor ("Službeni list CG", br. 47/16) i Studija zaštite za Park prirode Sinjajevina
- 3) Lokalni akcioni plan za biodiverzitet opštine Žabljak iz 2011.godine
- 4) Dokumentacija vezana za rasprostranjenje zakonom zaštićenih vrsta (USAID Biodiversity Maps) kao i za EMERALD, IPA i IBA područja i identifikovane vrste i staništa Natura 2000

Podaci o prirodnim vrijednostima preuzeti su iz Lokalnog akcionionog plana za biodiverzitet opštine Žabljak iz 2011.godine.

Biodiverzitet (biološka raznovrsnost) podrazumijeva sveukupnost gena, vrsta i ekosistema na Zemlji, odnosno obuhvata ukupnu različitost i variranje gena i svih vrsta mikroorganizama, gljiva, biljaka i životinja kao i svu raznolikost ekosistema u kojima su živa bića aktivni nosioci procesa.

Raznovrsnost geološke podloge, predjela, klime i zemljišta, kao i sama pozicija Durmitora na Balkanskom poluostrvu, stvorili su uslove za nastanak biološkog diverziteta sa veoma visokim vrijednostima, što ovaj prostor svrstava u biološke „hot-spot“-ove evropskog i svjetskog biodiverziteta.

Vegetacijske karakteristike Durmitora

U skladu sa svojim geografskim položajem, nadmorskom visinom i izuzetno raščlanjenim reljefom, kao i složenim istorijskim procesima koji su se na njemu odvijali, i vegetacija Durmitora je veoma složena i raznovrsna.

Vegetacijska raznovrsnost ove planine najbolje je iskazana u Pregledu biljnih zajednica Durmitora u kome su u većoj mjeri obrađene samo zajednice primarnih oblika vegetacije, dok su sekundarni, a posebno tercijarni oblici veoma površno prikazani. Iz Pregleda se vidi da je na prostoru Durmitora do sada zabilježeno 153 biljne zajednice svrstane u 55 sveza, 31 red i 20 vegetacijskih klasa, što predstavlja otprilike 60 % vegetacijskog bogatstva Crne Gore i preko 40 % registrovanog vegetacijskog bogatstva Jugoslavije (Procjene odnosa vegetacijskog bogatstva Durmitora prema bogatstvu Crne Gore i Jugoslavije preračunate su na osnovu podataka iz STEVANOVIĆ *et al.* 1995)

Na relativno malom prostoru na vertikalnom profilu od približno 2000 m, pravilno se smjenjuje čitav niz vegetacijskih pojaseva, koji se u najširem smislu mogu uključiti u pet od sedam osnovnih vegetacijskih zona, koje su prisutne na prostoru čitave jugoistočne Evrope. Praktično svi klimazonalni oblici vegetacije, izuzev vječnozelenih tvrdolisnih mediteranskih šuma s jedne i kontinentalnih termofilnih listopadnih šuma, šumostepa i stepa s druge strane, prisutni su na prostoru Durmitora.

Pregled - Osnovne vegetacijske zone i podzone na vertikalnom profilu Durmitora (prema HORVAT et al 1974)

I Zona submediteranskih termofilnih listopadnih šuma i šikara (*Quercetalia pubescentis*)

Ia podzona bjelograbićevih šuma i šikara (*Carpinion orientalis*)

Ib podzona crnograbovih šuma i šikara (*Seslerio-Ostryon*)

II Zona nizijskih i brdskih listopadnih šuma srednjeevropskog karaktera (*Carpinion betuli illyrico-moesiacum*)

III Zona mezofilnih listopadnih bukovih šuma (*Fagetalia sylvaticae*)

IIIa podzona termofilnih bukovih šuma (*Seslerio autumnalis-Fagetum moesiaca*)

IIIb podzona montanih bukovih šuma (*Fagetum moesiaca montanum*)

IIIc podzona mješovitih bukovo-jelovih šuma (*Abieto-Fagetum moesiaca*)

IIId podzona subalpijskih bukovih šuma (*Fageto-Aceretum visianii*)

IV Zona planinske četinarske vegetacije borelanog tipa (*Abieti-Piceetalia*)

IVa podzona šuma smrče, jele i bijelog bora ("planinska tajga") (*Abieti-Piceion*)

IVb podzona subalpijske žbunaste vegetacije koju na Durmitoru izgrađuje prije svega bor krivulj (*Pinion mug*)

V Zona visokoplaninske vegetacije iznad gornje šumske granice

Va podzona alpijskih vriština koju izgrađuju uglavnom niski listopadni žbunovi (*Rhodoreto-Vaccinieta*)

Vb podzona rudina alpijskog tipa (*Festuco-Seslerietea, Juncetea trifidi*)

Vc podzona rudina oromediteranskog tipa (*Seslerietum robustae* tip)

Na najnižim nadmorskim visinama, u dolinama Pive, Komarnice i Tare, pretežno na jugu eksponiranim terenima, prisutna je zona submediteranskih termofilnih listopadnih šuma i šikara koju prije svega izgrađuju crni i bijeli grab. Pored njih u ovoj zoni se javlja i čitav niz termofilnih reliktnih i endemičnih oblika, koji durmitorske zajednice u fitocenološkom smislu čine veoma specifičnim.

Ova zona je na vertikalnom profilu jasno izdiferencirana na dvije podzone. Nižu, u kojoj dominira bijeli grab koji skupa sa nekoliko javora izgrađuje relativno široko rasprostranjenu zajednicu *Aceri-Carpinetum orientalis*. Pored ove zajednice ovoj podzoni pripadaju i veoma karakteristični šiblji tilovine (*Petterietum rhamentaceae pivense*) rasprostranjeni u kanjonu Pive. Takođe, u ovoj je zoni prisutna i zajednica *Carpino orientalis-Quercetum cerris* koja po svojim florističkim i ekološkim odlikama predstavlja prelaz ka zoni kontinentalnih termofilnih, pretežno hrastovih listopadnih šuma koje su na Durmitoru samo fragmentarno zastupljene.

Drugu, višu podzonu termofilnih submediteranskih listopadnih šuma izgrađuju veoma raznovrsne šume crnog graba. Do sada su na ovom prostoru konstatovane četiri različite fitocenoze crnograbovih šuma od kojih su *Colurno-Ostryetum carpinifoliae* i *Melampyro doerfleri-Ostryetum carpinifoliae* uglavnom vezane za refugijalna staništa dubljih djelova durmitorskih kanjona, dok su zajednice *Seslerio autumnalis-Ostryetum carpinifoliae* i *Orno-Ostryetum carpinifoliae* vezane za nešto otvorenija i izloženija staništa.

Iznad zone submediteranskih listopadnih šuma, nastavlja se zona nizijskih i brdskih listopadnih šuma srednjeevropskog karaktera koje prije svega izgrađuju obični grab i kitnjak. Ovaj oblik vegetacije je u najizrazitijem obliku predstavljen zajednicom *Quercus-Carpinetum montenegrinum*, a uslovno mu se po svojim florističkim i ekološkim karakteristikama mogu pripojiti i zajednice *Quercetum petraeae-cerris* i *Quercetum petraeae montenegrinum*.

U nekim djelovima Durmitora između ove dvije zone, smještena je zajednica *Seslerio autumnalis-Quercetum cerris* preko koje je između njih uspostavljen kako prostorni, tako i floristički kontinuitet.

Sljedeći klimaregionalni tip vegetacije na vertikalnom profilu Durmitora čini zona mezofilnih listopadnih bukovih šuma koja je u fitocenološkom smislu i najraznovrsnija. Ova široka zona jasno je izdiferencirana na četiri podzone. Najnižu podzonu izgrađuju termofilne bukove šume (*Seslerio autumnalis-Fagetum moesiaca*) koje se u geografskom smislu najčešće naslanjaju na zonu crnograbovih šuma. Drugoj podzoni pripadaju tipične montane šume predstavljene zajednicama *Fagetum moesiaca montanum* i *Convallario-Fagetum moesiaca*. Sljedećoj podzoni pripadaju mješovite bukovo-jelove i bukovo-jelovo-smrčeve šume (*Abieto-Fagetum moesiaca* i *Piceo-Abieto-Fagetum moesiaca*) i četvrtoj, subalpijske šume bukve i gorskog javora (*Fageto-Aceretum visianii*). Osim ovih zonalnih zajednica, na prostoru Durmitora konstatovane su još i zajednice *Fraxino excelsioris-Fagetum moesiaca*, *Luzulo-Fagetum moesiaca montanum* i *Luzulo-Fagetum moesiaca subalpinum* koje imaju prije svega ekstrazonalan karakter.

Listopadno-lišćarske šume, koje na Durmitoru zauzimaju veliki prostor na vertikalnom profilu, razvijene su na različitim mezozojskim karbonatnim sedimentima, na kojima su prisutne gotovo sve razvojne faze serija karbonatnih zemljišta, od crnica i rendzina do smeđih karbonatnih zemljišta, kalkokambisola, i rjeđe karbonatnih luvisola ili pseudogleja na flišu. Srednje godišnje temperature na vertikalnom profilu pojasa listopadnih-lišćarskih šuma variraju između 5 i 12 °C, apsolutne minimalne se u pojasu subalpijskih bukovih šuma spuštaju i do -35 °C, a apsolutne maksimalne u zoni submediteranskih kserofilnih šuma javora i grabića i do + 40 °C. Srednja godišnja relativna vlažnost varira između 60 i 85 %, i po pravilu raste sa povećanjem nadmorske visine.

Iznad podzone mješovitih bukovo-jelovih šuma nastavlja se zona planinske četinarske vegetacije borelanog tipa. Ova zona je takođe podijeljena na dvije jasno različite podzone. Nižu, podzonu "planinske tajge" predstavljaju frigidofilne šume smrče, jele i belog bora. U okviru ove podzone na prostoru Durmitora šire su rasprostranjenje zajednice *Daphno blagayanae-Pinetum sylvestris montenegrinum*, *Piceo-Pinetum sylvestris*, *Piceetum excelsae croaticum montanum*, *Piceetum excelsae croaticum subalpinum* i *Abieti-Piceetum abietis illyricum*.

Tamne četinarske šume Durmitora uglavnom se javljaju na mezozojskim krečnjacima na kojima su razvijene različite faze kalkokambisola, kalkomelanosola ili kalkoluvisola. Srednje godišnje temperature na ovim staništima najčešće variraju između 4 i 7 °C, apsolutne minimalne se spuštaju do oko -35 °C, a apsolutne maksimalne se ne penju iznad +25 °C. Srednja godišnja relativna vlažnost se kreće između 70 i 85 %, a period fiziološke suše najčešće traje oko 6-7 mjeseci u toku godine.

Višu podzonu "borealne" zone, koja se u vertikalnom smislu nastavlja na podzonu subalpijskih bukovih šuma, čini subalpijska žbunasta vegetacija koju na Durmitoru prije svega izgrađuje bor krivulj, formirajući široko rasprostranjenu zajednicu *Pinetum mug montenegrinum*. Pored ove zajednice na istraživanom prostoru fragmentarno je prisutna i subalpijska žbunasta vegetacija koju izgrađuje poglela kleka, a koja je predstavljena endemičnom zajednicom *Potentillo montenegrinae-Junipretum nanae*.

Subalpijska žbunasta vegetacija se na Durmitoru javlja na krečnjacima, dolomitiziranim krečnjacima i dolomitima, na kojima su razvijene različite faze kalkomelanosola i kalkokambisola čije pH vrijednosti variraju između 5,5 i 7,5, a procenat humusa se penje i do 30 %. Srednja godišnja temperatura na staništima klekovine bora varira između 2,5 i 5 °C, apsolutne minimalne se spuštaju do oko -35 °C, a apsolutne maksimalne se penju do oko +35 °C. Srednja godišnja relativna vlažnost se penje iznad 70%, a period fiziološke suše traje između 6 i 8 mjeseci u toku godine.

Na najvišim vrhovima Durmitora prisutna je zona visokoplaninske vegetacije iznad gornje šumske granice, koja je takođe izdiferencirana na nekoliko podzona. Najnižu podzону koja se nastavlja na široko rasprostranjene zajednice bora krivulja čini vegetacija alpijskih vriština koju izgrađuju uglavnom niski listopadni žbunovi. Ovaj tip vegetacije se danas veoma rijetko može naći na prostoru Durmitora. Predstavljen je samo fragmentarno rasprostranjenim zajednicama *Arctostaphyletum uvae-ursi* i *Salicetum waldsteiniana*.

Iznad gornje šumske granice je danas na prostoru Durmitora prisutan relativno širok pojas planinskih rudina koje se, mada mozaično rasprostranjene, mogu uključiti u dvije različite geografske grupacije. Prvu grupu čine alpijske (= srednje-južnoevropsko planinske) rudine koje su predstavljene zajednicama tipova *Festucetum variae*, *Festucetum alpinae*, *Elynetum myosuroides*, *Caricetum laevis*, *Caricetum rupestris* i dr. Ovi tipovi rudina mada dominiraju u čitavom alpijskom prostoru Durmitora, ipak se najčešće javljaju na izloženijim grebenima ili sjeveru eksponiranim hladnijim staništima. Nasuprot alpijskim stoje uslovno oromediteranske (=južno-evropsko planinske) rudine, koje su isključivo vezane za južne ekpozicije i same južne obronke Durmitora. Ovaj tip vegetacije je predstavljen prije svega zajednicom tipa *Seslerietum robustae*.

Vegetacija rudina na Durmitoru razvijena je na različitim vrstama karbonatnih stijena (krečnjaci, dolomiti, laporoviti krečnjaci durmitorskog fliša), na kojima su razvijene različite vrste crnica i rendizina čije pH vrijednosti najčešće variraju između 6 i 7,5, a procenat humusa između 10 i 25 %. Srednja godišnja temperatura na staništima planinskih rudina varira između 0 i 5 °C, apsolutne minimalne se spuštaju do oko -40 °C, a apsolutne maksimalne do oko +35 °C. Srednja godišnja osunčanost se procjenjuje na oko 2000 časova. Srednja godišnja relativna vlažnost se kreće oko 70%, a period fiziološke suše traje između 8 i 10 mjeseci u toku godine. Jačina vjetrova na pojedinim mjestima dostiže brzinu i do 150 km/h.

Pored vegetacije planinskih rudina koja danas na prostoru Durmitora predstavlja posljednju jasno izraženu vegetacijsku zonu, u najvišim djelovima planine, na mjestima dugog ležanja snijega, prisutna je veoma specifična vegetacija oko snježanika. Bez obzira što je danas samo fragmentarno prisutna, vegetaciju oko snježanika, koja pokazuje izrazit arktički karakter, možemo shvatiti kao zasebnu vegetacijsku zonu na Durmitoru, koja je u doba Diluvijuma bila mnogo šira i kompaktnija, a danas je fragmentarno rasprostranjena zbog relativno male visine i južnog položaja planine. Ovaj tip vegetacije, uključen u red *Salicetalia retusae-serpyllifoliae*, na prostoru Durmitora izgrađuju prije svega glacijski relikti kao što su *Salix retusa*, *Dryas octopetala*, *Polygonum viviparum*, *Soldanella alpina*, *Carex parviflora*, *Plantago atrata* i dr.

Vegetacija oko snježanika na Durmitoru razvijena je kao i vegetacija rudina na različitim vrstama karbonatnih stijena, na kojima su razvijeni karbonatni sirozemi u kombinaciji sa organomineralnom crnicom čije pH vrijednosti variraju između 7,5 i 8,5, a procenat humusa između 0,5 i 5 %. Srednja godišnja temperatura na ovim staništima varira između -2 i 0 °C, apsolutne minimalne se na površini snijega spuštaju i ispod -45 °C, a ispod površine snijega do oko -5 °C; apsolutne maksimalne temperature ne dostižu vrijednosti veće od +18 °C. Srednja godišnja relativna vlažnost je uglavnom veća od 70%, a period fiziološke suše traje između 10 i 11 mjeseci u toku godine.

Pored zonalnih, manje ili više široko rasprostranjenih tipova šumske vegetacije, na prostoru Durmitora se po svome značaju ističu još i šume reliktnih balkanskih borova (*Pinus nigra* i *Pinus heldreichii*) i reliktna mješovite lišćarsko-četinarske polidominantne šume prisutne u refugijuma durmitorskih kanjona.

Crnoborove šume predstavljene su zajednicama *Pinetum nigrae* u prostoru Pive, *Fago moesiaca-Pinetum nigrae* u prostoru Crnih Poda i *Seslerio interruptae-Pinetum nigrae* na vertikalnim klifovima Tare i Sušice. Munika na Durmitoru ne formira tipične četinarske šume, već se na klifovima Boljskih Greda javlja u pukotinama stijena formirajući zajednicu tipa *Amphoricarpo-Pinetum*.

Mješovite lišćarsko-četinarske šume polidominantnog karaktera predstavljene su zajednicom tipa *Ostryo-Fago-Piceetum* koja je do sada analizirana samo na prostoru Kanjona Sušice. U ovoj zajednici je pored crnog graba, bukve i smrče zabilježeno još desetak visokih fanerofita koje sve imaju manje-više ravnopravno učešće u izgradnji zajednice, tako da fitocenoza pokazuje pravi polidominantni reliktni karakter.

Uz brdske i planinske potoke, kao i na tresavama u zoni četinarskih šuma, prisutno je još nekoliko tipova šuma i šibljacka koji pokazuju higrofilan i izrazito azonalan karakter. U zoni termofilnih šuma brdskog područja prisutne su zajednice *Saponario-Salicetum purpureae*, *Oxali-Alnetum incanae* i *Alnetum glutinosae*, u zoni mezofilnih listopadnih i mješovitih bukovo jelovih šuma zajednice: *Aceri-Fraxinetum montenegrinum*, *Salicetum eleagni* i *Alnetum glutinosae-incanae*, a na borealnim tresavama planinskog područja asocijacija *Salicetum pentandre*.

Pored zonalnih tipova potencijalne vegetacije, na prostoru Durmitora prisutan je i veliki broj potencijalnih ekstra-, intra- i azonalnih oblika vegetacije sa izuzetno velikim brojem konkretnih fitocenoza koje čine vegetaciju ove planine veoma specifičnom. Takođe, pored potencijalnih, na prostoru Durmitora prisutan je i veliki broj sekundarnih i tercijarnih zajednica koje su se razvile na mjestima degradacije primarnih fitocenoza na vertikalnom profilu Durmitora.

Vegetacija u pukotinama stijena na prostoru Durmitora, s obzirom na konstatovano bogatstvo i raznovrsnost, možda predstavlja i najspecifičniji oblik vegetacije na Durmitoru. Do sad je na ovom prostoru opisano 22 različite fitocenoze, koje su uključene u dva vegetacijska reda i pet različitih vegetacijskih sveza.

Najveći broj zajednica iz pukotina stijena ulazi u red kontinentalnih jugoistočnodinarskih zajednica *Amphoricarpetalia*. Ovaj red je na Durmitoru izdiferenciran na četiri sveze i to: dubokokanjonske *Protoedraianthion tarae* (2 zajednice) i *Edraianthion jugoslavici* (1 zajednica), svezu iz potkapina *Asplenion lepidi* (1 zajednica) i svezu montanih, subalpijskih i alpijskih zajednica *Amphoricarpion autariati* sa 16 opisanih zajednica. U najjužnijim djelovima Durmitora u kanjonima Pive i Komarnice prisutne su i 2 submediteranske hazmofitske zajednice uključene u red *Moltkeetalia*.

Osim što je broj opisanih fitocenoza izuzetno velik, poseban kvalitet ovog tipa vegetacije predstavlja činjenica da su gotovo sve zajednice endemične za područje Durmitora, kao i da je procenat endemita u njima najveći u odnosu na sve ostale tipove vegetacije.

Ovakvo bogatstvo, raznovrsnosti i specifičnost vegetacije u pukotinama stijena može se objasniti, s jedne strane, azonalnim karakterom ovog tipa vegetacije, odnosno činjenicom da se pukotine stijena kao tip staništa javljaju u svim tipovima mezoklimata na prostoru Durmitora. Osim toga samo variranje mikroklimatskih faktora na staništu je veoma izraženo. S druge strane, ovaj tip vegetacije je nesumnjivo veoma star i uz to veoma disjunktno rasprostranjen, tako da su faktori izolovanosti i starosti značajno doprinjeli diferencijaciji ovog tipa vegetacije. Vegetacija u pukotinama stijena na Durmitoru javlja se na krečnjacima, dolomitiziranim krečnjacima i dolomitima, na kojima su razvijene različiti stadijumi litosola, regolosa i ređe u najevolitivnijim fazama i melanosoli, odnosno pukotinske crnice. pH vrijednost na zemljištima u pukotinama stijena variraju između 6,5 i 8, a procenat humusa između 1 i 10 %. U zavisnosti od nadmorske visine na kojima se javljaju, srednje godišnje temperature na ovim staništima varira između -2 i 3 °C u subalpijskom i alpijskom pojasu, 3 i 8 °C u brdskom i montanom i 8 i 12 °C u dolinama durmitorskih kanjona. Srednja godišnja relativna vlažnost u subalpijskom i alpijskom pojasu varira između 50 i 70 %, u brdskom i montanom između 40 i 80 %, a u najtoplijim djelovima dolina durmitorskih kanjona između 30 i 60 %. Količina i tip svjetlosti u različitim zajednicama iz pukotina stijene veoma varira, od potpuno zasjenjenih sa malim količinama difuznog svjetla, do jugu eksponiranih direktno osunčanih staništa na kojima se inzentitet osunčanosti penje i do 100 000 luksa.

Slično vegetaciji stijena i vegetacija sipara je na prostoru Durmitora veoma dobro istražena. Do sada je na ovom prostoru zabilježeno čak 15 zeljastih biljnih zajednica na siparima. U zavisnosti od nadmorske visine na kojoj se javljaju, veličine i pokretljivosti siparskog materijala, kao i vlažnosti u podlozi ovih 15 fitocenosa svrstano je u 6 različitih vegetacijskih sveza. U alpijskom i subalpijskom pojasu razvijaju se zajednice iz sveze *Saxifragion prenjae* (2 zajednice), *Silenion marginatae* (4 zajednice) i *Bunion alpini* (1 zajednica); u brdskom prostoru iz sveze *Achnatherion calamagrostidis* (2 zajednice) i *Corydalion ochroleucae* (5 zajednica), i u najsuvlijim i najtoplijim djelovima kanjona zajednice mediteransko-sumbediteranskog karaktera iz sveze *Peltarion alliaceae* (1 zajednica). Osim zeljaste vegetacije, na siparima se u pojedinim djelovima Durmitora razvijaju i žbunaste zajednice u kojima vrste *Rhamnus fallax*, *Frangula alnus* i *Lonicera alpigena* formiraju veoma guste sklopove čija opšta pokrovnost prelazi i preko 80 %.

Kao i vegetacija u pukotinama stijena i sipari su razvijeni na različitim vrstama krečnjačkih i dolomitskih stijena, na kojima su razvijeni različiti stadijumi kalkoregosa i inicijalne faze rendizina na najstarijim siparima. Mikroklimatske karakteristike na staništima sipara veoma su slične sa mikroklimom u vegetaciji pukotina stijena.

Iako nije tako dobro obrađena kao vegetacija stijena i sipara, dosadašnja istraživanja su pokazala da je i vegetacija vlažnih staništa na Durmitoru veoma bogata i raznovrsna.

Na primarno mezofilnim i vlažnim livadama brdskog područja do sada je zabilježeno 6 zajednica svrstanih u četiri sveze, od kojih je svakako najznačajnija sveza *Panicion* kao sveza karakteristična za prostor čitavih jugositočnih Dinarida. Ovaj oblik vegetacije izgrađuju zajednice tipova *Molinietum*, *Seslerietum uliginosae*, *Panicetum*, *Deschampsietum caespitosa* i *Scirpetum silvaticae*.

Na veoma vlažnim mjestima pored obala durmitorskih rijeka, kao i na specifičnim zaklonjenim vlažnim mjestima u subalpijskom prostoru planine, razvijena je vegetacija visokih zeleni, koju na ovom prostoru izgrađuju zajednice uključene u endemičan red *Cicerbitetalia* i takođe endemičnu svezu *Mulgedion panicii*. Glavni edifikatori ovih zajednica su visoke zeljaste biljke poput vrsta *Cicerbita panicii*, *Petasites hybrida*, *Adenophora lilifolia*, *Cirsium wettsteinii*, *Cirsium erisithales*, *Calamagrostis varia* i druge.

Uz obale glacijalnih durmitorskih jezera razvijena je vegetacija visokih šaševa koju izgrađuju floristički relativno siromašne, ali po svom pretežno borealnom karakteru veoma specifične zajednice *Caricetum rostratae*, *Caricetum vesicariae*, *Caricetum paniculatae*, *Caricetum buxbaumi*, *Caricetum gracilis*, *Caricetum limosae*, *Caricetum lasiocarpae*, *Carici-Blysmetum compressi*, *Carici-Eriophoretum latifolii*, kao i zajednice tipova *Carici-Equisetetum palustre* i *Equisetetum ramossisimo-fluviatilae*.

Takođe uz obale glacijalnih jezera, ali na mjestima gdje je sukcesija vegetacije otišla za korak dalje, vegetaciju visokih šaševa zamijenili su tršćaci koje na Durmitoru pored trske (*Phragmites communis*), izgrađuju još i vrste iz rodova *Scirpus* i *Cyperus*.

U samoj vodi glacijalnih durmitorskih jezera razvijena je flotantna i submerzna vegetacija. Flotantnu vegetaciju izgrađuju prije svega žuti lokvanj i vodeni troskot, dok u submerznoj dominiraju različite vrste potamogetona i hara. Sekundarna vegetacija, koja je nastala degradacijom nekada široko rasprostranjenih šuma, danas je uglavnom predstavljena livadama i pašnjacima, koje je moguće je podijeliti u četiri ekološki i geografski različite grupe (1. mezofilne livade, 2. kserofilne livade i pašnjaci, 3. kserofilni kontinentalni kamenjari ("planinske stepe") i 4. kserofilne submediteranske kamenjare).

Mezofilne livade na Durmitoru su predstavljene zajednicama *Bromo-Cynosuretum cristati*, *Festuco-Agrostetum*, *Alchemillo-Trisetetum* i *Festucetum pratensis-rubrae*. Zajednice *Bromo-Plantaginetum mediae*, *Brometum erecti* i *Bromo-Danthonietum calycinae* ulaze u grupu kserofilnih livada i pašnjaka. Vegetaciji kserofilnih kontinentalnih kamenjara pripadaju zajednice *Sedo-Festucetum rupicolae*, *Narcisso-Asphodeletum albae* i *Stipetum pennatae*, dok je u vegetaciji kserofilnih submediteranskih kamenjara zabilježena samo zajednica *Knautio-Festucetum illyrica*.

Pored sekundarnih livadsko-pašnjačko-kamenjenjarskih zajednica, na Durmitoru su od sekundarnih oblika prisutne i zajednice u vegetaciji šumskih požarišta i krčevina u kojima dominiraju zajednice tipova: *Telekietum speciosae*, *Epilobietum angustifolii* i *Rubetum idaei*.

Na mjestima dalje degradacije, odnosno tamo gdje je i sekundarna vegetacija narušena, razvijene su fitocenoze tercijarnog karaktera koje se mogu grupisati u vegetaciju oko planinskih torova, korovsku vegetaciju planinskih

poljoprivrednih površina i ruderalnu vegetaciju planinskih naselja. U ovom tipu vegetacije dominiraju različite vrste rodova *Rumex*, *Chenopodium*, *Plantago*, *Artemisia* i dr.

Mahovine

U NP "Durmitor" mahovine su široko rasprostranjene i naseljavaju različita prirodna i antropogena staništa: prirodna staništa različitih vrsta mahovina i njihovih zajednica su tresetišta (Barno jezero i dr.), vlažne livade, u šumama - posebno mikrostaništa kao što su vlažni panjevi, stabla, grane, zemljište, zatim vlažne stijene, i pukotine u njima, kamenje, vlažni sipari, rijeke i obale rijeka, vodopadi, vrela i slapovi i sl; antropogena staništa su na primer: krovovi kuća, zidovi, pločnici, spomenici, saobraćajnice i razna druga urbana staništa. Flora mahovina NP "Durmitor" broji 254 taksona (226 pravih mahovina i 28 jetrenjača), što predstavlja skoro polovinu od ukupnog broja briofita koje su do danas konstatovane na teritoriji Crne Gore (Dragičević i Veljić, 2006). Izvjestan broj mahovina je registrovan samo na ovom području (*Riccardia latifrons*, *Jungermannia leiantha*, *Plagiochilla porelloides*, *Lepidozia reptans*, *Ptilidium ciliare*, *P. pulcherrimum*, *Sphagnum centrale*, *S. squarrosum*, *S. subnitens* i druge). Na području ovog Parka nalazi se veoma značajno tresetno područje (staništa mahovina roda *Sphagnum*), a to je okolina Barnog jezera. Među konstatovanim taksonima je i *Buxbaumia viridis* koja se nalazi u Crvenoj knjizi mahovina Evrope (ECCN, 1994). Tipična staništa ove mahovine su četinarske šume koje su sve više na udaru negativnih antropogenih uticaja. Inače, flora mahovina kako vodenih, tako i kopnenih ekosistema sve više se nalazi pod većim ili manjim uticajem čovjeka. Novim Zakonom o zaštiti prirode, na spisku zaštićenih mahovina sa područja NP Durmitor prisutno je 10 taksona (vrste roda *Sphagnum*, *Homalia webbiana* (Mont.) Schimp., *Hypnum fertile* Sendtn., *Neckera pennata* Hedw., *Orthotrichum patens* Bruch ex Brid.). Negativna djelovanja na briofloru ovog područja su sječa šuma i isušivanja jezera.

Lišajevi

Lišajevi su relativno slabo istražena grupa organizama na području Crne Gore. Prema literaturnim podacima na ovom području (Crna Gora) do sada je registrovano 284 lišaja. U periodu od 1996-1998. god. u okviru projekta "Floristička i vegetacijska istraživanja Durmitora", izvršena su lihenološka istraživanja velikog dijela NP Durmitor. Za područje Parka ukupno je registrovano 127 vrsta lišajeva. Iako ova cifra predstavlja skoro polovinu od ukupnog broja lihenoloških taksona koji su zabilježeni u Crnoj Gori, neophodna su dalja istraživanja kojima bi se kompletirao pregled diverziteta i distribucije ove grupe organizama na području Nacionalnog parka Durmitor.

Lišajevi nisu direktno obuhvaćeni dosadašnjim međunarodnim konvencijama o zaštiti ugroženih biljaka i životinja (Bern, 1979; CITES, 1973 i dr.), kao i Evropskom crvenom listom globalno ugroženih biljaka i životinja (ECE/ENVNJA/20). Međutim, na osnovu jednog projekta koji je realizovan 1989. godine, 209 vrsta makrolišajeva je uključeno u crvenu listu i smatra se ugroženim na području Evrope. Mnoge evropske zemlje rade nacionalne programe za očuvanje ugroženih biljnih i životinjskih vrsta u koje su uključeni i lišajevi. Od vrsta koje se nalaze na crvenoj listi makrolišajeva EZ, na području Crne Gore i Srbije je registrovano 11 vrsta (uvršćene su u listu potencijalno globalno značajnih vrsta). U Crnoj Gori je do sada registrovana samo jedna endemična vrsta – *Pertusaria servitiana* Erkichs. koja je rasprostranjena u centralnom dijelu Crne Gore, mada je potrebno izvršiti provjeru taksonomskog statusa ove vrste.

Gljive

Područje nacionalnog parka "Durmitor" je veoma bogato gljivama, zahvaljujući brojnim očuvanim i raznovrsnim ekosistemima, kao i povoljnim klimatskim uslovima. Do sada je na ovom prostoru utvrđeno 300 vrsta makromiceta, što je polovina od ukupnog broja opisanih makromiceta Crne Gore.

Međutim, zbog nedovoljne mikološke istraženosti, ovaj broj ne oslikava pravo bogatstvo mikofonda. U Nacionalnom parku je konstatovano prisustvo velikog broja vrsta koje se nalaze na Crvenim listama Evrope i koje imaju status vrsta od međunarodnog značaja. U okolini Crnog jezera je locus classicus vrste *Gyromitra macknightii* Harmaja. Među makromicetama Parka nalazi se 20 vrsta makromiceta koje su ugrožene u Evropi i nalaze se na Crvenoj listi Evrope (ING 1993), a imaju status globalnog značajnih vrsta.

Ove vrste su svrstane u četiri kategorije koje odražavaju stepen njihove ugroženosti i potreban nivo zaštite koji im treba obezbijediti. Neke od tih vrsta su: *Amanita caesarea*, *Boletus appendiculatus*, *Boletus satanas*, *Astraeus hygrometricus*, *Hygrocybe punicea*, *Hygrophorus marzuolus*, *Hygrophorus pudarius*, *catathelasma imperiala*, *Vollvariella bombycina*, *Mutinus caninus*, *Hericium clathroides*, *Ischnoderma benzoinum*, *Gyromitra mcknightii*.

Fauna sisara

Sisari generalno predstavljaju jednu od vrlo malo proučenih grupa životinja u Crnoj Gori, što djeluje neobičajeno s obzirom da su jedinke uglavnom dobro uočljive, pojedini predstavnici su dosta dobro poznati lokalnom stanovništvu, a po koristi i šteti koju eventualno nanose od velikog su uticaja na rad i život ljudi. Prvi podaci o sisarima Crne Gore i Durmitora datiraju još s kraja XIX vijeka i početkom XX veka i odnose se na vrste koje predstavljaju divljač. Ovi podaci nijesu sistematizovani u naučnim radovima ili monografijama, nego se nalaze u djelima koja opisuju zemlju, narod, običaje, ili gdje postoje - lovne osnove.

Prema ekološkim uslovima staništa za osnovne vrste divljači, teritorija nacionalnog parka može se podijeliti u 3 osnovne zone. Prvu zonu čini Durmitor. U ovoj zoni je divokoza osnovna vrsta divljači. Drugom zonom su obuhvaćene doline rijeke Tare i rijeke Sušice. Na ovom prostoru takođe osnovnu vrstu čini divokoza. Ove zone se naslanjaju jedna na drugu i međusobno su zavisne sa aspekta potreba i zahtjeva divokoze i drugih vrsta naročito krupne divljači.

Trećom zonom su zahvaćene Tepačke šume i šume sliva Mlinskog potoka. Ovoj zoni pripada i granični pojas nacionalnog parka "Durmitor". Ovu zonu naseljava srna kao osnovna vrsta divljači. Prva i druga zona zahvataju oko 70% ukupne površine nacionalnog parka, a treća zona ostatak oko 30%. Baznom studijom koja je urađena 1980. god. za potrebe izrade programa nacionalnog parka "Durmitor" obuhvaćeno je stanje divljači u periodu od 1980-1995. godine, značaj za nacionalni park i mogućnosti njenog unapređenja. Ovom studijom su obuhvaćene divokoza (*Rupicapra rupicapra*), srna (*Capreolus capreolus*), veliki tetrijeb (*Tetrao urogallus*), mrki medvjed (*Ursus arctos*), divlja svinja (*Sus scrofa*), vuk (*Canis lupus*), mali tetrijeb (*Lyrurus tetrix*). Posebno je zanimljiva obnova malog tetrijeba, koji je bio sasvim iščezao ne samo sa Durmitora već i sa ostalih planina u Crnoj Gori, najvjerovatnije tokom drugog svjetskog rata. Sva divljač u nacionalnom parku ima karakter trajne zaštite, što podrazumjeva da je na prostoru parka zabranjeno ubijanje i hvatanje divljači, osim u naučne svrhe i to sa posebnim odobrenjem koje se dobija od strane Zavoda za zaštitu prirode Crne Gore.

Prve prave faunističke podatke o sitnim sisarima navodi B. Petrov (1939), a sistematsko proučavanje i sakupljanje sisara na terenima NP Durmitor vršeno je u periodu od 1960-1983. godine, od strane prof. dr Đorđa Mirića i ti podaci su objavljeni u drugoj svesci publikacije Fauna Durmitora (1987). Novi podaci fauni sisara NP Durmitor o kanjona Tare dati su u radu Stojić et al. (2004)

Na Durmitoru je ukupno do sada utvrđeno 52 vrste sisara i to: Insectivora (bubojeđi): *Erinaceus concolor* (belogrudi, istočni jež) – u NP Durmitor ježevi nisu česti i uglavnom se nađu kao žrtva saobraćaja u blizini naselja, *Sorex minutus* (mala rovka), *S. araneus* (šumska rovka), *S. alpinus* (planinska rovka) – rijetka planinska vrsta, za koju Durmitor predstavlja jedno od ostrva u istočnom dijelu njenog rascjepkanog areala, *Neomys fodiens* (vodena rovka), *Crocidura leucodon* (poljska rovka), *Talpa europaea* (evropska krtica), *T. caeca* (slijepa krtica); Chiroptera (slijepi miševi): *Rhinolophus ferrumequinum* (veliki potkovičar), *R. hipposideros* (mali potkovičar), *Rhinolophus euryale*, *Myotis mystacinus*, *Myotis emarginatus*, *Myotis natterii*, *Myotis myotis*, *Myotis blythii*, *Plecotus auritus* (mrki dugoušan), *Plecotus austriacus*, *Pipistrellus kuhlii*, *Pipistrellus pipistrellus* sensu lato, *Hypsugo savii*, *Eptesicus serotinus*, *Vespertilio murinus*; Lagomorpha (paglodari): *Lepus europaeus* (poljski zec); Rodentia (glodari): *Sciurus vulgaris* (evropska vjeverica), *Chlethrionomys glareolus* (šumska voluharica), *Dynamis bogdanovi* (runati voluhar), *Pytymys subterraneus* (podzemni voluharić), *Microtus nivalis* (snježna voluharica), *M. arvalis* (poljska voluharica), *Microtus subterraneus*, *Nannospalax hercegovinensis* (hercegovački sljepaš), *Apodemus flavicollis* (žutogri miš), *A. sylvaticus* (šumski miš), *Rattus ratus* (dugorepi pacov), *Mus musculus* (domaći miš), *Myoxus glis* (običan puh), *Dryomys nitedula* (šumski puh); Carnivora (mesožderi): *Canis lupus* (sivi vuk), *Vulpes vulpes* (rđa lisica), *Ursus arctos* (mrki medvjed), *Mustela nivalis* (riđa lisica), *M. putorius* (mrki tvor), *Martes martes* (kuna zlatka), *M. foina* (kuna bjelica), *Meles meles* (obični jazavac), *Lutra lutra* (obična vidra), *Lynx lynx* (obični ris), *Felis silvestris* (divlja mačka); Artiodactyla (papkari): *Capreolus capreolus* (obični srndać), *Rupicapra rupicapra* (obična divokoza), *Sus scrofa* (divlja svinja). Zakonom su zaštićene sve vrste slijepih miševa, slijepo kuće i vidra (Rješenje o stavljanju pod zaštitu rijetkih, prorijeđenih, endemičnih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, "Sl. list SRG", br. 36/82).

Redovnim monitoringom koji sprovodi NP Durmitor, utvrđeno je da nije ugrožen opstanak sitnih vrsta sisara i da su neke od njih brojčano dobro zastupljene (na primer *Microtus nivalis*, *Sorex araneus*, *Chlethrionomys glareolus*). Od krupnih vrsta, većina su prorijeđene ili su istrijebljene, ali se ipak pojavljuju pojedinačni primjerci (npr. *Lynx lynx*, *Ursus arctos*). Na ovom području žive 2 balkanske endemične vrste: *Dinaromys bogdanovi* – runati voluhar i *Nannospalax hercegovinensis* – hercegovački slepaš.

Fauna sisara u NP Durmitor ugrožena je na nekoliko načina. Najprije krivolovom. Mir u staništima divljači nije povoljan. O tome se posebno mora voditi računa naročito u fazi razmnožavanja. Sve intervencije u šumi i posjete na ovim lokalitetima treba uskladiti sa zahtjevima divljači za potreban mir u reproduktivnom periodu. Zabranjeno je unošenje bilo koje alohtone vrste bez obzira na utvrđivanje ekoloških niša, što se inače propisuje kao osnovni uslov za sve nacionalne parkove, a posebno za Durmitor.

Ornitofauna

Na Durmitoru je najnovijim istraživanjima utvrđeno prisustvo 172 vrste ptica samo u granicama Nacionalnog parka Durmitor i kanjona Tare, od kojih su 125 vrsta gnjezdarice, što ukazuje da je ornitofauna Durmitora jedna od najbogatijih na Balkanskom poluostrvu i Evropi. Vasić et al. (1990) navodi prisustvo 163 vrste, ali je novijim istraživanjima nađeno 9 novih vrsta za Nacionalni park. Vrste *Crex crex* i *Podiceps nigricollis* nisu pronađene savremenim istraživanjima, mada je moguće da se sporadično u malom broju gnijezde na ovom području.

Sastav ornitofaune je, pored očekivanog zapadnopalearktičkog karaktera (57 taksona), obilježen prisustvom oromediteranskih (14 taksona), mediteranskih (10 taksona) i balkanskih elemenata (9 taksona), (prema Prostornom planu područja posebne namjene za NP Durmitor, "Sl. list RCG" 20/97, str.25). Kao planinsko područje karakteriše se znatnim brojem borealnih ptica (16 taksona), ali su upadljive i podvrste koje ukazuju na istočne faunističke veze, među kojima se ističu i izvesni stepski elementi (6 taksona). Oromediteranski elementi su: *Gypateus barbatus aureus* (orao bradan), *Gyps f. fulvus* (suri strvinar), *Prunella colaris subalpina* (planinska pjevka), *Turdus torquatus alpestris* (planinski drozd) i dr. Mediteranski elementi su: *Emberzia cirius cirius* (crnogrla strnadica), *Carduelis chloris aurantiiventris* (zelentarka), *Serinus serinus* (žutarica), *Certhia familiaris macrodactyla* (kratkokljuni puzić), *Phylloscopus collybita collybita* (zviždak), *Otus scops* (ušati čuk) i dr. Balkanski elementi su: *Carduelis carduelis balcanica* (štiglic), *Parus m. montanus* (planinska sjenica), *Parus ater derjugini* (obična sjenica), *Dendrocopos syriacus balcanicus* (sirijski djetlić), *D. lilfordi lilfordi* (planinski djetlić) i dr. Istočnoevropski

elementi su: *Sylvia n. nisoria* (pirgasta grmuša), *Ficedula p. parva* (mala muharica), *F. a. albicollis* (bjelovrata muharica), *Corvus corone cornix* (siva vrana). Stepski elementi: *Aythya ferina* (riđoglava plovka), *A. nyroca* (patka crnka), *Chlidonias h. hybridus* (bjelobrada čigra), *C. n. niger* (crna čigra) i dr. Srednjeevropski elementi: *Bubo bubo* (sova (ušara), *Athene noctua* (obični ćuk), *Picus viridis* (zelena žuna), *Galerdia cristata* (ćubasta ševa), *Turdus merula* (kos), *Pica pica* (svraka), *Emberiza citrinella* (žutovoljka) i dr. Zakonom su zaštićene sve ptice u Parku, osim porodice vrana, (Rješenje o stavljanju pod zaštitu rijetkih, prorijeđenih, endemičnih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, "Sl. list SRCG", br. 36/82).

Na osnovu poređenja istorijskih podataka i podataka dobijenih novim istraživanjima, mogu se utvrditi promjene u fauni ptica nastale pod uticajem čovjekovih direktnih ili indirektnih aktivnosti, za period od 100 godina i to kao negativni uticaj kroz degradaciju staništa. Promjene nastale čovjekovim uticajem se najbolje mogu vidjeti postepenim nestajanjem vrsta koje su vezane za vodena i šumska staništa. Povećano prisustvo čovjeka (turizam i eksploatacija šuma) uslovalo je nestanak nekoliko vrsta. Tako se vrsta *Bucephala clangula* već 50 godina ne gnijezdi na Durmitorskim jezerima. Crno jezero, koje je i najveće, u novije vrijeme nema ni jednu gnjezdnicu vezanu za vodena staništa. Pored toga na Durmitoru se već 40 godina ne gnijezdi ni *Tetrao tetrix*, koji je nalažen na obodima kanjona Tare i Komarnice. Pored njih nestali su *Gypaetus barbatus* i *Pyrrhocorax pyrrhocorax*. Od današnjih gnjezdnic Durmitora kao ugrožene vrste izdvajaju se one prevashodno vezane za kompaktne i velike šumske komplekse, kao što su *Tetrao urogallus*, *Aegolius funereus*, *Picoides tridaotylus*, *Parus monatus*. Uništavanjem šuma na cijeloj Jezerskoj površi dobijena su nova staništa na kojima dolazi do zamjene specijalizovanih vrsta eurivalentnim i sinantropnim vrstama. Ovakvim antropogenim djelovanjem došlo je do prividnog povećanja diverziteta ornitofaune, ali su samim tim neke autohtone populacije redukovane.

Entomofauna

Dosadašnja istraživanja entomofaune na području NP Durmitor ukazala su na prisustvo ogromnog broja vrsta iz skoro svih poznatih evropskih familija insekata. Prema tome, na jednom relativno malom području kakvo je sam nacionalni park, utvrđen je relativno visok stepen diverziteta ove grupe životinja. Ova činjenica i dalje privlači pažnju velikog broja naših i stranih entomologa koji su nastavili istraživanja i pokazali da se radi o velikom bogatstvu svijeta insekata na ovom području.

Osnovni činioci bogatstva i specifičnosti diverziteta entomofaune Nacionalnog parka "Durmitor" proističu iz geografskog položaja i geološko-orografskih odlika durmitorskog masiva. Do sada su na teritoriji Parka istražene sljedeće grupe insekata: Homoptera - 184 vrste, Alticinae - 84 vrste, Tipulidae - 49 vrsta, Trichoptera - 95 vrsta, Heterocera - 160 vrsta, Tortricodea - 87 vrsta, Heteroptera - 138 vrsta, Noctuidae - 260, Neuroptera - 62 vrste, Scolytidae - 46 vrsta, Collembola - 75 vrsta, Drosophilidae - 34 vrste, Pyralidae - 77 vrsta, Rhopalocera - 130 vrsta, Geometridae - 232 vrste, Zygaenoidea - 16 vrsta, Tortricodea - 87 vrsta, Otiorthocninae - 60 vrsta, Scolytidae - 46 vrsta, Pterophoridae - 17 vrsta, Syrphidae - 201 vrsta (3 vrste su opisane kao nove za nauku), Cicindelidae i Carabidae - 137 vrsta, Culicidae - 12 vrsta. Od ukupno 56 endemičnih vrsta 5 vrsta su endemiti Durmitora. Pod direktnom zaštitom na nacionalnom nivou (Rješenje o stavljanju pod zaštitu rijetkih, prorijeđenih, endemičnih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, "Sl. list SRCG", br. 36/82) nalazi se 6 vrsta insekata: *Formica rufa* (šumski mrav), *Lucanus cervus* (jelenak), *Oryctes nasicornis* (nosorožac), *Papilio machaon* (lastin rep), *Papilio podalirius* (jedarce) i *Parnassius apollo* (apolonov leptir).

Dosadašnja istraživanja entomofaune ovog kompleksa ukazala su na potrebu zaštite još nekoliko ugroženih vrsta. Glavni uzroci ugrožavanja insekata ovog parka su: požari, gubljenje staništa usljed urbanizacije i sakupljanje insekata u komercijalne svrhe.

Herpetofauna

Fauna vodozemaca i gmizavaca u NP "Durmitor" je dosta dobro istražena, što se prvenstveno odnosi na faunistički sastav, biogeografske karakteristike i neke elemente fenologije. Ovo područje predstavlja jedinstveno područje herpetofaune, naročito u ispoljavanju fenomena neotenije i prisustva reliktnih i endemičnih oblika. Važan dio ukupnog znanja o herpetofauni, onaj najbitniji za očuvanje vodozemaca i gmizavaca - njihova ekologija, samo je fragmentarno poznat. Na teritoriji NP Durmitor, Rješenjem o stavljanju pod zaštitu rijetkih, prorijeđenih, endemičnih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta ("Sl. list SRCG" br. 36/82) zaštićeno je 5 vrsta vodozemaca i 8 vrsta gmizavaca. Rješenjem iz 2006. god. obuhvaćene su skoro sve vrste registrovane u NP "Durmitor". Konstatovano je ukupno 27 vrsta, što predstavlja skoro polovinu broja vodozemaca i gmizavaca u Crnoj Gori. Već sam taj broj ukazuje na bogastvo herpetofaune jedne relativno male geografske oblasti. Zaštićenu herpetofaunu NP Durmitora (Rješenje o stavljanju pod zaštitu rijetkih, prorijeđenih, endemičnih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, "Sl. list SRCG", br. 36/82) čine:

Triturus alpestris - planinski mrmoljak (*T. a. alpestris* i *T. a. serdarus* - zminički planinski mrmoljak), *Triturus vulgaris* - mali mrmoljak, *Bufo bufo* - obična krastača, *Bufo viridis* - zelena krastača, *Hyla arborea* - gatalinka, *Emys orbicularis* - barska kornjača, *Testudo hermanni* - šumska kornjača, *Anguis fragilis* - sljepić (*A. f. fragilis* i *A. f. colchicus*), *Lacerta agilis bosnica* - livadski gušter, *Lacerta mosorensis* - mosorski gušter, *Lacerta oxycephala* - plavi gušter, *Lacerta viridis* - obični zelembać, *Podarcis muralis* - zidni gušter, *Coronella austriaca* - smukulja, *Elaphe longissima* - obični smuk, *Natrix natrix* - barska bjelouška, *Natrix tessellata* - riječna bjelouška.

Nijedan od postojećih strogih rezervata na Durmitoru nije proglašen zarad vodozemaca i gmizavaca, mada pojedine vrste u nekima od njih imaju optimalne uslove za opstanak, poput *Triturus alpestris*, *T. vulgaris*, *Rana temporaria* i *Vipera berus bosniensis* u Barnom jezeru i oko njega. Dvije najznačajnije vrste iz ove faune svakako su predstavnici drevne grupe guštera iz podroda *Archacolacerta*: *Lacerta (A.) mosorensis* i *L. (A.) oxycephala* za

koje je neophodno izdvojiti stroge rezervate. Rezervat mosorskog guštera ne mora biti kompaktan već može biti i ostrvskog karaktera, kako bi obuhvatio najjače populacije. Najugroženija je populacija uz Zminje jezero, s obzirom da egzistira uz samu obalu jezera, koje je već tradicionalni cilj gotovo svih posjetilaca Parka i samim tim jedinke su lako dostupne sakupljačima. Osim pomenutih, na ovom području egzistiraju najrjeđi oblici herpetofaune, počevši sa plavim gušterom (*Lacerta oxycephala*), barskom kornjačom (*Emys orbicularis*) i grčkom žabom (*Rana graeca*). U Zminičkom jezeru živi podvrsta planinskog mrmoljka *Triturus alpestris serdarus*, koja je prema izvoru IUCN Crvene liste svrstana u grupu visoko ugroženih (Kalezić i Džukić, 2001), zbog malih izolovanih populacija. Dokazano je da populacije mrmoljaka nestaju, pogotovo neotenične forme, čemu je doprinijelo nekontrolisano poribljavanje jezera ribljim vrstama koje su kao predatori uništile prirodne populacije mrmoljaka, a sa druge strane, ljudske intervencije na jezerima imale su isti ili sličan efekat, prilikom tzv. "čišćenja" Zminičkog jezera. S toga bi se ovo jezero moralo proglasiti najstrožijim rezervatom radi opstanka ove endemične vrste. Prema tome, glavni uzroci ugrožavanja herpetofaune su antropogene prirode sa direktnim i indirektnim negativnim uticajem na biološku raznovrsnost. Nekontrolisano sakupljanje, gubitak staništa i unos alohtonih vrsta (poribljavanjem jezera nestali su *Triturus sp.*) samo su dio uzroka ugrožavanja herpetofaune.

Ihtiofauna

Ihtiofauna Nacionalnog parka "Durmitor" nije dobro istražena, iako ima 18 visokoplaninskih jezera. Mada su sva jezera poribljavana nema podataka o tome koje su vrste i u koje jezero introdukovane. Novijih podataka o situaciji u pojedinim jezerima nema. U dijelu rijeke Tare, koji pripada NP "Durmitor", registrovano je 8 vrsta riba (1993). Po podacima D r e c u n a (1962) u Tari su evidentirane: mrena (*Barbus barbus*), ukljevica (*Alburnoides bipunctatus*) i klen (*Leuciscus cephalus*), ali ove vrste u kasnijim istraživanjima nijesu potvrđene.

Do sada je registrovano 10 vrsta iz 4 porodice, od kojih ni jedna nije autohtona u durmitorskim jezerima: Salmonidae: *Salmo trutta m. fario* (potočna pastrmka), *Hucho hucho* (mladica), *Salvelinus alpinus* (jezerska zlatovčica), *Oncorhynchus mykiss* (kalifornijska pastrmka); Thymallidae: *Thymallus thymallus* (lipljen); Cyprinidae: *Barbus peloponnesius* (potočna mrena), *Chondrostoma nasus* (skobalj), *Leuciscus souffia* (jelšovka), *Phoxinus phoxinus* (gaovica); Cottidae: *Cottus gobio* (peš). Dvije od navedenih vrsta nijesu autohtone za Park i to: *Salvelinus alpinus* i *Oncorhynchus mykiss*. U jezerima Parka registrovane su četiri vrste: *Salmo trutta m. fario*, *Salvelinus alpinus*, *Oncorhynchus mykiss* i *Phoxinus phoxinus*. Sve četiri navedene vrste ubačene su u ova jezera.

Opšta ugroženost ribljih vrsta dolazi od prekomjernog nekontrolisanog ribolova i od lova nedozvoljenim sredstvima. Iako je većina vrsta interesantna za sportski ribolov nijesu potrebne posebne mjere zaštite. Propisane zakonske mjere su dovoljne za zaštitu, ali je potrebno da se sprovode u praksi. Zaštita u doba mrijesta regulisana je Zakonom o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. Crne Gore" 11/07) u kojem je preciziran lovostaj za pojedine vrste i propisane dozvoljene veličine za ulov. U poglavlju o lovnoj fauni za dalje iskorišćavanje predviđena su samo dva jezera (Crno i Vražje). Na ostalim jezerima ne treba se pridržavati zakonskih odredbi već se ribe u njima mogu loviti tokom cijele godine. Izlovom riba iz ovih jezera stvorice se uslovi za obnovu prirodnih zajednica i povratak nekih iščezlih vrsta kao npr. tritona.

Dati su opšti podaci o prirodnim vrijednostima, vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonasljeđa i predjela u obuhvatu predmetnog Programa koji se prostorno odnosi na cijelu teritoriju opštine Žabljak izuzimajući zonu NP Durmitor.

2. Podaci o zaštićenim područjima sa prostornim rasporedom, uključujući područja planirana za zaštitu ili su u postupku stavljanja pod zaštitu, kao i podaci o (budućim) područjima ekološke mreže i sa njima povezanim značajnim tipovima staništa u zoni zahvata predmetnog Programa

U zoni zahvata predmetnog Programa koji obuhvata teritoriju Opštine Žabljak izuzimajući zonu Nacionalnog parka „Durmitor“, nalazi se dio Svjetskog rezervata Biosfere „Basen rijeke Tare“ kao i dio potencijalnog Parka prirode Sinjajevina koji pripada opštini.

3. Podaci o ustanovljenim režimima, zonama i mjerama zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara u zoni zahvata predmetnog Programa

Za zonu zahvata predmetnog Programa - teritorija opštine Žabljak isključujući zonu NP Durmitor, nije urađen poseban dokument koji integralno propisuje režime, zone i mjere zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara, pa se u slučaju zaštićenih područja/zaštićenih prirodnih dobara primjenjuju propisi i dokumentacija u kojima su u svakom pojedinačnom slučaju ustanovljeni posebni režimi, zone i mjere zaštite i korišćenja. Za ostala značajna ekološki značajna područja (potencijalni park Prirode Sinjajevine, EMERALD, IPA, IBA područja, staništa NATURA) važe opšti režimi zaštite biodiverziteta/zaštite prirode.

4. Uslovi, zabrane i ograničenja pod kojima se radnje, aktivnosti i djelatnosti mogu realizovati u zoni zahvata Programa

U skladu sa uslovima i smjernicama za zaštitu prirode Programom su planirani privremeni objekti koji se mogu realizovati, poštujući:

I) opste uslove, zabrane i ograničenja koji su utvrđeni u odgovarajućim:

(1) propisima: Zakon o životnoj sredini, Zakon o vodama, Zakon o zaštiti vazduha, Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu i dr),

(2) prostorno-planskim dokumentima viseg reda - Prostornim planom Crne Gore (2008), Prostorno urbanističkim planom opštine Žabljak (2011), sektorskim politikama, strategijama, programima i planovima u kojima su utvrđeni uslovi, zabrane i ograničenja vezani za zonu zahvata predmenih planova (Nacionalnom strategijom održivog razvoja (2016), (3) Nacionalnom strategijom biodiverziteta sa Akcionim planom za period 2016 - 2020, kao i lokalnim - opštinskim strateškim i planskim dokumentima)

II) opste uslove, zabrane i ograničenja koji su utvrđeni u Zakonu o zaštiti prirode u pogledu:

- planiranja održivog korišćenja prostora i prirodnih resursa (član 15, stav 3) (zabranjeno je korišćenje prostora i prirodnih resursa i dobara na način kojim se prouzrokuje trajno narušavanje biološke raznovrsnosti.),
- zaštite biološke, geološke i predione raznovrsnosti (član 3. stav 1. alineja 4-7) (usklađivanje ljudskih aktivnosti, ekonomskih i društvenih razvojnih planova, programa i projekata sa održivim korišćenjem obnovljivih i racionalnim korišćenjem neobnovljivih prirodnih vrijednosti i resursa, radi njihovog trajnog očuvanja; sprecavanje aktivnosti sa štetnim uticajem na prirodu koje su posljedica linearne zavisnosti ekonomskog rasta i upotrebe prirodnih resursa;
- mjera zaštite i očuvanja prirode (član 14) (zaštita prirodnih dobara; održivo korišćenje prirodnih resursa, prirodnih dobara i kontrola njihovog korišćenja; očuvanje područja ekološke mreže; sprovođenje dokumenata zaštite prirode u skladu sa članom 10 Zakona o zaštiti prirode; ublažavanje štetnih posljedica prirodnih katastrofa, štetnih posljedica izazvanih aktivnostima u prirodi i korišćenjem prirodnih dobara; sprovođenje podsticajnih mjera za zaštitu i očuvanje prirodnih dobara;
- izbjegavanje oštećenja prirode (član 16, stav 1 i 2) (djelatnosti, radnje i aktivnosti u prirodi planiraju se na način da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svede ugrožavanje i oštećenje prirode; pravno i fizičko lice koje koristi prirodne resurse i dobra dužno je da djelatnosti, radnje i aktivnosti obavlja na način kojim se izbjegava oštećenje prirode ili svede na najmanju mjeru)
- zaštite i očuvanja zasticenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva (član 89, stav 4) (zaštićene divlje vrste biljaka, životinja i gljiva štite se na način kojim se postiže ili održava njihov povoljan status očuvanosti)

III) posebne uslove, zabrane i ograničenja zaštite prirode koji su vezani za planiranje - izbor lokacija i definisanje vrsta i kapaciteta privremenih građevinskih objekata, u zoni zahvata predmetnog Programa a odnose se na nedozvoljenu gradnju objekata koji zbog načina izgradnje (priremni radovi-iskop, nasipanje formiranje gradilišta, izgradnja pristupnih puteva, betoniranje, asfaltiranje i dr.), drugih karakteristika (vrsta, velicina/kapacitet, tehnologija i sl.) mogu da oštete (fizički, zagađenjem i sl.) ili imaju negativan uticaj na prirodne vrijednost zaštićenih i drugih ekološki značajnih područja (navedeni u tački II ovog dijela). Ovaj uslov se odnosi ne samo na nove već i na postojeće privremene objekte iz prethodnog perioda, naročito sledeće vrste privremenih objekata: privremeni ugostiteljski objekat, auto kamp, natkriveni/zatvoreni sportski objekat, sportski objekat- otvoreni teren, mobilno klizište, mobilijar sportskog karaktera, privremeno parkiralište, montažna parking garaža, montažni objekat za

servisiranje ili pranje vozila, bioprečišćivač, mobilno postrojenje za upravljanje otpadom, betonjerka na gradilištu, montažna hala i hangar.

Zakonski i drugi uslovi, zabrane i ograničenja koji su vezani za zaštićena područja i sam karakter susjednog prostora koji je u zahvatu Programa definišu karakter i način primjene bioloških, tehničkih i tehnoloških mjera zaštite prirode.

5. Mjere zaštite prirode koje treba predvidjeti za primjenu u planskoj dokumentaciji

Zakonski i drugi uslovi, zabrane i ograničenja koji su vezani za zaštićena područja dati u tački 4. Ti uslovi i sam karakter susjednog prostora koji je u zahvatu predmetnog Programa definišu karakter i način primjene bioloških, tehničkih i tehnoloških mjera.

5.2. Stanje životne sredine i smjernice za zaštitu

Na području opštine Žabljak kao najugroženiji prostori sa aspekta životne sredine mogu se identifikovati:

- grad Žabljak i naselja u njegovom neposrednom okruženju gdje se javljaju nekontrolisan urbani i turistički razvoj, - izgradnja turističkih, stambenih objekata i prateće infrastrukture što dovodi do gubitka, degradacije i fragmentacije prirodnih staništa, na ovom prostoru se dešava promjena namjene zemljišta koja je vezana za urbani razvoj Žabljaka i naselja u njegovom okruženju čime se gube vrijedna prirodna i poluprirodna staništa;
- šumski prostori u kojima se događa neodrživo i nekontrolisano korišćenje prirodnih resursa koje uzrokuje: sječe prirodnih šuma, (sakupljanje jestivog i ljekovitog bilja, gljiva i drugih organizama, lov divljači i ribolov;
- površina deponije komunalnog otpada "Čarkovo Polje" i drugih smetlišta na teritoriji opštine;
- kompleks pilane u Njegovuđi;
- centar grada Žabljaka (ugrožen od saobraćaja, buke i lokalnih kotlarnica);
- pojasevi duž postojećih magistralnih i regionalnih saobraćajnica na području opštine;

Koncept zaštite životne sredine na području opštine Žabljak obuhvata:

- Zaštita životne sredine na bazi racionalnog korišćenja prirodnih resursa – vode, vazduha, zemljišta, biljnih i životinjskih vrsta, pejzaža, mineralnih sirovina, hidroenergetskog i šumskog potencijala;
- Ograničavanje postojećih aktivnosti sa negativnim uticajima na kvalitet životne sredine;
- Unaprijeđenje kvaliteta životne sredine u naseljima njihovim opremanjem objektima zadovoljavajućih komunalno-higijenskih uslova (osiguravanje pitke vode, izgradnja kanizacionog sistema, adekvatno kanisanje komunalnih otpadnih voda, itd.);
- Uspostavljanje sistema procjene uticaja budućih objekata i djelatnosti na životnu sredinu koja svojim aktivnostima mogu izazvati negativne uticaje na postojeći kvalitet elemenata životne sredine (npr. magistralni put, aerodrom, eksploatacija šljunka i pijeska, veće građevinske inicijative, pogotovo turističkih kompleksa koje su locirane u Nacionalnom parku ili uz samu njegovu granicu, kao i na području Sinjajevine i drugim kraškim područjima, a u skladu sa Zakonom);
- Permanentno praćenje kvaliteta životne sredine (voda, vazduh, zemljište, nivo buke, jonizujuća i nejonizujuća zračenja) i kontrola i procjena rezultata, tj. monitoring i oditing životne sredine;

Zaštita će se sprovesti primjenom mjera zaštite životne sredine, pravilima izgradnje i uređenja koja su data ovim Programom kao i u skladu sa zakonima i propisima iz ove oblasti.

Očuvanje kvaliteta vazduha na ovom području ostvariti izborom adekvatnog energetskog goriva.

Zaštita voda od zagađivanja ostvariti organizacijom kontrole kvaliteta vode i prečišćavanjem otpadnih voda na mjestu nastajanja, primjenom tehničko-tehnoloških mjera.

Očuvanje i zaštita šumskog zemljišta ovim programom se vrši nepredviđanjem privremenih objekata na površinama postojećih šuma.

Mjere upravljanja otpadom sprovodiće se od mjesta nastajanja selektivnim odlaganjem, prikupljanjem i evakuacijom u skladu sa propisima.

Građevinski otpad takođe će se sakupljati i evakuisati odvojeno, izdvajajući naročito opasni građevinski otpad.

Zaštitu od buke u životnoj sredini zasnivaće se na poštovanju graničnih vrijednosti nivoa buke u skladu sa pravilnikom o graničnim vrijednostima nivoa buke u životnoj sredini.

Mjerama za spriječavanje i zaštitu od elementarnih nepogoda (zemljotresa, atmosferskih nepogoda - olujni vjetrovi, odronjavanja i klizanja zemljišta, suše, požara i eksplozija, saobraćajnih i drugih nezgoda) obuhvataće preventivne mjere kojima se sprečavaju nepogode ili ublažava njihovo dejstvo, mjere koje se podrazumjevaju u slučaju neposredne opasnosti od elementarne nepogode, mjere zaštite kada nastupe nepogode, kao i mjere ublažavanja i otklanjanja neposrednih posledica nastalih dejstvom nepogoda.

Mjere zaštite od požara i eksplozija sprovodiće se: poštovanjem propisanih udaljenja između objekata različitih namjena (dalekovod, žičara, bazna stanica); očuvanjem saobraćajnica tako da se omogući prolaz vatrogasnim vozilima do objekata i manevrisanje vatrogasnih vozila, izgradnjom hidrantske mreže sa pravilnim rasporedom nadzemnih hidranata; izradom planova zaštite od požara; obaveznom izradom projekata ili elaborata zaštite od požara i eksplozija kao dijela investiciono-tehničke dokumentacije (ako se radi o objektima u kojima se definišu zone opasnosti od požara i eksplozija), izradom planova zaštite i spasavanja prema izrađenoj procjeni ugroženosti za svaki hazard posebno uz odgovarajuće mišljenje i saglasnost u skladu sa zakonom;

Zaštita od zemljotresa sprovodiće se primjenom građevinskih i tehničkih mjera u skladu sa uslovima aseizmičke gradnje: primjenjivanjem adekvatnih mjera za obezbjeđenje stabilnosti terena (padine) i susjednih objekata; uz obaveznu izradu geomehaničkog elaborata u skladu sa propisima.

U okviru raspoloživih mehanizama za zaštitu prirode i životne sredine koji se koriste prilikom sprovođenja programa, odnosno izgradnje objekata, kao obavezne, treba da se sprovede mjere iz važećih zakonskih propisa, prvenstveno:

- Zakon o zaštiti prirode („Sl. list CG”, br. 54/16);
- Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 52/16);
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG”, br. 80/05 i „Sl. list CG“, br. 40/10, 73/10, 40/11, 27/13, 52/16);
- Zakon o vodama („Sl. list CG” br. 27/07, 22/11, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16 i 2/17);
- Zakon o zaštiti vazduha („Sl. list CG” br. 25/10 i 43/15);
- Zakon o upravljanju otpadom („Sl. list CG” br. 64/11 i 39/16);
- Zakon o zaštiti buke u životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 28/11, 1/14);
- Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine („Sl. list RCG” br. 80/05 i „Sl. list CG” br. 54/09, 40/11, 42/15 i 54/16);
- Zakon o komunalnim djelatnostima („Sl. list CG” br. 55/16 i 74/16);
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG” br. 13/07, 05/08, 86/09, 32/11 i 54/16);
- Zakon o zaštiti zdravlja na radu („Sl. list CG” br. 34/14);
- Zakon o prevozu opasnih materija („Sl. list CG” br. 33/14).

Prilikom izrade tehničke dokumentacije poštovati Uredbu o projektima za koje se vršiprocjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG”, br. 20/07, „Sl. list CG”, br. 47/13, 53/14 i 37/18);

5.3. Smjernice i mjere zaštite kulturnih dobara

U postupku sprovođenja Programa privremenih objekata potrebno je obezbijediti zaštitu kulturnih dobara i njihove okoline, na način kojim se poštuje njihov integritet i status i dosljedno sprovodi mjere zaštite.

Programom su u grafičkom dijelu prikazana zaštićena kulturna dobra kako u gradskom dijelu opštine (prostorna cjelina I), tako i u vangradskom dijelu (prostorna cjelina VI), da bi se sagledala pozicija i procijenio eventualni uticaj privremenih objekata.

Programom nijesu predviđene intervencije na kulturnim dobrima, kao ni intervencije kojima se direktno utiče na stanje kulturnih dobara.

Pri realizaciji privremenih objekata u okviru zaštićene okoline kulturnih dobara potrebno je obezbijediti očuvanje njihovog integriteta, kulturno-istorijskih i ambijentalnih vrijednosti, sprječavanjem aktivnosti kojima se može uticati na izgled, svojstvo, osobenost, značenje ili značaj kulturnog dobra.

Postupak realizacije Programa sprovoditi tako da se ne zadiru u zonu kulturnih dobara i njihove zaštićene okoline i sprovoditi u skladu sa Zakonom o zaštiti kulturnih dobara.

U postupku definisanja urbanističko tehničkih uslova za privremene objekte u kontaktu sa kulturnim dobrom potrebno je pribaviti uslove Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

U predloženoj zaštićenoj okolini kulturnih dobara onemogućiti gradnju kojom se narušava prostorni i vizuelni integritet cjeline. U predloženoj zaštićenoj okolini ne graditi objekte većih visina ili visoke gustine izgrađenosti, kao ni infrastrukturne objekte većih dimenzija.

U oblikovanju privremenih objekata poštovati naslijeđene vrijednosti prostora tako da objekti gabaritom, visinom, oblikom, nagibima krovnih ravni, primijenjenim materijalima i oblikovnim elementima čine skladnu cjelinu sa izgrađenim prostorom.

Privremene objekte koji spadaju u urbani mobilijar definisati na osnovu proučenih elemenata tradicionalne gradnje i primijenjenih materijala.

Ako se prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih radova i aktivnosti na kopnu ili u vodi naiđe na nalaze od arheološkog značaja, izvođač radova/zainteresovani korisnik lokacije dužan je da postupi u skladu sa članom 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG” br. 49/10, 40/11 i 44/17).

VI TABELARNI PREGLED PRIVREMENIH OBJEKATA PO PROSTORNIM CJELINAMA

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona A - Žabljak"

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
A1	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 2763/1 (lokacija Prisoje)	Montažna hala/hangar	Površina lokacije, 400m ² Površina objekta 30m ²	Postojeći privremeni objekat /prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona C - Žabljak"

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
C1	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 2719/2 (sportsko rekreativna zona)	Objekat za iznajmljivanje sportsko-rekreativne opreme	Površina 30m ²	Novi PO- Postaviti objekat u skladu sa smjericama Programa.
C2	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 2719/2 (sportsko rekreativna zona)	Sportski objekat - otkriveni teren	Površina 420m ²	Postojeći otvoreni teren u funkciji sportsko-rekreativne aktivnosti sa odgovarajućim sadržajima i opremom može se proširiti u skladu sa smjericama Programa.
C3	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 2719/2 (sportsko rekreativna zona)	Mobilijar sportskog karaktera	Maksimalno 25m ²	Novi PO - Tipski

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona D - Žabljak "

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
D1	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3146/1 (Ul. Narodnih heroja)	Objekat za trgovinu u usluge	Povšina 30 m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara /prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
D2	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3146/1 (Ul. Narodnih heroja)	Objekat za trgovinu u usluge	Povšina 30 m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara /prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
D3	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3100 (lokacija servisna zona)	Objekti namjenjeni za eksploataciju prirodnih sirovina, skladištenje i proizvodnju - Betonjerka na gradilištu	Površina lokacije 100-500m ²	Novi PO - Formira se u servisnoj zoni, na neuređenom zemljištu, a prema smjericama Programa.
D4	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3102 (lokacija servisna zona)	Montažni objekat za servisiranje vozila	Površina objekta 443m ²	Postojeći privremeni objekat /prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
D5	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3118 (lokacija servisna zona)	Objekti namjenjeni za eksploataciju prirodnih sirovina, skladištenje i proizvodnju - Betonjerka na gradilištu	Površina lokacije 100- 500m ²	Novi PO - Formira se u servisnoj zoni, na neuređenom zemljištu, a prema smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
D6	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 1815/1 (lokacija servisna zona)	Montažna hala/hangar (usluge Stacionar Crna Gora put)	Površina lokacije, 500m ² Površina objekta 160m ² , 144m ²	Postojeći privremeni objekat (zidani objekat i metalna nadstrešnica). Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjernicama Programa.

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona E - Žabljak"

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
E1	Otvorena površina u funkciji privremenog objekta	KO Žabljak I, k.p. 3095	Privremeno parkiralište	Maksimalno 500m ²	Novi PO - Formira se na neuređenom zemljištu, a prema smjernicama Programa.

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona F - Žabljak"

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
F1	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3176 (Ul. Vojvode Mišića)	Objekat za trgovinu i usluge	Površina lokacije, 636m ² Površina objekta 20m ²	Postojeći privremeni objekat /prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjernicama Programa.
F2	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3175 (Ul. Vojvode Mišića)	Objekat za trgovinu u usluge	Površina lokacije, 188m ² Površina objekta 25m ²	Postojeći privremeni objekat - /prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjernicama Programa.

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona G - Žabljak" (centralna gradska zona)

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G1	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3385 (Ul. Njegoševa)	Privremeni ugostiteljski objekat (Zlatni papagaj)	Površina do 50m ²	Postojeći privremeni objekat -zastakljena ugostiteljska terasa. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G1a	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3385 (Ul. Njegoševa)	Ugostiteljska terasa (Zlatni papagaj)	Površina do 26,40m ²	Postojeći privremeni objekat. Otvorena ugostiteljska terasa napravljena od drvene građe. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G1b	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3409	Montažna parking garaža	Površine 15m ²	Novi PO. Montažno demontažni elementi koji se montiraju na podlogu.
G1c	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3384/2 (Ul. Njegoševa)	Privremeni ugostiteljski objekat (Luna)	Površina 85m ²	Postojeći privremeni objekat. Zastakljena ugostiteljska terasa. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G2	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3420 (Ul. Njegoševa)	Objekat za trgovinu i usluge (usluge turističke agencije)	Površina lokacije, 30m ² Površina objekta 26.68m ²	Postojeći privremeni objekat - brvanara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G3	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3159 (Ul. Narodnih heroja)	Objekat za trgovinu i usluge	Površina 54.18m ²	Postojeći privremeni objekat - montažni objekat dograđen uz postojeći stalni objekat. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G4	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3593 (Ul. Narodnih heroja)	Privremeni ugostiteljski objekat ("brza hrana")	Površina 30m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G4a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3593 (Ul. Narodnih heroja)	Ugostiteljska terasa	Površina do 20m ²	Postojeća lokacija. Postavljanje stolova, stolica, suncobrana i/ili tendi.
G5	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3593 (Ul. Narodnih heroja)	Ugostiteljska terasa	Površina do 20m ²	Postojeći privremeni objekat. Otvorena ugostiteljska terasa napravljena od drvene građe, krovni pokrivač-crijep. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G5a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3592 (Trg Durmitorskih ratnika)	Objekat za trgovinu i usluge (usluge turističke agencije)	Površina lokacije, 35m ² Površina objekta 27m ²	Postojeći privremeni objekat - brvanara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G5b	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3592 (Trg Durmitorskih ratnika)	Oglasni/reklamni pano	Maksimalno 1,20m x 2,20m	Novi PO Dvostrana svijetleća reklama - tipa "city-light"
G5c	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Trg Durmitorskih ratnika)	Bilbord	Maksimalno 3,0 m x 4,0 m;	Postojeći bilbord od lakih materijala, u ramu, na nosećem stubu, uskladiti sa smjericama Programa.
G6	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3592 (Trg Durmitorskih ratnika)	Kiosk za prodaju štampe	Površina do 9m ²	Potrebno je izvršiti usklađivanje sa smjericama Programa.
G6a	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3592 (Trg Durmitorskih ratnika)	Kiosk za ostalu trgovinu i usluge	Površina do 15m ²	Potrebno je izvršiti usklađivanje sa smjericama Programa.
G6b	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3592 (Trg Durmitorskih ratnika)	Kiosk za prodaju štampe	Površina do 9m ²	Potrebno je izvršiti usklađivanje sa smjericama Programa.
G7	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Trg Durmitorskih ratnika)	Bilbord	Maksimalno 3,0 m x 4,0 m;	Postojeći bilbord od lakih materijala, u ramu, na nosećem stubu, uskladiti sa smjericama Programa.
G7a	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Trg Durmitorskih ratnika)	Bilbord	Maksimalno 3,0 m x 4,0 m;	Postojeći bilbord od lakih materijala, u ramu, na nosećem stubu, uskladiti sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G7b	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3441 (Trg Durmitorskih ratnika)	Ugostiteljska terasa ("Duga")	Površina 16m ²	Postavljanje stolova, stolica, suncobrana i/ili tendi u skladu sa smjericama Programa.
G7c	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3441 (Trg Durmitorskih ratnika)	Ugostiteljska terasa	Površina 6m ²	Postavljanje stolova, stolica, i tende uz objekat u skladu sa smjericama Programa. Voditi računa da se na trotoaru obezbjedi minimum 1 m za pješake.
G8	Montažno demontažni privremeni objekat (postojeća zastakljena terasa)	KO Žabljak I, k.p. 3439 (Ul. Vuka Karadžića)	Privremeni ugostiteljski objekat (Lupo d' argento)	Površina 38m ²	Postojeći privremeni objekat uz stambenu zgradu jeste zastakljena ugostiteljska terasa ugostiteljskog objekta. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G8a	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3439 (Ul. Vuka Karadžića)	Ugostiteljska terasa	Površina 10m ²	Postavljanje stolova, stolica, suncobrana i/ili tendi u skladu sa smjericama Programa.
G8b	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3439 (Ul. Vuka Karadžića)	Ugostiteljska terasa ("Pub")	Površina 13.5m ²	Postavljanje stolova, stolica, suncobrana i/ili tendi u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G8c	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3439 (Ul. Vuka Karadžića)	Ugostiteljska terasa ("Pub")	Površina 10.5m ²	Postavljanje stolova, stolica, suncobrana i/ili tendi u skladu sa smjericama Programa, uz pismenu saglasnost MUP-a da se terasa koristi isključivo poslije završenog radnog vremena MUP-a.
G8d	Otvorena površina u funkciji privremenog objekta	KO Žabljak I, k.p. 3439 (Ul. Vuka Karadžića)	Privremeno parkiralište	Površia do 30m ²	Novi PO - Formira se na definisanim površinama, a prema smjericama Programa.
G9	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3591 (Ul. Vuka Karadžića)	Privremeni ugostiteljski objekat ("Čudna šuma")	Površina lokacije, 113m ² Površina objekta 35m ²	Postojeći privremeni objekat. Zastakljena ugostiteljska terasa. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G9a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3590 (Ul. Jakova Ostojića)	Objekat za trgovinu u usluge (geodetske usluge)	Površina lokacije, 25m ² Površina objekta 12.5m ²	Postojeći privremeni objekat - brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G9b	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3590 (Ul. Jakova Ostojića)	Objekat za trgovinu u usluge (butik)	Površina lokacije, 25m ² Površina objekta 12.5m ²	Postojeći privremeni objekat - metalna konstrukcija. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G9c	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3590 (Ul. Jakova Ostojića)	Objekat za trgovinu u usluge (butik)	Površina lokacije, 25m ² Površina objekta 12.5m ²	Postojeći privremeni objekat - metalna konstrukcija. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G10	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3441 (Ul. Božidara Žugića)	Objekat za trgovinu u usluge (usluge frizerskog salona)	Površina lokacije, 40m ² Površina objekta 27m ²	Postojeći privremeni objekat - brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G10a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3588 (Ul. Božidara Žugića)	Objekat za trgovinu u usluge (butik)	Površina objekta 27m ²	Postojeći privremeni objekat - brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G10b	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3589 (Ul. Božidara Žugića)	Privremeni ugostiteljski objekat (restoran "Durmitor")	Površina lokacije, 40m ² Površina objekta 35.9m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G10c	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3589 (Ul. Božidara Žugića)	Objekat za trgovinu u usluge (usluge internet kluba)	Površina lokacije, 25m ² Površina objekta 22.5m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G10d	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3582 (Ul. Božidara Žugića)	Privremeni ugostiteljski objekat (pizzerija)	Površina lokacije, 38m ² Površina objekta 21.5m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G11	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Vuka Karadžića)	Bilbord	Maksimalno 3,0 m x 4,0 m;	Postojeći bilbord od lakih materijala, u ramu, na nosećem stubu, uskladiti sa smjericama Programa.
G11a	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Vuka Karadžića)	Oglasni/reklamni pano	Maksimalno 1,20m x 2,20m	Novi PO Dvostrana svijetleća reklama - tipa "city-light"
G11b	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Vuka Karadžića)	Oglasni/reklamni pano	Maksimalno 1,20m x 2,20m	Novi PO Dvostrana svijetleća reklama - tipa "city-light"
G11c	Otvorena površina u funkciji privremenog objekta	KO Žabljak I, k.p. 3640 (Ul. Vuka Karadžića)	Dječje igralište	Površina 100-200m ²	Postojeća grupacija objekata urbanog mobilijara montiranog na u svrhu igre djece. Postavljanje novog mobilijara i tekuće održavanje.
G12	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3643 (Ul. Vuka Karadžića)	Objekat za trgovinu u usluge	Površina lokacije, 36m ² Površina objekta 28.64m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G13	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3643 (Ul. Vuka Karadžića)	Objekat za trgovinu u usluge	Površina lokacije, 40m ² Površina objekta 22.42m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
G14	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3860 (Ul. Vuka Karadžića)	Privremeni ugostiteljski objekat (Krčma "Nostalgija")	Površina lokacije, 100m ² Površina 75m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
G14a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3860 (Ul. Vuka Karadžića)	Ugostiteljska terasa	Površina do 25 m ²	Postavljanje stolova, stolica, suncobrana i/ili tendi.
G15	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3850 (Ul. Vuka Karadžića)	Kiosk za prodaju štampe (u zoni autobuske stanice)	Površina do 9m ²	Potrebno je izvršiti usklađivanje sa smjericama Programa, do privođenja zemljišta namjeni prema DUP-u ili uređenju trotoara ili otvaranju hotela u neposrednoj blizini.
G15a	Otvorena površina u funkciji privremenog objekta	KO Žabljak I, k.p. 3850 (Ul. Vuka Karadžića)	Privremeno parkiralište	Maksimalno 500m ²	Novi PO - Formira se na otvorenoj površini, a prema smjericama Programa.
G16	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3850 (Ul. Vuka Karadžića)	Objekat za trgovinu u usluge (usluge autobuske stanice)	Površina lokacije, 1562m ² Površina 150m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona I - Žabljak"

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
I2	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Štand (prodaja suvenira, domaćih proizvoda i sl.)	Površina do 4m ²	Novi PO - Tipski.
I3	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Štand (prodaja suvenira, domaćih proizvoda i sl.)	Površina do 4m ²	Novi PO - Tipski.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
14	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Štand (prodaja suvenira, domaćih proizvoda i sl.)	Površina do 4m ²	Novi PO - Tipski.
15	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Štand (prodaja suvenira, domaćih p. i sl.)	Površina do 4m ²	Novi PO - Tipski.
16	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Štand (prodaja suvenira, domaćih proizvoda i sl.)	Površina do 4m ²	Novi PO - Tipski.
16a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Objekat za trgovinu i usluge (usluge zanatske radinice)	Površina do 20m ²	Novi PO - brvnara. Postaviti privremeni objekat prema smjernicama Programa.
16b	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Prodajni pult (prodaja suvenira)	Površina do 2m ²	Novi PO - Tipski.
16c	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3985 (Ul. Njegoševa)	Prodajni pult (prodaja suvenira)	Površina do 2m ²	Novi PO - Tipski.
17	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3457 (Ul. Božidara Žugića)	Sportski objekat/zatvoren	Površina do 420m ²	Novi PO. Postavljanje privremenog objekta u skladu sa smjernicama Programa.
18	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. dio 3873, dio 3874 (Ul. Božidara Žugića)	Objekat za trgovinu u usluge (računovodstvene usluge)	Površina lokacije, 30m ² Površina 20m ²	Postojeći privremeni objekat -brvnara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjernicama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
I9	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3910/1 (Ul. Božidara Žugića)	Ugostiteljska terasa	Površina 35m ²	Postojeći PO - otvorena ugostiteljska terasa, konstrukcija od drvene građe, limeni krov. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjernicama Programa.
I10	Nepokretni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3911 (Ul. Božidara Žugića)	Privremeni ugostiteljski objekat (restoran)	Površina 60m ²	Postojeći privremeni objekat – zatvorena bašta (zidani objekat). Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjernicama Programa.
I-11	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3829/7 (Ul. Svetog Save)	Objekat za trgovinu i usluge (usluge turističke agencije)	Površina lokacije, 33m ² Površina objekta 16m ²	Postojeći privremeni objekat - brvanara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjernicama Programa.
I-11a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3829	Ugostiteljska terasa	Površina do 7m ²	Postavljanje stolova, stolica, suncobrana i/ili tendi u skladu sa smjernicama Programa uz pismenu saglasnost Skupštine stanara.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
I-12	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3446/2 (Ul. Žrtava fašizma)	Objekat za trgovinu i usluge - (uslužne djelatnosti)	Površina lokacije, 150m ² Površina objekta 80m ²	Novi PO- brvnara Postaviti objekat u skladu sa smjernicama Programa.

Prostorna cjelina "I" - URBANA CJELINA "Zona J - Žabljak"

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
J1	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3659/3 (Ul. Mojkovačke bitke)	Objekat za trgovinu i usluge -	Površina lokacije, 20m ² Površina objekta 9m ²	Novi PO- brvnara Postaviti objekat u skladu sa smjernicama Programa.
J2	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3662, 3661 (Ul. Mojkovačke bitke)	Objekat za trgovinu i usluge -	Površina lokacije, 50m ² Površina objekta 36m ²	Novi PO- brvanara. Postaviti objekat u skladu sa smjernicama Programa.
J3	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3657/1 (Ul. Vuka Karadžića)	Oglasni/reklamni pano	Maksimalno 1,20m x 2,20m	Novi PO Dvostrana svijetleća reklama - tipa "city-light"
J4	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3657/1 (Ul. Vuka Karadžića)	Mobilno klizališta	P= 300m ²	Novi PO Otkriveni ili natkriveni montažno-demontažni privremeni objekat sa pratećom opremom se može postaviti u skladu sa smjernicama Programa i uz pismenu saglasnost Skupštine stanara.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
J5	Pokretni privremeni objekat/ Montažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3657/1 (Ul. Vuka Karadžića)	Ugostiteljski aparat za palačinke	Površina 4m ²	Zbog klimatskih karakteristika planinskog područja moguće je ugostiteljski aparat koji se postavlja za samostalno obavljanje djelatnosti smjestiti u drvenu kućicu (površine do 4m ²) koja nakon isteka radnog vremena ostaje na javnoj površini, a nakon sezonskog radnog vremena se uklanja sa javne površine. <i>Ovaj privremeni objekat se može postaviti do privođenja zemljišta namjeni prema DUP-u ili uređenju trotoara ili otvaranju hotela u neposrednoj blizini.</i>

Prostorna cjelina "III" - URBANA CJELINA - TMAJEVCI

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
1	Montažno-demontažni objekat	KO Žabljak I 1805/1 (Tmajevci)	Montažni objekat za servisiranje ili pranje vozila	Površina lokacije 300m ² , Površina objekta 30m ²	Postojeći privremeni objekat - prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa

Prostorna cjelina "IV" - URBANA CJELINA - JAVOROVAČA

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
2	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 2901	Privremeni ugostiteljski objekat	Površina lokacije 5740m ² , Površina 264 m ²	Postojeći privremeni objekat /prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
2a	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 2901	Mobilno klizališta	P= 300m ²	Novi PO- Postaviti otkriveni ili natkriveni montažno-demontažni privremeni objekat sa pratećom opremom u skladu sa Programom.
3	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3948/1	Objekat za iznajmljivanje sportsko-rekreativne opreme	Površina 30m ²	Novi PO- Postaviti objekat u skladu sa smjericama Programa.
4	Sportski objekat - otkriveni teren	KO Žabljak I, k.p. 553/2	Sport i rekreacija	Površina 420m ²	Novi PO- Otvoreni teren u funkciji sportsko-rekreativne aktivnosti sa odgovarajućim sadržajima i opremom.
5	Otvorena površina u funkciji privremenog objekta	KO Žabljak I, k.p. 3971/1	Privremeno parkiralište	Maksimalno 500m ²	Novi PO - Formira se na neuređenom zemljištu, a prema smjericama Programa.
5a	Montažno-demontažni objekat	KO Žabljak I 3971/1	Montažni objekat za pranje vozila	Maksimalno 100m ²	Novi PO - Noseća konstrukcija-čelični profili, krovna konstrukcija-čelična; krovni pokrivač-lim, zidna ispunamontažni sendvič paneli (radi poboljšanja vizuelnog efekta mogu se koristiti i drugi materijali: pleksiglas, alubond, plastika)

Prostorna cjelina "V" - URBANA CJELINA - PITOMINE

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
6	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3258 (Ul. Njogoševa)	Objekat za trgovinu i usluge (usluge recepcije)	Površina lokacije, 30m ² Površina objekta 20m ²	Postojeći privremeni objekat - brvanara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
7	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Žabljak I, k.p. 3258 (Ul. Njogoševa)	Objekat za trgovinu i usluge (usluge PTT)	Površina lokacije, 20m ² Površina objekta 16.5m ²	Postojeći privremeni objekat - brvanara. Prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Prostorna cjelina "VI" - VANGRADSKO PODRUČJE OPŠTINE ŽABLJAK

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
9	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Borje II, k.p. 3105	Objekat za trgovinu i usluge (za potrebe pčelarstva)	Površina do 40m ²	Novi PO - brvanara. Postavljanje objekta u skladu sa smjericama Programa.
9a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Njegovuđa, k.p. 1763, 1764	Montažna hala i hangar	Površina lokacije 10000m ² – 20000m ² Površina objekta do 900m ²	Novi PO - Postavljanje objekta u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
9b	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Pašina voda I, k.p. 510	Objekat za trgovinu i usluge (usluge prodaje domaćih proizvoda sa registrovanog poljoprivrednog gazdinstva)	Površina do 20m ²	Novi PO - brvnara. Postaviti privremeni objekat prema smjericama Programa.
10	Montažno-demontažni objekat	KO Borje II 1447	Montažni objekat za servisiranje ili pranje vozila	Površina lokacije 1000m ² , Površina objekta 250m ²	Postojeći privremeni objekat - prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa
10a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Borje II 1450	Objekat za trgovinu i usluge	Površina objekta 33m ²	Novi PO - brvnara. Postaviti privremeni objekat prema smjericama Programa.
10b	Otvorena površina u funkciji privremenog objekta	KO Borje I 334, 335, 336, 337	Sportski otvoren teren (lokacija za potrebe streljaštva)	Površina lokacije 3870m ² 334 (2044m ²), 335 (317m ²), 336 (1141m ²), 337 (368m ²)	Novi PO - Navedena lokacija može da se koristi za sportsku aktivnost - streljaštvo prema uslovima Programa, kao i prema drugim relevantnim zakonskim propisima (dozvolama nadležnih organa).
11	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Motički gaj I, k.p 1685/4, 1686/4	Privremeni ugostiteljski objekat	Površina lokacije 500m ² , površina objekta 90m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je prišvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
11a	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Pašina voda I k.p. 96/1 (Javorje)	Montažna hala/hangar	Površina lokacije 232m ² , Površina objekta 200m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
12	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Njegovuđa k.p. 1561, 1562	Montažna hala/ hangar	Površina lokacije 1000m ² , Površina objekta 200m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
12a	Montažno demontažni privremeni objekat	KO Njegovuđa k.p. 1625	Kiosk za ostalu trgovinu i usluge	Površina lokacije 20m ² , Površina objekta 12m ²	Potrebno je izvršiti usklađivanje sa smjericama Programa.
13	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Njegovuđa k.p. 1128/1	Montažna hala/hangar (usluge drvoprerade)	Površina lokacije 1000m ² , Površina objekta 80m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa. (Napomena: Predmetna lokacija prema PPPN Durmitorsko područje evidentirana je kao istražni prostor. Ukoliko se na osnovu geoloških i metalomagnetskih saznanja procjeni perspektivnost predmetnog područja i ekonomska isplativost za eksploataciju mineralnih sirovina, privremni objekat nije moguće zadržati na lokaciji.)

Br. lok.	Vrsta prema načinu na koji je pričvršćen za tlo	Katastarska parcela	Vrsta prema namjeni	Dimenzije	Opis privremenog objekta
14	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Njegovuđa k.p. 1403, 1402/1	Montažna hala/hangar (usluge drvoprerade - brenta)	Površina lokacije 500m ² , Površina objekta 20m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
15	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Njegovuđa k.p. 1718/1, 1719	Montažna hala/hangar (usluge drvoprerade - brenta)	Površina lokacije 500m ² , Površina objekta 20m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
16	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Njegovuđa k.p. 1718/2	Montažna hala/hangar (usluge drvoprerade)	Površina lokacije min 10000m ² Površina objekta 554.40m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.
17	Montažno-demontažni privremeni objekat	KO Krš k.p. 298	Montažna hala/hangar (usluge drvoprerade)	Površina lokacije 500m ² , Površina objekta 10m ²	Postojeći privremeni objekat/prilagođavanje i tekuće održavanje u skladu sa smjericama Programa.

U slučaju da na određenoj lokaciji privremenog objekta postoje neslaganja u katastarskim podacima, mjerodavno je ažurno katastarsko stanje prema podacima Uprave za nekretnine.